

การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2543

ISBN 974 - 664 - 395 - 9

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

077

ก ๖๕๖

๒๕๔๓

Copyright by Mahidol University

51808 ค.๑

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาไทย

กิตติศักดิ์ ใจอารี

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์สุวิไล เปรมศรีรัตน์

Ph.D.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจริตลักษณ์ ตีผดุง

Ph.D.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ภัททิยา ชิมเรวัต

Ph.D.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจริตลักษณ์ ตีผดุง

Ph.D.

ประธานคณะกรรมการประจำหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อ

พัฒนาชนบท

ศาสตราจารย์เลียงชัย ลิมล่อมวงศ์

Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาไทย
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์และภาษาเอเชียอาคเนย์
วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2543

.....
กิตติศักดิ์ ใจอารี

ผู้วิจัย

.....
รองศาสตราจารย์สุวิไล เปรมศรีรัตน์
Ph.D.

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจรตลักษณ์ ดีผดุง
Ph.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
ภักทิษา ยิมเรวัต

Ph.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพียว เจริญฉาย
M.A.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
ศาสตราจารย์เลียงชัย ถิมถ้อยมวงศ์

Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหิดล

.....
ศาสตราจารย์ คุณหญิงสุริยา รัตนกุล

ผู้อำนวยการ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อ

พัฒนาชนบท

มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุจิตต์ลักษณ์ ติฬดวง และอาจารย์ภัททิยา ยิมเรวัต ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆของการวิจัยมาโดยตลอด

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบุพการี ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ในแขนงต่างมาตลอด และขอบคุณบุคคลในครอบครัวทุกคนที่ได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาจนสำเร็จการศึกษา

3837282 LCLG/M : สาขาวิชา : ภาษาศาสตร์ ; ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์และภาษาเอเชียอาคเนย์)
คำสำคัญ : อรรถลักษณะ / คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ / ภาษาไทย
กิตติศักดิ์ โจอารี : การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษา
ไทย (COMPONENTIAL ANALYSIS OF MOTION VERBS IN THAI) คณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์ : สุวิไล เปรมศรีรัตน์ Ph. D. สุจริตลักษณะ ดีผดุง Ph. D. ภัททิยา อิมเรวัต Ph.D.
106 หน้า . ISBN 974 - 664 - 395 - 9

คำกริยาที่มนุษย์กระทำให้วัตถุเคลื่อนที่ เช่น คำว่า โยน ขว้าง ปา เป็นต้น คำกริยาเหล่านี้
มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน เมื่อต้องการหาความหมายของคำจำกัดความของคำดังกล่าว ส่วน
มากนิยมค้นหาคำจำกัดความจากพจนานุกรม ฉบับ ราชบัณฑิตสถาน 2525 แต่การอธิบายคำ
จำกัดความในพจนานุกรมมักจะใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาอธิบาย เช่น “ฟาด หมายถึง
หวด เหวี่ยง ” ไม่ได้อธิบายให้เห็นความแตกต่างกันทางความหมายของคำแต่ละคำ การศึกษาครั้ง
นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาความแตกต่างทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในแต่
ละคำ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางความหมายที่ประกอบเป็นคำแต่ละคำ
เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจการใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุอย่างถูกต้อง แนวความคิดที่ใช้
ได้แก่ทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมาย (Semantic fields) ใช้เพื่อรวบรวมคำให้อยู่ในกลุ่มความ
หมายเดียวกัน ใช้การวิเคราะห์อรรถลักษณะ (Componential Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความหมาย
ของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ ออกเป็นองค์ประกอบย่อยๆ และใช้การเปรียบเทียบ
ประกอบต่างเพื่อหาองค์ประกอบที่ทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่าคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุต้องมีองค์ประกอบหลักที่เป็นฐาน
สำคัญ 4 ประการ คือ 1. การใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ 2. ลักษณะของวัตถุ 3. ลักษณะการ
เคลื่อนที่ 4. ผลของการเคลื่อนที่ โดยแต่ละองค์ประกอบหลักจะมีองค์ประกอบย่อยที่ทำให้คำแต่
ละคำแตกต่างกันไป วิธีการศึกษานี้ทำให้สามารถเข้าใจความหมายและความแตกต่างของคำแต่
ละคำที่อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกันที่มีความหมายใกล้เคียงกันได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ต่อการให้คำจำกัดความที่ชัดเจนในพจนานุกรมไทย และผู้ใช้สามารถเลือกใช้คำได้
อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุก็เพื่อตอบ
สนองกับการดำรงชีวิตประจำวันของไทย ได้แก่ การเพาะปลูก การจับปลา การต่อสู้และการล่า
สัตว์ การละเล่นและการกีฬา เป็นต้น

3837282 LCLG / M : MA. : MAJOR : LINGUISTICS ; M.A. (LINGUISTIC AND SOUTH EAST ASIAN LANGUAGES)

KEY WORDS : COMPONENTIAL ANALYSIS / VERBS OF MOTION / THAI

GITTISAK GAI -ARI : COMPONENTIAL ANALYSIS OF VERBS OF MOTION IN THAI . THESIS ASVISORS : SUWILAI PREMSRIRAT , Ph.D. SUJARITLAK DEEPADUNG , Ph.D. PATTIYA JIMREIVAT , Ph.D. 106 p. ISBN 974 - 664 - 395 - 9

This study deals with semantics analysis of verbs of motions in Thai . In general the dictionary is the main source of word meaning , but for groups of words whose meaning are closely related such as the verbs of motion in Thai , no clear definition has been given . The distinction between each verb can not be clearly described .

The objective of this thesis is make semantics analysis of verb of motion in Thai that distinction of the meaning between words can be revealed . The research method was use of Semantic fields to collect verbs of motion in Thai . One hundred and two words were collected . Componential analysis defined the basic semantic components in the field and the distinctive semantic component of each word . The basic component of the semantic field “ make a thing move ” are body parts of tools used for moving things the characteristics of things be moved and the characteristic of moving actions and the result of moving.

The semantic components and the distinctive component of each words are based on these basic components . The meaning of the semantically related words of the motion verbs in Thai is clearly presented and is therefore useful for making the dictionary definition. Apart of that the verbs of motion in Thai illustrated the diary life of Thai people concerning agricultural , fishing , hunting , sporting and fighting activities.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตในการศึกษา.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	23
4 กลุ่มคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ.....	27
4.1 การรวบรวมคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ.....	27
4.2 ลักษณะทางโครงสร้างประโยคกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ ของวัตถุ.....	32
4.3 ข้อจำกัดทางโครงสร้าง.....	35
5 การวิเคราะห์อรรถลักษณะ : องค์ประกอบย่อยและองค์ประกอบหลัก.....	37

สารบัญ (ต่อ)

5.1	องค์ประกอบย่อยทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ	37
5.2	องค์ประกอบหลัก.....	52
5.3	ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบหลัก.....	53
5.4	ความสัมพันธ์ระหว่างคำต่างๆในกลุ่มความหมายคำกริยา บอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ.....	56
6	การเปรียบเทียบองค์ประกอบต่าง.....	72
7	อภิปรายผลและสรุป.....	93
7.1	สรุปผลการวิเคราะห์คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ.....	93
7.2	คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุกับวิธีการดำรงชีวิต.....	95
7.3	การเปรียบเทียบคำจำกัดความจากการวิเคราะห์อรรถลักษณะ กับคำจำกัดความจากพจนานุกรม.....	98
7.4	ปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	103
	บรรณานุกรม.....	105
	ประวัติผู้วิจัย.....	106

สารบัญตาราง
แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบหลัก

หน้า

ตารางที่

1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบหลัก การใช้วัชวะหรืออุปกรณ์ในมือ.....	53
2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบหลัก ลักษณะของวัตถุ.....	54
3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบหลัก ลักษณะการเคลื่อนที่.....	55
4	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบหลัก ผลของการเคลื่อนที่.....	56

สารบัญแผนภูมิ
แสดงความสัมพันธ์ของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
กับองค์ประกอบหลักในการจัดกลุ่มความหมายย่อย

หน้า

แผนภูมิที่

- 1 แสดงความสัมพันธ์ของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุกับ..... 57
องค์ประกอบหลัก
- 2 แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่..59
ของวัตถุที่ใช้องค์ประกอบหลัก “การใช้วิยะหรืออุปกรณ์ในมือ ”
เป็นพื้นฐาน
- 3 แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่..62
ของวัตถุที่ใช้องค์ประกอบหลัก “ ลักษณะของวัตถุ ” เป็นพื้นฐาน
- 4 แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่..65
ของวัตถุที่ใช้องค์ประกอบหลัก “ ลักษณะการเคลื่อนที่ ” เป็นพื้นฐาน
- 5 แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่..68
ของวัตถุที่ใช้องค์ประกอบหลัก “ ผลของการเคลื่อนที่ ” เป็นพื้นฐาน

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ผู้วิจัยพบว่ามีคำกริยาในภาษาไทยบางคำมีความหมายใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะคำกริยาที่มนุษย์กระทำให้วัตถุเคลื่อนที่ เช่น คำว่า โยน ขว้าง ปา โปย โยย หว่าน เป็นต้น คำกริยาเหล่านี้มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน หรือมีองค์ประกอบทางความหมายที่สัมพันธ์กัน อีกทั้งการให้คำจำกัดความในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2531 ก็ไม่สามารถระบุคำจำกัดความทางความหมายของแต่ละคำเหล่านี้ได้อย่างชัดเจนพอเพียง ทั้งนี้เนื่องจากการอธิบายความหมายในพจนานุกรมมักจะอธิบายคำจำกัดความทางความหมาย โดยใช้คำอีกคำหนึ่งมาอธิบาย แต่ไม่ได้อธิบายอย่างชัดเจนว่า คำที่นำมาอธิบาย มีความหมายแตกต่างกันอย่างไร ตัวอย่างเช่น

โยน หมายถึง “ชดสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยวิธีหงายมือ”

ขว้าง หมายถึง “เอี้ยวตัวเบี่ยงแขนไปด้านหลังแล้วชดสิ่งที่อยู่ในมือ”

ปา หมายถึง “ชดไปด้วยอาการยกแขนขึ้นสูงแล้วเอี้ยวตัว”

จากตัวอย่างข้างต้นได้อธิบายคำในตัวอย่างโดยใช้คำว่า “ชด” เหมือนกันทั้ง 3 คำ และเมื่อค้นหาความหมายว่า “ชด” เพิ่มเติมพบว่า ชด มีความหมายว่า “สาดโดยแรง” และเมื่อค้นหาความหมายว่า “สาด” พบว่า สาด ก็มีหมายความว่า “ชดน้ำไป” จะเห็นได้ว่าการอธิบายความหมายเป็นการใช้คำอีกคำหนึ่งมาอธิบาย ไม่ได้อธิบายความหมายของแต่ละคำให้มีความหมายแตกต่างกัน จากความไม่ชัดเจนการอธิบายความแตกต่างทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในพจนานุกรม และจากการค้นคว้าข้อมูลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในภาษาไทย มักจะเป็นการศึกษาทางด้านไวยากรณ์การก (Case Grammar) ซึ่งเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคำนามและคำกริยา เช่น วิทยานิพนธ์ของจินดา เสงสมบูรณ์ (2527) เรื่อง คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในภาษาไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในแง่การกเท่านั้น ไม่ได้ระบุถึงความแตกต่างทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่มีความหมายใกล้เคียงกัน การศึกษาความแตกต่างทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่มีเพียงของ ชลธิชา สุดมูข 2537 ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของผู้กระทำ ยังไม่มีใครศึกษาหาความแตกต่างทางความหมายของ

คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน เพื่อที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในการใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุให้ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์ความหมายของกลุ่มคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุกลุ่มนี้ เพื่อให้ได้ความหมายและความแตกต่างกันของแต่ละคำอย่างชัดเจน

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาหาความแตกต่างทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันเพื่อนำไปสู่การใช้คำที่ถูกต้อง

1.2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางความหมายที่ประกอบกันเป็นคำแต่ละคำ

1.3 ขอบเขตในการศึกษา

ศึกษาเฉพาะกลุ่มคำกริยาที่มีขอบเขตทางความหมายว่า “ การที่มนุษย์ใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือทำให้วัตถุเคลื่อนที่จากตำแหน่งหนึ่งไปสู่อีกตำแหน่งหนึ่ง เช่น ราคน้ำลงกับพื้น หรือ โน้มก้มลงมา เป็นต้น ” ซึ่งผู้วิจัยเรียก คำกริยาที่มนุษย์ใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือกระทำให้วัตถุเคลื่อนที่จากตำแหน่งหนึ่งไปสู่อีกตำแหน่งหนึ่งว่า “ คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ ”

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ระบุความแตกต่างทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุแต่ละคำได้

1.4.2 นำไปสู่ความเข้าใจในการใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุให้ถูกต้อง

1.4.3 สามารถนำผลของการวิเคราะห์ความหมาย มาประยุกต์ใช้กับศาสตร์ในแขนงอื่นๆ เช่น มนุษยวิทยา การจัดทำพจนานุกรม 2 ภาษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีวัตถุประสงค์ที่รวบรวมแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ ทั้งทางด้านไวยากรณ์และทางด้านความหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังรายละเอียดเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หนังสือรวมบทความทางความหมาย Semantics (1971) เรื่อง A method of semantic description ของ R.M.W. Dixon

บทความนี้เป็นการศึกษาคำกริยาในภาษา Dyirbal ในแถบตอนเหนือของ Queensland Dixon ได้ตั้งข้อสมมุติฐานไว้ว่าคำกริยาจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ คำกริยาที่เป็นความหมายหลัก (nuclear verbs) และคำกริยาที่มีความหมายบางส่วนเหมือนคำกริยาที่เป็นความหมายหลัก (non - nuclear verbs) ตัวอย่างเช่น look กับคำว่า stare คำว่า look เป็นคำกริยาที่เป็นความหมายหลัก และคำว่า stare เป็นคำกริยาที่มีความหมายบางส่วนเหมือนคำกริยาที่เป็นความหมายหลัก โดยมีคำว่า look เป็นส่วนประกอบ (stare “ look and hard ”) และเขาได้เสนอแนวคิดในการวิเคราะห์คำกริยาว่าควรพิจารณาถึงความสัมพันธ์ที่อยู่นอกเหนือจากการใช้ภาษา (non - language phenomena) แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ Dixon เรียกว่า การตระหนักความเป็นจริงของสถานการณ์ (situational realisations) ดังตัวอย่างภาษา Dyirbal ต่อไปนี้

balgan หมายถึง การใช้วัตถุรูปร่างยาวกระทบวัตถุ

bundʷun หมายถึง วัตถุที่มีรูปร่างยาวและยืดหยุ่น (a long flexible object) กระทบวัตถุ

ความแตกต่างทางความหมายของคำทั้ง 2 คำข้างต้น อยู่ที่ลักษณะของอุปกรณ์ในมือกระทบว่าเป็นวัตถุเป็นของแข็งหรือไม่ใช่วัตถุเป็นของแข็ง โดยมีความหมายที่ร่วมกัน คือ ผลของการกระทบ (affect by striking) และการใช้มือ (hold onto) เป็นต้น

บทความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าในการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยาควรพิจารณาถึงลักษณะที่ Dixon เรียกว่า การตระหนักความเป็นจริงของสถานการณ์ (situational realisations) นอกเหนือจากการใช้ภาษาด้วย เช่น ลักษณะรูปร่างของวัตถุ การใช้มือหรืออุปกรณ์ในมือ ลักษณะการเคลื่อนที่ เป็นต้น

2. วิทยานิพนธ์ทางด้านไวยากรณ์ของ ทศนา เสรีเจริญสถิตย์ (Tasana Sereechareonsatit 1984) ชื่อ Conjunct Verbs and verb – in- Series in Thai Verb

ทศนา เสรีเจริญสถิตย์ (1984) ได้ศึกษาคำกริยาในลักษณะที่เรียกว่า คำกริยาเรียงใน 2 ลักษณะ คือ 1. คำกริยาเรียงของคำนามและคำกริยา (Conjunct verbs) หมายถึงการเรียงตัวของคำนามบอกส่วนของร่างกายหรือคำนามที่ระบุอารมณ์หรือนิสัย ตามด้วยคำกริยา เช่น หัวแตก 2. คำกริยาที่มีการเรียงลำดับกัน (Verbs – in- series) ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. คำกริยาเรียง (Serial verb) หมายถึงโครงสร้างของคำกริยาเรียงกันตั้งแต่ 2 ตำแหน่งขึ้นไป โดยใช้ประธานร่วมกัน ซึ่งโดยปกติแล้วคำกริยาในตำแหน่งแรกเป็นคำกริยาแสดงอาการหรือคำกริยาแสดงตำแหน่ง ซึ่งคำกริยาเหล่านี้เป็นคำกริยาที่กำหนดระยะเวลาในการกระทำ (a time – frame – setting verb) เช่น ซาติ นอนอ่านหนังสือพิมพ์ (ซาตินอน ซาติอ่านหนังสือพิมพ์)

2. คำกริยาประสม (Compound verbs) หมายถึง คำกริยาที่เรียงกันตั้งแต่ 2 ตำแหน่งขึ้นไป โดยที่คำกริยาในตำแหน่งที่ 2 จะขยายคำกริยาในตำแหน่งแรก ซึ่งคำกริยาในตำแหน่งแรกเป็นคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ (Motion verbs) และคำกริยาในตำแหน่งต่อไปเป็นคำกริยาบอกทิศทาง (Directional verbs) คำกริยาบอกการเคลื่อนที่นั้นสามารถบอกการเคลื่อนที่ทั้งนามที่เป็นประธาน และนามที่เป็นกรรม ดังประโยคตัวอย่าง ดังนี้

- ก. ซาติ เดิน ไป
- ข. ซาติ ดึง โต๊ะไป
- ค. ซาติ ส่ง จดหมายไป
- ง. ซาติ เตะ บอลไป
- จ. ซาติ ขับ รถไป
- ฉ. ซาติ เอา หนังสือไป
- ช. ซาติ ถือ หนังสือไป

ตัวอย่างประโยค ก. เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของคำนามที่เป็นประธาน “ซาติ” ส่วนในตัวอย่างประโยค ข. ถึงตัวอย่างประโยค ช. เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของคำนามที่เป็นกรรม “ดึง ส่ง เเตะ ขับ เอา และถือ” โดยมีคำกริยา “ดึง ส่ง เเตะ ขับ เอา และถือ” แสดงอาการเคลื่อนที่ของวัตถุข้างต้น

นอกเหนือจากการเรียงตัวกันของคำกริยาเรียงในลักษณะข้างต้น คำกริยาเรียงยังสามารถเรียงตัวกันมากกว่า 2 ตำแหน่งตามโครงสร้างประโยค นามวลี + กริยา ตำแหน่งแรก + กริยา ตำแหน่งที่ 2 + กริยาตำแหน่งที่ 3 หรือ นามวลี + กริยาตำแหน่งแรก + นามวลี + กริยาตำแหน่งที่ 2 + กริยาตำแหน่งที่ 3 ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

ก. ชาติ วิ่ง เข้า มา ใน บ้าน

ข. ชาติ ผลัก โต๊ะ เข้า ไป ใน บ้าน

ค. ชาติ ดึง ตะปู ออก มา

ในประโยค ก เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของผู้กระทำ ในประโยค ข และ ค เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ ซึ่งคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ทั้ง 2 ประเภท มีคำกริยาเรียงที่ตัวต่อกัน 3 ตำแหน่ง โดยที่คำกริยาเรียงในตำแหน่งแรกเป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ ขยายด้วยคำกริยา ตำแหน่งที่ 2 เป็นคำกริยาบอกทิศทาง และกริยาตำแหน่งที่ 3 เป็นคำกริยาที่ระบุจุดหมายปลายทางของการเคลื่อนที่ของกริยาตำแหน่งที่ 2 สำหรับคำกริยาบอกทิศทางเป็นการระบุลักษณะการของผู้กระทำหรือวัตถุ ดังต่อไปนี้

ไป เป็นคำที่ระบุทิศทางออกจากจุดกำเนิดในแนวระนาบ

ขึ้น เป็นคำที่ระบุทิศทางออกจากจุดกำเนิดในทิศทางขึ้น

ลง เป็นคำที่ระบุทิศทางออกจากจุดกำเนิดในทิศทางลง

เข้า เป็นคำที่ระบุทิศทางเข้าสู่ที่ใดที่หนึ่ง

ออก เป็นคำที่ระบุทิศทางออกจากที่ใดที่หนึ่ง

ถึง เป็นคำที่ระบุทิศทางแสดงความสัมพันธ์ของจุดเริ่มต้นและจุดปลายทาง

กลับ เป็นคำที่ระบุทิศทางออกห่างจากจุดเริ่มต้นไป แล้วย้อนกลับมายังจุดเริ่มต้นอีก

จาก เป็นคำที่ระบุจุดเริ่มต้น

วิทยานิพนธ์ของทัศนาศรีเจริญสถิตย์ (1984) แสดงให้เห็นการจำแนกคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุออกจากคำกริยาประเภทอื่น โดยอาศัยการเรียงกันของคำกริยาตั้งแต่ 2 ตำแหน่งขึ้นไป โดยคำกริยาในตำแหน่งแรก เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ (Motion verbs) และคำกริยาในตำแหน่งหลัง เป็นคำกริยาบอกทิศทาง (Directional verbs) ดังนั้น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจะปรากฏตามโครงสร้างประโยค ดังนี้ “ คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ + คำนาม (ตำแหน่งกรรม) + คำกริยาบอกทิศทาง ”

3. หนังสือของ Eugene A. Nida (1975) ชื่อ Componential analysis of meaning

Nida (1975) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะ (Component Analysis) ไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. เลือกหาความหมายที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันระหว่างคำต่างๆที่มีลักษณะที่จะสามารถทำให้คำเหล่านั้นอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งทางความหมายเดียวกัน (Semantic domain) โดยที่คำต่าง ๆ นั้นมีองค์ประกอบทางความหมายร่วมกันเช่นคำว่า father mother son daughter brother sister uncle aunt nephew niece cousin มีองค์ประกอบทางความหมายร่วมกันคือ เป็นมนุษย์ และมีความสัมพันธ์ทางสายเลือดหรือการแต่งงาน ฉะนั้นกลุ่มคำดังกล่าวจึงจัดอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งทางความหมายเดียวกัน

2. จัดทำรายชื่อบัญชีคำของทุกคำที่เป็นสมาชิกไว้ในกลุ่มความหมายเดียวกัน โดยพิจารณาจากองค์ประกอบทางความหมายของแต่ละคำ ว่ามีความสัมพันธ์กันภายในที่ใดที่หนึ่งทางความหมายเดียวกันหรือไม่ และสามารถที่จัดคำนั้นๆอยู่ในระดับชั้นเดียวกัน หรือต่างระดับชั้นกัน เช่น father และ mother มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในฐานะ one ego (หมายถึง คนกลางที่คนอื่นๆจะมีความสัมพันธ์ด้วย) แต่คำว่า father-in-law stepfather stepmother มีองค์ประกอบทางความหมายที่ย่อยไปอีกส่วนหนึ่งซึ่งสามารถจัดให้เป็นความสัมพันธ์กันในอีกระดับชั้นในขณะที่คำว่า uncle aunt nephew niece cousin จัดเป็นกลุ่มคำที่มีความหมายสัมพันธ์ในอีกระดับหนึ่ง

3. ตัดสินว่าคำในกลุ่มความหมายเดียวกัน คำใดมีองค์ประกอบทางความหมายโดยเฉพาะแตกต่างจากคำอื่นๆ เช่น คำว่า cousin อยู่ในกลุ่มความหมายประเภทคำเครือญาติ (kinship terms) แต่มีองค์ประกอบทางความหมายที่แตกต่างจากคำว่า mother aunt daughter sister และ niece ซึ่งมีองค์ประกอบทางความหมายเกี่ยวกับเพศหญิง และคำว่า father uncle son brother และ nephew ซึ่งมีองค์ประกอบทางความหมายเกี่ยวกับเพศชาย แต่คำว่า cousin ไม่มีการแยกในเรื่องเพศ

4. ตัดสินใจว่าคำศัพท์แต่ละคำมีองค์ประกอบทางความหมายใดที่ทำให้คำศัพท์แต่ละคำมีความหมายแตกต่างกัน

5. กลับไปตรวจสอบการตัดสินหน่วยความหมายของแต่ละคำนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ โดยตรวจสอบจากข้อมูลที่เลือกไว้ในข้อแรก

6. นำคำอธิบายที่เป็นหน่วยความหมายของคำแต่ละคำมาจัดลงในแผนภูมิต้นไม้หรือ space หรือ matrix

หนังสือของ Nida (1975) แสดงถึงขั้นตอนในการวิเคราะห์อรรถลักษณะซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการรวบรวมคำ และวิเคราะห์อรรถลักษณะคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ

4. หนังสือของ Lyon (1977) ชื่อ Semantics Lyon (1977) ได้กล่าวถึงการระบุตำแหน่งในที่ว่าง (Spatial expressions) ไว้ว่า ด้วยประสบการณ์ของมนุษย์ มนุษย์จึงถือว่าตนเองเป็นจุดเริ่มต้น (a fixed zero-point) และกำหนดมิติในแนวตั้ง (Vertical dimension) โดยอาศัยลักษณะทางกายภาพของมนุษย์เอง จากการที่มนุษย์มีลำตัวตั้งตรงในแนวตั้งมนุษย์จึงใช้ลักษณะลำตัวในแนวตั้งนี้เป็นเกณฑ์ในการระบุทิศทาง และอาศัยประสบการณ์สะสมของมนุษย์กับผลกระทบของแรงดึงดูดของโลกเป็นแนวคิดประกอบ ในการแยกความแตกต่างระหว่างทิศทางขึ้นและทิศทางลง นอกจากนี้มนุษย์มีลักษณะแต่ละด้านที่เป็นสิ่งที่คู่กัน คือมีด้านหน้าและด้านหลัง มนุษย์จึงใช้ร่างกายของตนเองเป็นจุดศูนย์กลางในการรับรู้เพื่อระบุตำแหน่ง ว่าสิ่งใดอยู่ทางซ้ายมือ หรือข้างหน้า ผู้พูด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าผู้กระทำทำอาการหันหน้าเข้าสู่สิ่งนั้นด้วยหรือไม่

แนวคิดของ Lyon (1977) แสดงให้เห็นการเคลื่อนที่โดยอาศัยร่างกายของผู้กระทำเป็นจุดศูนย์กลาง ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ แสดงการเคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการปรากฏร่วมของคำกริยาบอกทิศทาง ได้แก่ คำว่า “ไป มา” โดยคำว่า “ไป” แสดงการเคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ และคำว่า “มา” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ เช่น คำว่า ดิ่งมา หยิบมา ลากมา เป็นต้น สำหรับคำกริยาบอกทิศทาง “ขึ้น ลง” เป็นการระบุตำแหน่งของผู้กระทำกับตำแหน่งหรือบริเวณหรือสถานที่ซึ่งวัตถุเคลื่อนที่ไป ว่าตำแหน่งหรือสถานที่ซึ่งวัตถุจะเคลื่อนที่ไปนั้นอยู่สูงกว่าหรือต่ำกว่าผู้กระทำ และคำกริยาบอกทิศทาง “เข้า หรือ ออก” เป็นการระบุลักษณะการเคลื่อนที่ซึ่งมีความสัมพันธ์กันระหว่างวัตถุที่เคลื่อนที่กับขอบเขตหรืออาณาบริเวณ เช่น “หยอด เหยียดเข้าไปในช่องหยอดสตางค์”

5. วิทยานิพนธ์ของ Angulu (1985) ชื่อ Componential Analysis of Hausa Verbs of Motion : Markness and Deixis

การศึกษาของ Angulu เป็นการศึกษาคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ในภาษา Hausa ซึ่งเป็นภาษาที่สำคัญภาษาหนึ่งในประเทศไนจีเรีย โดยใช้ทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมายโดยกำหนดเกณฑ์ทางความหมายว่า “เป็นการเคลื่อนที่ของคำนามจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่ง” เพื่อเป็นการรวบรวมคำแต่ละคำให้อยู่ในกลุ่มความหมาย โดยมีคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 722 คำ

Angulu ได้จัดประเภทของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของ คำนามในตำแหน่งกรรม ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. คำกริยาที่ไม่มีองค์ประกอบเกี่ยวกับการเคลื่อนที่แต่สามารถทำเป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ โดยเติมปัจจัย o เช่น je “hear” เมื่อเติมปัจจัย o เป็น jiwo “hear and bring” ปัจจัย o เป็นคำที่ให้ความหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับทิศทาง (deictic orientation)
2. คำกริยาที่มีองค์ประกอบเกี่ยวกับการเคลื่อนที่ ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - ก. มนุษย์กระทำการเป็นเหตุให้วัตถุเคลื่อนที่ (Agent Initiated motion) โดยมีคำว่า je / zo “go” และคำว่า tafi / taho “come” ปรากฏร่วมในกริยาวลี ซึ่งยังสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือวัตถุเคลื่อนที่ในขณะที่ผู้กระทำอยู่กับที่ เช่น jefa “throw” วัตถุเคลื่อนที่พร้อมผู้กระทำ เช่น kai “take”
 - ข. วัตถุเคลื่อนที่ได้ด้วยตนเอง (Self motion) ซึ่งสามารถจัดคำกริยาได้ 7 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การจัดกลุ่ม ดังนี้ มีทิศทางขึ้น มีทิศทางลง มีทิศทางเข้า มีทิศทางออก เคลื่อนที่ ณ จุดใดจุดหนึ่ง ใช้เท้า และระยะห่างที่วัตถุนั้นๆเคลื่อนที่ไปได้

วิทยานิพนธ์ของ Angula เป็นการนำความคิดเกี่ยวกับการใช้ร่างกายของผู้กระทำเป็นจุดศูนย์กลางในการรับรู้เพื่อระบุตำแหน่ง (the Ego-centric perceptual) มาสัมพันธ์กับการเคลื่อนที่ของวัตถุมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มความหมายของคำที่ โดยจัดแบ่งคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ ที่มนุษย์เป็นผู้กระทำการออกเป็น วัตถุเคลื่อนที่ในขณะที่ผู้กระทำอยู่กับที่ เช่นคำว่า jefa “throw” และ วัตถุเคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ เช่นคำว่า kai “take”

6. สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (Suwilai Pramsrirat 1987) หนังกึ่ง Paper in South – east Asian Linguistics , No.10 เรื่อง A study of Thai and Khamu Cutting words

ศึกษาคำกริยาประเภทคำ “ตัด” ในภาษาไทยและภาษาขมุ โดยใช้การวิเคราะห์อรรถลักษณะ

(component analysis) ในการหาองค์ประกอบของความหมายของคำแต่ละคำ และนำเสนอผลการวิเคราะห์หรือรรถลักษณ์ใช้การพรรณารรถลักษณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำที่ 43 /póh/

- ใช้มีดที่มีคมด้านเดียวหรือขวาน
- ใช้กับไม้ กิ่งก้านหรือไม้พุ่ม
- กระทำเฉพาะบริเวณส่วนบน
- ทำให้ขาดออกจากกัน

จากผลของการวิเคราะห์หรือรรถลักษณ์ในลักษณะข้างต้นในระดับหนึ่งทำให้ทราบองค์ประกอบหลัก (Basic classes) ที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่คำ “ ตัด ” ทุกคำต้องมีจำนวน 4 ประการ คือ

1. ลักษณะของอุปกรณ์ในมือ
2. ลักษณะของวัตถุที่ถูก “ ตัด ”
3. ลักษณะของอาการเคลื่อนไหวที่ใช้ในการ “ ตัด ”
4. ผลของการตัด

องค์ประกอบหลักดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย เช่น

1. ลักษณะของอุปกรณ์ในมือ “ ตัด ” ประกอบด้วยความหมายย่อย ดังนี้
 - 1.1 ประเภทของอุปกรณ์ในมือ
 - 1.2 ส่วนของอุปกรณ์ในมือ
2. ลักษณะของวัตถุที่ถูก “ ตัด ” ประกอบด้วยความหมายย่อย ดังนี้
 - 2.1 ชนิดของวัตถุ (ลักษณะเนื้อวัตถุ รูปร่าง)
 - 2.2 บริเวณที่ถูก “ ตัด ”
3. ลักษณะของอาการเคลื่อนไหวที่ใช้ในการตัด ประกอบด้วยความหมายย่อย ดังนี้
 - 3.1 ทิศทาง
 - 3.2 การเคลื่อนไหว
 - 3.3 อารมณ์
4. ลักษณะของผลของการ “ ตัด ”
 - 4.1 ลักษณะของผลของการ “ ตัด ”
 - 4.2 ประโยชน์ของการ “ ตัด ”

การนำผลการวิเคราะห์มาศึกษาและอภิปรายผล 2 ประการ คือ

1. การนำผลการวิเคราะห์อรรถลักษณะในภาษาไทยมาเปรียบเทียบกับคำจำกัดความในพจนานุกรม โดยการพรรณนาและแจกแจงความแตกต่างระหว่างผลการวิเคราะห์คำกริยาประเภทคำ “ตัด” กับคำจำกัดความที่ได้จากพจนานุกรม ดังตัวอย่างดังนี้

คำที่ 14 เชือด

D1a เชือด หมายถึง ปาด แล่ เลื้อ

D1b ใช้มีดลักษณะคล้ายมีด โคนตัดเข้าไปในเนื้อ

D2 To carefully cut with a sawing motion (using a knife or similar implement)

D3 To cut , to carve , to slice roughly

D4 การตัดด้วยความรุนแรงบริเวณส่วนสำคัญของสิ่งมีชีวิต เช่น คอ ข้อมือ โดยใช้ส่วนของคมมีดไปมาอย่างแรง

D5 - ใช้มีดที่มีคมด้านเดียวลักษณะแบนๆ คล้ายใบมีด โคน

- ใช้กับบริเวณส่วนสำคัญของสิ่งมีชีวิต

- ลงคมมีดในแนวขวาง

- กระทำด้วยความรุนแรง

- กระทำอาการซ้ารอยเหมือนการเลื้อย

- ทำให้ตาย

(D1a , D1 b , D2 และ D3 หมายถึงคำจำกัดความจากพจนานุกรมที่เป็นภาษาไทย และพจนานุกรมที่เป็น 2 ภาษา D4 หมายถึง คำจำกัดความของผู้วิจัยจากการวิเคราะห์อรรถลักษณะ D5 หมายถึง คำอธิบายอย่างละเอียดของผู้วิจัยจากการวิเคราะห์อรรถลักษณะ)

2. นำผลการวิเคราะห์คำตัดในภาษาไทยมาเปรียบเทียบกับเพื่อศึกษาหาความแตกต่างทางความหมายของคำกริยาประเภทคำ “ตัด” ทั้งในภาษาไทยและภาษาขมุ สรุปได้ว่าคำ “ตัด” ทั้งภาษาไทยและภาษาขมุเป็นคำที่ใช้เกี่ยวข้องการประกอบอาหาร การเพาะปลูกและการตัดไม้ โดยคำ “ตัด” ในภาษาไทยให้ความสำคัญต่อการประดิษฐ์แบบต่างให้เป็นรูปร่างต่างๆ ทั้งในแนวนอน (horizontal) แนวตั้ง (vertical) หรือในแนวทแยง (diagonal) และใช้ในกิจกรรมเกี่ยวกับการประกอบอาหาร ในภาษา “ขมุ” ให้ความสำคัญ “ตัด” สิ่งที่รับประทานได้กับสิ่งที่รับประทานไม่ได้ การตัดต้นไม้ และการเพาะปลูก ซึ่งจะพบว่าคำตัดที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูก ในภาษาไทยมี

อยู่จำนวนน้อยเพียง 22 คำจากทั้งหมด 55 คำ แต่ในภาษาขมุให้ความสำคัญเกี่ยวกับรูปร่าง หรือ ลักษณะที่ถูกตัด มีคำที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกหรือตัดไม้ถึง 43 คำจากทั้งหมด 72 คำ

จากบทความดังกล่าว ผู้วิจัยใช้แนวความคิดในการวิเคราะห์ความหมายของคำ “ ตัด ” มาใช้เป็นแนวคิดในการจัดกลุ่มความหมาย การนำเสนอการวิเคราะห์อรรถลักษณะ การเปรียบเทียบความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุกับคำจำกัดความจากพจนานุกรม

7. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาภาษาไทย 1 : หน่วยที่ 1 - 8 สวนิต ขมาภัย (2526)

สวนิต ขมาภัย (2526) ได้อธิบายไว้ว่า มนุษย์ทุกคนมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อม 2 ประเภท คือ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ดิน ไม้ แร่ธาตุ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น บ้าน เป็นไปไม่ได้ที่มนุษย์จะปลีกตนให้พ้นจากสิ่งแวดล้อมมนุษย์จึงใช้ความคิดพิจารณาสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย โดยใช้ภาษาเป็นอุปกรณ์สำคัญในการพิจารณาสิ่งแวดล้อม และจัดระบบสรรพสิ่งที่มีอยู่จริง 3 เรื่องด้วยกัน คือ

1. ภาษากับการจำแนกประเภท มนุษย์ได้พยายามแยกสรรพสิ่งออกเป็นประเภทต่างๆ โดยใช้ภาษา ในการแยกประเภทโดยใช้เกณฑ์ต่างๆกันไป เช่น ขนาด รูปแบบ การใช้งาน เป็นต้น การแบ่งประเภทสรรพสิ่งต่างๆ ต้องแบ่งโดยใช้เกณฑ์ที่แน่นอนและอาจแบ่งให้ย่อยลงไปก็ได้ และถ้าใช้เกณฑ์ต่างกัน สิ่งเดียวกันอาจอยู่ต่างประเภทกันก็ได้ เช่น ถ้าหากแบ่งจังหวัดออกเป็น 76 จังหวัด ตามเกณฑ์ทางภูมิศาสตร์ จังหวัดกรุงเทพ จังหวัดระนอง และจังหวัดอุบลราชธานี อยู่กันคนละประเภทกัน แต่ถ้าแบ่งจังหวัดออกเป็น 76 จังหวัด ตามเกณฑ์ส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคจังหวัดระนองจะอยู่ประเภทเดียวกับจังหวัดอุบลราชธานี

2. ภาษากับการแสดงระดับนามธรรม ภาษาที่มนุษย์ใช้นั้นเป็นสัญลักษณ์แทนมโนภาพในสมองของมนุษย์เองเมื่อมนุษย์มีการใช้ภาษา ก็เกิดระดับนามธรรมขึ้นมาระดับหนึ่ง อาจเป็นนามธรรมระดับต้น เช่น ใต้อุบ หรือนามธรรมในระดับสูง เช่น เพื่อนยาก คำยังมีระดับนามธรรมสูงที่ยังครอบคลุมลักษณะร่วมกันไว้ได้มาก

3. ภาษากับการนิยาม นิยามเป็นการบ่งชี้ให้ลงไปด้วยถ้อยคำที่ว่า คำหรือกลุ่มคำที่จะใช้ต่อไปมีขอบเขตความหมายเฉพาะเจาะจงถึงสิ่งใด การนิยามไม่ได้มุ่งเน้นไปที่ข้อความที่นิยามนั้นเป็นจริงหรือเป็นเท็จ แต่ขึ้นอยู่กับว่า การนิยามนั้นเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับ

เอกสารประกอบการสอนข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการที่มนุษย์สร้างคำใดคำหนึ่งขึ้นมาใช้ เนื่องจากความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้จักที่จะจัดจำแนกคำออกเป็นกลุ่มๆ ในบางครั้งคำๆ เดียวกันอาจอยู่กับคนละกลุ่มความหมายกัน เช่น คำว่า “ สาด ” ถ้าใช้เกณฑ์ลักษณะของวัตถุ คำว่า “ สาด ” อยู่ในกลุ่มคำที่เป็นวัตถุเป็นของเหลว “ เท ริน ราว รด สาด ” แต่ถ้าใช้เกณฑ์ลักษณะการเคลื่อนที่ คำว่า “ สาด ” อยู่ในกลุ่ม “ ขว้าง ปา สาด ซัด ” เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง อนึ่ง ถ้าความหมายของคำยังมีลักษณะที่เป็นนามธรรมมากเท่าใด คำนั้นก็จะต้องครอบคลุมลักษณะร่วมกันไว้ได้มาก ฉะนั้นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่มีลักษณะที่เป็นนามธรรมมากเท่าใด ก็น่าจะครอบคลุมลักษณะร่วมกันไว้ได้มากเช่นกัน

8. ปราณี กุลละวณิชย์ (2526 : หน้า 381) เอกสารประกอบการสอน วิชาภาษาไทย 3 : ภาษาศาสตร์สำหรับครู หน่วยที่ 7 – 15 ปราณี กุลละวณิชย์ (2526) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของภาษาว่า “ ภาษายังมีลักษณะประหยัดด้วย กล่าวคือ โดยทั่วไปในภาษาจะไม่อนุญาตให้มีรูปคำ 2 รูป มีความหมายเหมือนกันทุกประการ เมื่อมีการยืมคำเข้ามาในภาษา และคำๆ นั้นมีความหมายเหมือนกับคำที่มีอยู่ในภาษาเดิม คำที่มีอยู่ในภาษาเดิมหรือคำที่ยืมเข้ามาจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงด้านความหมาย เพื่อให้คงอยู่ในภาษาได้ทั้งคู่ ตัวอย่างเช่น คำว่า “ ย่าง ” ซึ่งแต่เดิมมีความหมายว่า “ เดิน ” ได้เปลี่ยนแปลงมามีความหมายว่า “ เลื่อนที่เข้าสู่ ” และใช้กับเวลา เช่น ย่างเข้าปีที่ 9 หรือ ย่างเข้าเดือนเมษายน ความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปของคำว่า “ ย่าง ” ในภาษากรุงเทพฯ นี้ น่าจะเกิดขึ้นเมื่อมีการยืมคำว่า “ เดิน ” มาจากภาษาเขมร ”

เอกสารประกอบการสอนข้างต้นระบุให้ทราบว่าอาจมีคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุบางคำที่นำมาศึกษา นี้ เป็นคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น เพื่อให้คงอยู่ในภาษาได้ทั้งคู่ จะต้องมิคำใดคำหนึ่งระหว่างคำเดิม หรือคำที่ยืมเปลี่ยนแปลงความหมาย ฉะนั้น จึงไม่มีคำใดคำหนึ่งในภาษาที่เหมือนกันสมบูรณ์แบบ

9. เพียรศิริ วงศ์วิมานนท์ (2526) เอกสารประกอบการสอน วิชาภาษาไทย 3 : ภาษาศาสตร์สำหรับครู หน่วยที่ 13 เพียรศิริ วงศ์วิมานนท์ (2526) ได้กล่าวถึงการอธิบายความสัมพันธ์ด้านความหมายโดยการใช้แผนภูมิวิเคราะห์อรรถลักษณะไว้ 3 แบบ ดังนี้

แผนภูมิอรรถลักษณะที่ 1

พ่อ	แม่
(มีชีวิต)	(มีชีวิต)
(เพศชาย)	(เพศหญิง)
(โตแล้ว)	(โตแล้ว)
(มีลูก)	(มีลูก)
(มนุษย์)	(มนุษย์)
(สัตว์)	(สัตว์)

แผนภูมิอรรถลักษณะที่ 1 แสดงอรรถลักษณะแบบพรรณนา (descriptive feature) เป็นการใช้อรรถลักษณะวิเคราะห์ ที่ไม่แสดงเครื่องหมาย + หรือ - เพื่อแสดงความแตกต่างของความหมาย แต่เป็นการแสดงให้เห็นอรรถลักษณะทั้งหมด

แผนภูมิอรรถลักษณะที่ 2

พ่อ	แม่
(+ มีชีวิต)	(+ มีชีวิต)
(+ มนุษย์)	(+ มนุษย์)
(+ โตแล้ว)	(+ โตแล้ว)
(+ มีลูก)	(+ มีลูก)
(+ ชาย)	(- ชาย)

แผนภูมิอรรถลักษณะที่ 2 แสดงอรรถลักษณะต่าง (contrastive feature) เป็นการใช้อรรถลักษณะ + เครื่องหมาย - เพื่อแสดงให้เห็นความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกันของอรรถลักษณะได้ง่ายขึ้น

แผนภูมิอรรถลักษณะที่ 3

พ่อ	แม่
+ มนุษย์	+ มนุษย์
+ มีลูก	+ มีลูก
+ ชาย	- ชาย

เมื่อพิจารณาจากอรรถลักษณะในแผนภูมิอรรถลักษณะที่ 2 มีอรรถลักษณะอยู่ 2 หน่วยคือ + มีชีวิต และ + มนุษย์ อรรถลักษณะดังกล่าวมีลักษณะที่อรรถลักษณะหนึ่งคลุมความหมายของอีกอรรถลักษณะไว้แล้ว คือ + มนุษย์ ย่อมแสดงถึงความหมาย + มีชีวิตอยู่แล้ว ดังนั้นเพื่อไม่ให้มี

จำนวนอรรถลักษณะมากจนเกินไป ในแผนภูมิอรรถลักษณะที่ 3 จึงแสดงเฉพาะอรรถลักษณะเด่น (distinctive feature) คือ + มนุษย์ และละอรรถลักษณะที่สามารถเดาได้คือ + มีชีวิต ดังรายละเอียดการแสดงผลอรรถลักษณะในแผนภูมิอรรถลักษณะที่ 3 ข้างต้น

เอกสารประกอบการสอนดังกล่าวเป็นแนวคิดและเป็นแนวทางในการใช้อรรถลักษณะในการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ และเปรียบเทียบความหมายที่ทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกัน

10. วิทยานิพนธ์ทางไวยากรณ์การกของ จินดา เสงสมบูรณ์ (2527) ชื่อ คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในภาษาไทย

จินดา เสงสมบูรณ์ (2527) ได้อธิบายถึงคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ใน 2 ลักษณะ พิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยาบอกการเคลื่อนที่กับคำนามในแง่การก และพิจารณาจากความสัมพันธ์ของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่นั้นๆกับประธานและกรรมในประโยค ดังต่อไปนี้

1. การกที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยาบอกการเคลื่อนที่กับคำนามในแง่การก โดยจำแนกออกเป็น 2 ชนิด คือ การกที่ไม่บอกสถานที่ และการกที่บอกสถานที่ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.1 การกที่ไม่บอกสถานที่ มีอยู่ 5 การกคือ ผู้กระทำ ผู้ทรง-รับ ผู้มีส่วนร่วม อุปกรณ์ในมือและปริมาณ

ก. ผู้กระทำ ได้แก่การกที่บ่งบอกผู้กระทำอาการซึ่งจำแนกออกเป็น สิ่งมีชีวิตใช้พลังของตนเองกระทำอาการ สิ่งที่มีชีวิตใช้พลังของตนเองกระทำให้นามอื่นเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยเกิดการเคลื่อนที่และสิ่งไม่มีชีวิตมีพลังของตนเองทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น

- สิ่งที่มีชีวิตใช้พลังของตนเองกระทำอาการ เช่น

แดง เดิน ถึง โรงเรียน

สุนัข กระโดด

“แดง และสุนัข” เป็นสิ่งที่มีชีวิตซึ่งใช้พลังในตนเองกระทำอาการ

- สิ่งที่มีชีวิตใช้พลังของตนเองกระทำให้นามอื่นเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยบอกการเคลื่อนที่ เช่น เล็ก กรอก น้ำใส่ขวด

“เล็ก” เป็นสิ่งที่มีชีวิตใช้พลังของตนเองกระทำให้นามอื่น ในกรณีนี้คือ “น้ำและโต๊ะ”

แสดงการเปลี่ยนแปลงโดยบอกการเคลื่อนที่

- สิ่งไม่มีชีวิตที่มีพลังของตัวเอง สามารถกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ เช่น

ลม พัด กระดาศปลิว

กลิ่น ชัด ฟุ้ง

“ ลม และกลิ่น ” เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตที่มีพลังในตัวเอง สามารถให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้

ข. ผู้ทรง – รับ ได้แก่ การที่บ่งบอกผู้ถูกกระทำ ซึ่งจำแนกเป็น สิ่งที่มีชีวิตที่ได้รับผลจากการกระทำและสิ่งที่ไม่มีชีวิตที่ไม่มีพลังของตนเอง ดังนี้

- สิ่งที่มีชีวิตที่ได้รับผลจากการกระทำของนามที่เป็นผู้กระทำโดยมีการเปลี่ยนแปลง

สภาพ หรือสถานที่ เช่น แดง ถูก รถเฉี่ยว (ตาย)

เขาผลัก เล็ก เข้าไปในห้อง

“ แดง ได้รับผลของการกระทำโดยมีการเปลี่ยนแปลงสภาพ เล็ก ได้รับผลของการกระทำโดยมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ ”

- สิ่งที่ไม่มีชีวิตที่ไม่มีพลังของตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือ สถานที่ ด้วยสาเหตุจากการกระทำของนามที่เป็นผู้กระทำ เช่น

เขากรอก น้ำใส่ขวด

กลิ่นชัด เปลือกหอย เข้าฝั่ง

“ น้ำ และเปลือกหอย ” เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตที่ไม่มีพลังของตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ด้วยสาเหตุจากการกระทำของนามที่เป็นผู้กระทำ

ค. ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ การกของสิ่งที่มีชีวิตซึ่งมีส่วนร่วมในการกระทำ เช่น

แม่ สวน กับน้อง

“ กับน้อง เป็นการกผู้มีส่วนร่วม ”

ฅ. อุปกรณ์ในมือ ได้แก่ การกของสิ่งไม่มีชีวิต หรือส่วนของร่างกายของสิ่งมีชีวิตที่ผู้กระทำใช้กระทำอาการ เช่น

เขา ดึงลิ้นชักด้วยมือซ้าย

“ ด้วยมือซ้าย เป็นการกอุปกรณ์ในมือบอกส่วนของร่างกายที่ผู้กระทำอาการใช้กระทำอาการ ”

ง. ปริมาณ ได้แก่ การกจำนวน เช่น

เขาขาย รถในราคา 50,000 บาท

“ ในราคา 50,000 บาท เป็นการกปริมาณ ”

1.2 การบอกสถานที่ ที่ได้แก่การที่บอกความสัมพันธ์กับคำกริยา โดยบ่งบอกบริเวณหรือแหล่งที่เกิด

ก. แหล่งเดิม คือ การกของนามที่หมายถึงจุดเริ่มต้นของการกระทำ เช่น
แม่ ออกจากบ้าน

“จาก เป็นคำบ่งการกแหล่งเดิม บ้าน เป็นการกแหล่งเดิม”

ข. จุดผ่าน คือ การกของนามที่หมายถึงจุดที่การกระทำหรือการเคลื่อนที่ผ่านไปเป็นสถานที่ซึ่งอยู่ระหว่างแหล่งเดิม กับจุดหมาย เช่น

เรือ ลอด สะพาน

“สะพาน เป็นการกจุดผ่าน (เรือ ลอดจุดหนึ่งของสะพาน ไปสู่อีกจุดหนึ่งของสะพาน)”

ค. จุดหมาย คือ การกของนามที่หมายถึง จุดสิ้นสุดของการกระทำ หรือการเคลื่อนที่ เช่น
เขา เดิน ไปโรงเรียน

“โรงเรียน เป็นการกจุดหมาย แสดงการสิ้นสุดของการเดิน”

ง. บริเวณ คือ การกของนามที่หมายถึง แหล่งที่มีการกระทำ หรือการเคลื่อนที่ โดยที่การกระทำหรือการเคลื่อนที่นั้นได้เริ่มต้น และดำเนินต่อไปจนสิ้นสุดลงในสถานที่เดียวกัน เช่น

เรือ จมน้ำ

“น้ำ เป็นการกบริเวณ”

2. พิจารณาได้จากความสัมพันธ์ของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่นั้นๆกับประธานและกรรมในประโยคได้เป็น 2 ประเภท คือ

ก. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นประธานของประโยค เช่น แดง ออกจากบ้าน

“ ออก เป็น คำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย ที่มีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของประธานซึ่งเป็นผู้กระทำ คือ แดง”

ข. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ มีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นกรรมของประโยค ซึ่งภายในประโยคที่ปรากฏคำกริยาประเภทนี้จะมีนามประกอบอย่างน้อย 2 หน่วย ได้แก่ นามที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคเป็นการกผู้กระทำ และนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยคเป็นการกผู้ทรง-รับ เช่น เขา กระซอก กระเป่าจากมือฉัน

“ กระซอก ” เป็นคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ที่มีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของกรรมซึ่งเป็นการกผู้ทรง-รับ คือ กระเป่า และการเคลื่อนที่ของ กระเป่านี้เป็นผลจากการกระทำของประธาน เขา ส่วน

มีอฉัน เป็นการกแหล่งเดิม คำประเภทอื่นๆที่อาจจะปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเปลี่ยนที่ได้แก่ การกผู้มีส่วนร่วม เครื่องมือ ปริมาณ แหล่งเดิม จุดหมาย และบริเวณ

วิทยานิพนธ์ของ จินดา เสงตระกูล (2527) เป็นการนำทฤษฎีไวยากรณ์การกมาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคำนามและคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในภาษาไทย ทำให้ทราบแนวความคิดในการวิเคราะห์คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุทางความหมายว่า ในการวิเคราะห์คำนามทั้งที่ทำหน้าที่ประธาน หรือกรรม ควรวิเคราะห์ความหมายของคำนามที่นำมาวิเคราะห์ว่าเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต มีพลังงานในการเคลื่อนที่ในตนเองหรือไม่ การวิเคราะห์ลักษณะการเคลื่อนที่ควรพิจารณาว่า จุดเริ่มต้นของวัตถุก่อนที่จะเคลื่อนที่อยู่ตำแหน่งใด เคลื่อนที่ไปสู่จุดหมายหรือเข้าสู่ขอบเขตใด และควรพิจารณาวิเคราะห์ความหมายของคำในเรื่องของจำนวนผู้ทำอาการ เครื่องมือ ปริมาณ และลักษณะของขอบเขตด้วย นอกจากนี้การที่ จินดา เสงสมบุญ (2527) ได้จำแนกคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ออกเป็น 2 ชนิด คือ การกที่ไม่บอกสถานที่ และการกที่บอกสถานที่ โดยพิจารณาจากสัมพันธ์ระหว่างคำกริยาบอกการเคลื่อนที่กับคำนามในแง่การกนั้น อาจเป็นการระบุลักษณะการเคลื่อนที่ของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุไว้ 2 ประการ คือ การเคลื่อนที่ของวัตถุเกี่ยวข้องกับสถานที่หรือขอบเขตที่เคลื่อนที่ไปถึง และการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานที่หรือขอบเขตที่เคลื่อนที่ไปถึง

11. วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับไวยากรณ์การกของ ภาณุ สังขะวร (2527) ชื่อ ความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยคภาษาไทย

ภาณุ สังขะวร (2527) ได้จำแนกชนิดคำกริยาตามความหมาย โดยอาศัยคุณสมบัติของคำนามเป็นมนุษย์เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถจำแนกคำกริยาได้ออกเป็น 3 ชนิด ดังนี้

1. คำกริยาแสดงอาการ หมายถึงคำกริยาที่แสดงอาการของคำนาม คำกริยาชนิดนี้จะปรากฏร่วมกับคำนามที่หมายถึงผู้กระทำอาการ เช่น แดง หัวเราะ “ หัวเราะ ” เป็น คำกริยาแสดงอาการ แดง เป็น คำนามที่หมายถึงผู้ทำอาการหัวเราะ

2. คำกริยาแสดงสภาพ หมายถึงคำกริยาที่แสดงสภาพหรือลักษณะของคำนามในขณะที่กำลังกล่าวว่ามีสภาพอย่างไร เช่น “ แดง สวย ” สวย เป็นคำกริยาแสดงสภาพ แดง เป็นคำนามผู้ทรงสภาพ สวย

3. คำกริยาแสดงความรู้สึก หมายถึงคำกริยาที่แสดงความรู้สึก อารมณ์ หรือแสดงการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส คำกริยาชนิดนี้จะปรากฏกับคำนามที่หมายถึงผู้มีความรู้สึก เช่น “แดง โกรธ” โกรธ เป็นคำกริยา แสดงความรู้สึก แดง เป็นคำนามที่หมายถึงผู้มีความรู้สึก สำหรับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในการศึกษาคำกริยาครั้งนี้ ภาณุ สังขะวร จัดอยู่ในประเภทย่อยของคำกริยาแสดงอาการโดยเรียกว่า “ คำกริยาแสดงอาการกระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น โดยทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเคลื่อนที่ และคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนโดยทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเคลื่อนที่แล้วยังทำให้สิ่งอื่นเปลี่ยนแปลงสภาพหรือทำให้เคลื่อนไหวแต่ไม่เคลื่อนที่ ” โดยให้คำจำกัดความและตัวอย่างไว้ดังนี้

คำกริยาแสดงอาการกระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น โดยทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเคลื่อนที่ หมายถึง คำกริยาแสดงอาการไปกระทบผู้ใดหรือสิ่งใดเป็นเหตุให้ผู้นั้นหรือสิ่งนั้น เคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่ง โดยผู้ทำอาการอาจเคลื่อนที่ไปด้วยหรือไม่ก็ได้ คำกริยาชนิดนี้จะปรากฏกับคำนามที่หมายถึงผู้ทำอาการและคำนามที่ถูกกระทบ และอาจมีคำนามที่หมายถึงลักษณะการเคลื่อนที่หรือจุดหมายของการเคลื่อนที่หนึ่งอย่างใด หรือทั้ง 2 อย่างปรากฏร่วมด้วย เช่น “ น่อง ลากเก้าอี้จากมุมห้องมากลางห้อง ” ลาก เป็นคำกริยาแสดงอาการทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเคลื่อนที่ น่อง เป็นคำนามที่หมายถึงผู้ทำอาการ ลากเก้าอี้ เป็นคำนามที่หมายถึงสิ่งที่ถูกกระทบกระเทือนจากการลาก มุมห้อง เป็นคำนามที่หมายถึงลักษณะการเคลื่อนที่ กลางห้อง เป็นคำนามที่หมายถึงจุดหมายของการเคลื่อนที่

วิทยานิพนธ์ของภาณุ สังขะวร เป็นการจำแนกคำกริยาโดยการพิจารณาจาก สิ่งที่ถูกกระทำว่ามีชีวิตหรือเป็นวัตถุ มีผลของเปลี่ยนแปลงจากการกระทำหรือไม่ ซึ่งผลของการกระทำอาจเป็นการเคลื่อนที่แต่เพียงอย่างเดียว หรือมีผลในการเคลื่อนที่ เช่น ชูด หลุม (หลุมเป็นผลของการเปลี่ยนแปลง)

12. วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับวิเคราะห์ความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้างกริยาเรียง ของ ยาใจ ชูวิชา (2536) ชื่อ ความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย

ยาใจ ชูวิชา (2536) ได้กล่าวว่า การเรียงกันของหน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางความหมาย คำว่าคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ ในที่นี้หมายถึงลำดับของ

คำกริยาประเภทต่างๆ ที่เรียงกัน และคำว่า คุณสมบัติทางความหมายในที่นี้ หมายถึงความหมายที่บอกถึงประสบการณ์ และจินตนาการของมนุษย์ที่เสนอโดยกริยาเรียง ซึ่งได้จำแนกคำกริยาตามคุณสมบัติทางความหมายดังนี้

1. คำกริยาที่บอกการกระทำซึ่งสามารถจำแนกย่อยได้ดังนี้

1.1 การกระทำปฐมภูมิ หมายถึงการกระทำที่สามารถเห็นการกระทำชัดเจน และสามารถระบุอวัยวะที่กระทำได้ แบ่งย่อยออกได้เป็น

1.1.1 การเคลื่อนไหวของร่างกาย เช่น เดิน วิ่ง คลาน

1.1.2 การเคลื่อนไหวของอวัยวะ เช่น หัน ปรบ (มือ)

1.1.3 ท่าทาง เช่น ยืน นอน

1.1.4 การกระทำทางประสาทสัมผัส เช่น ฟัง มอง

1.1.5 การกระทำอื่นๆ เช่น กิน พุด เขย่า

1.2 การกระทำอุปปฐมภูมิ หมายถึงการกระทำที่เป็นรูปธรรมไม่สามารถระบุชัดเจนว่าใช้อวัยวะใดกระทำ หรือต้องใช้หลายส่วนของร่างกายในการกระทำ ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น การกระทำทางกายภาพ ซึ่งสามารถแบ่งย่อยได้อีกเป็น

1.2.1 การกระทำบอกการเคลื่อนที่ เช่น ไป มา เข้า ออก

1.2.2 การกระทำบอกอากัปกริยา เช่น รีบ บรรจง

1.2.3 การกระทำบอกเจตนาอื่น เช่น แฉง ตอบ ทำ

2. คำกริยาบอกสภาพหรือบอกเหตุการณ์ ซึ่งแบ่งย่อยได้ออกเป็น

2.1 ความต้องการ เช่น หวัง ต้องการ สนใจ

2.2 ความรู้สึกในระหว่างการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น เต็มใจ ผันใจ ยินดี

2.3 ความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน เช่น เป็น

2.4 สภาพทางกายภาพ เช่น ผม (ยุ่ง)

3. การเคลื่อนที่ของวัตถุ เช่น พุ่ง กระเด็น

4. การรับรู้ทางประสาทสัมผัส

5. การเปลี่ยนแปลง เช่น เปลี่ยนแปลง เพิ่ม

6. กระบวนการทางกายภาพ เช่น แดก หัก สุก เสีย

หลังจากนั้นได้จำแนกหน่วยสร้างกริยาเรียงตามประเภทของคำกริยาที่เรียงลำดับกันออกเป็น
กระสวนประโยคจำนวน 12 กระสวน แต่ในที่นี้ผู้วิจัยขอกล่าวเฉพาะกระสวนประโยคที่เกี่ยวข้อง
กับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ ดังตารางแสดงหน่วยสร้างคำกริยาเรียงต่อไปนี้

หน่วยสร้างคำกริยาเรียง	เหตุการณ์ 1 (แสดงโดยกริยา 1)	เหตุการณ์ 2 (แสดงโดยกริยา 2)	ตัวอย่าง
กระสวนที่ 1	การกระทำปฐมภูมิ	การกระทำปฐมภูมิ	วาง <u>ทิ้ง</u> บนโต๊ะ
กระสวนที่ 8	การกระทำปฐมภูมิ	การกระทำปฐมภูมิ	หยิบ <u>ขนมปัง</u> กิน
กระสวนที่ 9	การกระทำ (การเคลื่อนที่ที่บอกทิศทาง)	การกระทำปฐมภูมิ	ไป <u>โยน</u> โปว์ลิ่ง

จากตารางแสดงหน่วยสร้างคำกริยาเรียง พบว่าคำว่า “วาง หยิบ กิน โยน” เป็น การกระทำปฐมภูมิ เป็นการกระทำปฐมภูมิ ซึ่งเป็นกริยาที่สามารถเห็นการกระทำชัดเจน และสามารถระบุอวัยวะที่กระทำได้จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงกำหนดการศึกษาคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในครั้งนี้เฉพาะกริยาปฐมภูมิซึ่งหมายถึง การกระทำที่สามารถเห็นการกระทำชัดเจนสามารถระบุการใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือได้ และระบุทิศทางในการเคลื่อนที่ได้

13. วิทยานิพนธ์ของ ชลธิชา สดุมข (2537) เรื่อง ศึกษาความหมายของคำกริยาแสดงอาการโดยไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

วิทยานิพนธ์ดังกล่าวมีจุดประสงค์ที่ศึกษา คำกริยาแสดงอาการโดยไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เช่นคำว่า “ ตก หล่น ร่วง พลัด ” โดยใช้ทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมาย (Semantic field theory) และวิธีการวิเคราะห์อรรถลักษณะ (Componential Analysis) โดยมีวิธีในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รวบรวมคำกริยาจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยใช้เกณฑ์ตามที่พจนานุกรมระบุชนิดของคำไว้ในบทนิยาม

2. แยกกลุ่มคำกริยาแสดงอาการออกจากกลุ่มคำกริยาชนิดอื่น โดยอาศัยเกณฑ์ คำถามว่า “

ใครทำอะไร ” แสดงความตั้งใจกระทำอาการของผู้กระทำ และคำถาม “ เกิดอะไรขึ้นกับใคร ” แสดงอาการโดยไม่ตั้งใจของผู้กระทำ

3. แยกกลุ่มคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น โดยอาศัยเกณฑ์ทางความหมายว่า “ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ผู้ทำอาการทำอาการโดยที่ผลของการทำอาการนั้นไม่กระทบกระเทือนผู้ใดหรือสิ่งใด และไม่เป็นเหตุให้ผู้ใดหรือสิ่งใดเปลี่ยนแปลงสภาพ ”

เช่น หมา นอน

นอน เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

หมา เป็นผู้ทำอาการ นอน

4. แยกกลุ่มคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นซึ่งเคลื่อนที่ จากกลุ่มคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น โดยการประมวลความคิดของนักวิชาการ 4 ท่าน ดังนี้

ก. กัญจน สนิชวานนท์ (1970 , 152 – 153) กล่าวว่า “ คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ในภาษาไทย หมายถึง คำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ของการกระทำ (Agent) หรือการผู้รับ (Object) ”

ข. พงษ์ศรี เลขาวิมลนะ (1970 , 129 – 153) กล่าวว่า “ คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่มักปรากฏร่วมกันกับคำกริยาแสดงทิศทาง ”

ค. นววรรณ พันธุเมธา (2529 , 9 – 10) กล่าวว่า “ คำกริยาแสดงอาการเคลื่อนที่อาจแสดงการเคลื่อนที่ไปในทิศทางต่างๆ เช่น แสดงการเคลื่อนที่ลง เช่นคำว่า หยด ตก แสดงการเคลื่อนที่ออกห่าง เช่นคำว่า ผละ แสดงการเคลื่อนที่เป็นวงกลม เช่นคำว่า หมุน แสดงการเคลื่อนที่อย่างรวดเร็ว เช่นคำว่า พุ่ง และแสดงการเคลื่อนที่อย่างช้าๆ เช่นคำว่า คลาน ไต่ เป็นต้น

ง. จินดา เสงสมบูรณ์ (2528 , 38) ได้ให้คำจำกัดความของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ในภาษาไทยว่า หมายถึง “ คำกริยาที่มีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นนามธรรม ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ”

5. นำคำกริยาที่ได้ในข้อ 1 มาหาหน่วยความหมายย่อยเพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างโดยวิธีวิเคราะห์อรรถลักษณะ ซึ่งใช้เครื่องหมาย + และ - แยกหน่วยความหมายย่อย

6. นำผลการวิเคราะห์ในข้อ 2 มาใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มย่อย ซึ่งมีเกณฑ์ความหมายหลักทั้งหมด 6 เกณฑ์ ดังนี้

ก. เกณฑ์ความหมายของการเคลื่อนที่ มี 7 ลักษณะ คือ 1. แสดงทิศทางอย่างชัดเจนว่าเคลื่อนที่ไปในทิศทางใด 2. แสดงทิศทางตรง ไม่โค้งงอออกจากทิศทางเดิม 3. แสดงทิศทางใน

แนวระนาบ 4. แสดงทิศทางทางไปในทิศทางต่างๆ 5. แสดงทิศทางสู่ทิศทางเดิม 6. แสดงทิศทางตรงข้ามกับทิศทางเดิม 7. แสดงทิศทางเดียว

ข. เกณฑ์ประเภทของนามผู้ทำอาการ มี 3 ลักษณะ คือ 1. นามผู้กระทำอาการเป็นสิ่งมีชีวิต ได้แก่ คน สัตว์ 2. นามผู้ทำอาการเป็นคน 3. นามผู้ทำอาการเป็นวัตถุเป็นของเหลว

ค. เกณฑ์จำนวนของผู้ทำอาการ เช่น ไปหลายคนพร้อมกัน

ง. เกณฑ์ลักษณะของพื้นที่ที่เคลื่อนไป เช่น เคลื่อนที่ไปบนบก เคลื่อนที่ไปในน้ำ และเคลื่อนที่ไปในอากาศ

จ. เกณฑ์วิธีการใช้วิยะหรืออุปกรณ์ในมือทำให้ มี 3 ลักษณะ 1. ใช้พาหนะพาไป 2. ใช้กำลังถีบพื้นให้เคลื่อนที่ 3. ใช้กำลังจากน้ำหนักตัวทั้งหมดพาเคลื่อนไป

ฉ. เกณฑ์ลักษณะของการเคลื่อนที่ มี 10 ลักษณะ 1. เคลื่อนที่ไปอย่างมีจุดหมาย 2. ระยะห่างของจุดหมาย 3. ไปด้วยความยากลำบาก 4. ไปในลักษณะคดไปคดมา 5. ไปครบรอบ 6. ไปด้วยท่าทางต่างๆ 7. ความเร็วหรือช้า 8. เสียการทรงตัว 9. เพื่อจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง 10. ออกจากที่ที่ติดอยู่หรือถูกกักไว้

ช. นำกลุ่มคำกริยาต่างๆที่ได้จากข้อ 6 มาจัดลงในแผนภูมิ

ผลของการวิเคราะห์ได้จัดคำกริยาแสดงอาการเคลื่อนที่โดยไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น ออกเป็น 2 กลุ่มทางความหมายใหญ่ๆ คือ

1. กลุ่มคำกริยาที่บอกทิศทางของการเคลื่อนที่ เช่น แสดงทิศทางตรง ในแนวระนาบ เช่น คำว่า “พุ่ง วิ่ง” เป็นต้น
2. กลุ่มคำกริยาที่แสดงลักษณะของการเคลื่อนที่ เช่น ระบุผลของการเคลื่อนที่ เช่น คำว่า “เหี่ยว ตระเวน” เป็นต้น

การศึกษาของ ชลธิชา สุดมข เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของผู้กระทำ ซึ่งเป็นการศึกษาที่ใกล้เคียงกับการศึกษาของผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำแนวคิดในการวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุได้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ มีวิธีดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

3.1 วิธีการเก็บข้อมูล

3.1.1 การรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยรวบรวมจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2531 และจากการใช้ของผู้วิจัยเองในฐานะเจ้าของภาษา โดยมีวิธีในการรวบรวมคำดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจากพจนานุกรมใช้เกณฑ์ตามที่พจนานุกรมระบุชนิดของคำตามอักษรย่อหน้าบทนิยามของคำศัพท์นั้นๆ เช่น ก. หมายถึง คำกริยา น. หมายถึง คำนาม เป็นต้น ตัวอย่างเช่น “โยน ก. ชักสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยวิธีหงายมือ
“เหวี่ยง ก. ชัก เบี่ยงไป”

“ร่อน ก. อาการของสิ่งมีลักษณะแบนที่เลื่อนลอยวนไปวนมา”

“ผลัก ก. ใช้มือดันให้พ้นตัวหรือให้เคลื่อนที่ไปทันที”

“ดัน ก. ผลักเพื่อให้เคลื่อนที่ไปด้วยกำลัง เช่น ดันประตู”

“ถือ ก. เอาไว้ในมือ” เป็นต้น

ในกรณีที่คำกริยานั้นๆมีหน้าที่ของคำมากกว่า 1 หน้าที่ ตัวอย่างเช่น

“ตบ น. ชို့ไม้ให้มี 2 ชนิด ... ก. เอาฝ่ามือหรือของแบนๆตีอย่างแรง”

“คอน น. ไม้ที่ทำไว้ให้คนจับ ก. ห้อยไว้ปลายคานข้างหนึ่ง แล้วแบกไป ...” ในกรณีเช่นนี้ผู้วิจัยจะรวบรวมเฉพาะคำกริยาที่ระบุไว้ด้วยอักษรย่อ ก. เท่านั้น

2. การรวบรวมคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจากการใช้ของผู้วิจัยเองในฐานะเจ้าของภาษา ใช้สถานการณ์ที่เป็นจริงในการใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ เช่น ผู้วิจัยพบคนงานกำลังร้อยสายไฟฟ้าเข้าไปในท่อ พี.วี.ซี. ผู้วิจัยจะสอบถามการทำกริยาอาการดังกล่าวกับคนงานและจดบันทึกไว้

อนึ่ง ในการรวบรวมคำศัพท์ใดๆก็ตามให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันจำเป็นต้องมีเกณฑ์กำหนด เพื่อใช้เป็นเกณฑ์รวบรวมคำดังที่กล่าวมาในข้อ 1 และข้อ 2 โดยผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมาย (Semantic fields) โดยกำหนดเกณฑ์ทางความหมายว่า “ กริยาที่มนุษย์ใช้วัชระหรือ

อุปกรณ์ในมือทำให้วัตถุเคลื่อนที่จากตำแหน่งหนึ่งไปสู่อีกตำแหน่งหนึ่ง ” การจัดกลุ่มความหมายดังกล่าว นอกจากจะเป็นเกณฑ์ในการรวบรวมคำไว้ด้วยกันแล้วการทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมายยังแยกคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในลักษณะอื่นๆออกจากกลุ่มความหมายคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุด้วย เช่น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของอวัยวะ เช่น คำว่า ก้ม เหยียด เป็นต้น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ไม่สามารถระบุลักษณะการเคลื่อนที่ได้ชัดเจน เช่น ย้าย นำ พา ชื้อ ขาย แลก เปลี่ยน เป็นต้น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของคำนามที่มีคุณสมบัติเคลื่อนที่ได้ด้วยตนเอง ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เช่น เดิน วิ่ง พัด บิน เป็นต้น และคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของพาหนะ เช่น ขับ ขี่ พาย ถ่อ เป็นต้น

3.2 การตรวจสอบข้อมูล

ตรวจสอบข้อมูลจากเจ้าของภาษาคนอื่นๆ

3.3 กรอบทฤษฎีหรือแนวความคิดที่ใช้

3.3.1 ใช้ทฤษฎีในการจัดกลุ่มความหมาย เป็นทฤษฎีที่มีแนวความคิดพื้นฐานจากการค้นคว้าของนักภาษาศาสตร์ชาวอเมริกัน Humboldt และชาวเยอรมัน De Saussure โดยที่ Tier เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทฤษฎีนี้มากที่สุด ทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมายเป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อว่าคำแต่ละคำในภาษาไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่มีความสัมพันธ์กันทางความหมายกับคำอื่นๆ จนสามารถจัดรวมกันเป็นกลุ่มความหมาย โดยที่ในแต่ละกลุ่มความหมายยังสามารถจัด ประเภทคำ” กลุ่มในแต่ละกลุ่มเข้าเป็นกลุ่มความหมายที่ใหญ่ขึ้นได้อีก เช่น คำกริยาประเภท “ คำตัด ” และคำกริยาที่เกี่ยวกับการประกอบอาหาร คำกริยาทั้ง 2 กลุ่มข้างต้น สามารถจัดรวมกลุ่มกันใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ จนสามารถจัดกลุ่มคำกริยาทั้งหมดอยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกันว่า “ คำกริยาที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต ” เป็นต้น

3.3.2 ใช้การวิเคราะห์อรรถลักษณะ (Componential analysis) เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์คำเครือญาติ (Kinship term) โดยนักมานุษยวิทยาชาวอเมริกันในช่วงปี 1950 ต่อมา Katze และ Fodor (1963) ได้พัฒนานำไปใช้ในการวิเคราะห์ไวยากรณ์เพิ่มพูนการใช้การวิเคราะห์อรรถลักษณะก็เพื่อแยกความหมายของคำออกเป็นหน่วยความหมายย่อยๆ² ซึ่งผู้วิจัยเรียกหน่วยความหมายย่อยๆ ว่า “ องค์ประกอบ ”

¹ Lehrer , A (1975) Semantics Fields and Lexical Structure

² หนังสือเล่มเดียวกันกับ 1

3.3.3 ใช้แนวคิดในการเปรียบเทียบขององค์ประกอบต่าง ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ Angulu (1985) ได้อ้างถึง Bendix (1966) ที่ได้นำแนวความคิดทางสรีวิทยามาใช้ในการศึกษาทางด้านความหมาย โดยได้เสนอความคิดว่า ความหมายของคำจะมีความแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างที่ทำให้คำแตกต่างกันออกไป ซึ่งเป็นลักษณะเช่นเดียวกับการเปรียบเทียบ (discrete semantic component as the distinctive feature)

3.4 วิธีการดำเนินการศึกษาคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ

3.4.1 ใช้ทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมาย (Semantic fields) โดยใช้เกณฑ์ทางความหมาย เพื่อเป็นการรวบรวมคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุออกจากคำกริยาบอกการเคลื่อนที่และแยกคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุออกจากคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในลักษณะอื่นๆ ดังรายละเอียดที่กล่าวมาแล้วในการรวบรวมข้อมูล

3.4.2 ใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis) วิเคราะห์ความหมายคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุออกเป็นองค์ประกอบย่อยๆ ที่ประกอบกันเป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในแต่ละคำ ซึ่งแนวทางในการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในการศึกษาคำกริยาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ใช้แนวความคิดที่ Dixon (1971) เรียกว่า การตระหนักจากความเป็นจริงในสถานการณ์ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดที่ใช้สภาพหรือสถานการณ์จริงในการวิเคราะห์ที่อยู่ นอกเหนือจากการวิเคราะห์ความหมายที่ได้จากไวยากรณ์ เช่น การวิเคราะห์ควรพิจารณาจากลักษณะของวัตถุที่ถูกกระทำให้เคลื่อนที่ หรือการใช้วอยซ์หรือเครื่องมือที่ใช้ เป็นต้น ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น พบได้จากบทความการวิเคราะห์คำกริยาประเภท “คำตัด” (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ 1987) ที่อาศัยการวิเคราะห์จากสภาพหรือสถานการณ์ที่เป็นจริงของการกระทำอาการ “ตัด” โดยพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ตัด ลักษณะของวัตถุที่ถูกตัด เป็นต้น หรือการศึกษา คำกริยาแสดงอาการโดยไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น (ชลธิชา สูดมข 2537) ที่พิจารณาถึงลักษณะของพื้นที่ที่เคลื่อนที่ไปบนบก เคลื่อนที่ไปในน้ำ เป็นต้น

2. จากการศึกษาคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ โดยอาศัยไวยากรณ์การพบว่าการวิเคราะห์ลักษณะการเคลื่อนที่ของวัตถุ ควรวิเคราะห์จุดเริ่มต้นของวัตถุก่อนที่จะเคลื่อนที่ไปว่าอยู่ตำแหน่งใด เคลื่อนที่ไปสู่จุดหมายหรือเข้าสู่ขอบเขตอย่างไร จำนวนของผู้ทำอาการ ลักษณะของเครื่องมือ และปริมาณ

3. การนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์อรรถลักษณะ การนำเสนอผลการวิเคราะห์โดย การพรรณนาและแจกแจงองค์ประกอบตามแนวของ สวีไล เปรมศรีรัตน์ (1987) ดังตัวอย่างการนำเสนอผลการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ ดังนี้

คิด

1. ใช้ปลายนิ้วมือหรืออุปกรณ์ในมือ
2. วัตถุมีขนาดเล็ก
3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
4. เคลื่อนที่ไปข้างหน้าในลักษณะกระเด็น

3.4.3 สรุปองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 3.4.2 การสรุปองค์ประกอบย่อยที่ได้จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะเพื่อหาองค์ประกอบที่เป็นฐานสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยเรียกว่า “ องค์ประกอบหลัก ” ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มความหมายย่อยในลำดับต่อไป

3.4.4 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยๆ ที่ประกอบกันเป็นความหมายของคำแต่ละคำภายในกลุ่มความหมายคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ โดยใช้แผนต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยๆดังกล่าว

3.4.5 การเปรียบเทียบหาความแตกต่างทางความหมาย โดยนำคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่มีองค์ประกอบที่เหมือนกันมาเปรียบเทียบกันเป็นคู่ๆ เพื่อหาองค์ประกอบต่างที่ทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกัน โดยใช้ตารางบรรยายเฉพาะองค์ประกอบต่างที่ทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกัน

บทที่ 4

กลุ่มความหมายคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ

4.1 การรวบรวมคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ

การรวบรวมคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุข้างต้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2531 และจากการใช้ของผู้วิจัยเอง ในฐานะเจ้าของภาษา ในการรวบรวมคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุนั้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ทางความหมายว่า “กริยาที่มนุษย์ใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือทำให้วัตถุเคลื่อนที่จากตำแหน่งหนึ่งไปสู่อีกตำแหน่งหนึ่ง” โดยมีคำที่รวบรวมได้จำนวน 102 คำ ซึ่งเกณฑ์ทางความหมายข้างต้น นอกเหนือจากจะเป็นการรวบรวมคำแต่ละคำเข้าไว้ด้วยกันแล้ว ยังเป็นการจำแนกคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในลักษณะอื่นๆ เช่น 1. คำกริยาที่บอกการเคลื่อนที่ของอวัยวะ เช่น เหยียด ก้ม เงย เป็นต้น 2. คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของผู้กระทำ เช่น เดิน วิ่ง พัด เป็นต้น อนึ่ง ในกรณี คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ซึ่งสามารถระบุได้ทั้งการเคลื่อนที่ของวัตถุและการเคลื่อนที่ของสิ่งที่มีชีวิต ผู้วิจัยใช้เครื่องหมาย * ไว้หน้าคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุดังกล่าว ดังคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่รวบรวมได้ ดังนี้

คำศัพท์	ตัวอย่างการใช้คำ	คำศัพท์	ตัวอย่างการใช้คำ
1. กู้	กู้ ลอบ กู้ ไซ	6. กระตุก	กระตุก หลัก กระตุก เชือกป่าน
2. กรอก	กรอก น้ำ กรอก ข้าวสาร กรอก ยา	7. กลิ้ง	กระตุก สร้อย กระชาก สร้อย กลิ้ง ถังน้ำมัน กลิ้ง ลูกกลิ้ง
3. กระชาก	กระชาก สมุด กระชาก กระเป๋า	8. กวาด	กลิ้ง ลูกบอล
4. กระเด็ด	กระเด็ด กระจาด กระเด็ด กระบุงข้าว กระเด็ด กะละมัง	9. กวาด	กวาด ตะปู กวาด ข้าว กวาด เศษขยะ
5. กระทุ้ง	กระทุ้ง เสา		กวาด ใบไม้

คำศัพท์	ตัวอย่างการใช้คำ	คำศัพท์	ตัวอย่างการใช้คำ
	กวาด จีฝุ่น		ควัก กระเป๋าตังค์
10. กว้าน	กว้าน สมอ	21. คอน	คอน หาบ
11. กอบ	กอบ เศษสตางค์	22. คีบ	คีบ ลูกชิ้น
	กอบ ดิน		คีบ (เม็ด) พลอย
	กอบ ทราย	23. คว่ำ	คว่ำ สมุด
	กอบ ข้าวสาร		คว่ำ นาฬิกา
	กอบ ใบไม้		คว่ำ กระเป๋า
12. ขว้าง	ขว้าง มีด		คว่ำ ปากกา
	ขว้าง ก้อนหิน		คว่ำ มีด
	ขว้าง แก้ว		คว่ำ ปืน
	ขว้าง จาน	24. แคะ	แคะ เศษสตางค์
13. ขอด	ขอด น้ำ		แคะ จี๊พีน
14. ขัน	ขัน ตะปูคาง	25. จัด	จัด ไม้ซุง
	ขัน เชือก		จัด ผ่าบ้าน
15. เจ็น	เจ็น รถยนต์		จัด ตะปู
16. เขี่ย	เขี่ย เม็ดถั่ว	26. แะ	แะ ผานาฬิกา
	เขี่ย เศษอาหาร		แะ ผากระป๋อง
	เขี่ย ใบไม้	27. จ้วง	จ้วง น้ำ
17. โขก	โขก ลูกบอล	28. ชุง	ชุง รถจักรยาน
	โขก ลูกตะกร้อ	29. ฉก	ฉก แหวน
18. คด	คด ข้าว		ฉก กระเป๋าตังค์
19. คราด	คราด หญ้า	30. ฉวย	ฉวย นาฬิกา
	คราด หอย		ฉวย กระเป๋า
	คราด เกลือ	31. ฉีด	ฉีด น้ำ
20. ควัก	ควัก เศษสตางค์		ฉีด ยา
	ควัก กะป๋	32. ช้อน	ช้อน เศษใบไม้

คำศัพท์	ตัวอย่างการใช้คำ	คำศัพท์	ตัวอย่างการใช้คำ
	ช้อน * กุ้ง	43. ตัก	ตัก น้ำ
33. ชก	ชก ลูกบอล		ตัก ดิน
34. ชัก	ชัก ธง		ตัก ทราบ
	ชัก มืด	44. ตี	ตี บอล
	ชัก ปืน	45. เตะ	เตะ บอล
	ชัก ดาบ	46. ถก	ถก หน้า
35. ชัด	ชัด ทราบ		ถก กระโปรง
	ชัด ข่าวสารเสก		ถก ผ้าถุง
36. ดัน	ดัน รถยนต์		ถก แขนเสื้อ
	ดัน ประตู	47. ถลก	ถลก หนังสือ
	ดัน โต๊ะ		ถลก ผ้าถุง
37. ดิด	ดิด ลูกแก้ว		ถลก แขนเสื้อ
	ดิด ลูกหิน	48. ถอน	ถอน หน้า
	ดิด เหรียญ		ถอน ฟัน
	ดิด เมล็ดถั่ว		ถอน ตะปู
38. ดึง	ดึง มืด	49. ถีบ	ถีบ ลูกตะกร้อ
	ดึง เชือก		ถีบ เก้าอี้
	ดึง ชายเสื้อ		ถีบ โต๊ะ
39. ตบ	ตบ ลูกขนไก่		ถีบ * คู่ต่อสู้
	ตบ ลูกวอลเลย์	50. ถือ	ถือ หนังสือ
40. ตลบ	ตลบ มุ้ง		ถือ สมุด
	ตลบ ม่าน		ถือ กระเป๋า
	ตลบ ชายผ้า		ถือ มืด
41. ตวัด	ตวัด เชือก		ถือ ปากกา
	ตวัด สายเบ็ด	51. ทอด	ทอด สมอ
42. ตอก	ตอก ตะปู		ทอด แห
	ตอก หลัก		ทอดลูกเต้า

คำศัพท์	ตัวอย่างการใช้คำ	คำศัพท์	ตัวอย่างการใช้คำ
	ทอด สะพาน	62. ปล่อย	ปล่อย แก้วน้ำ
52. ทอย	ทอย โบว์ลิ่ง		ปล่อย *ปลา
	ทอย เหยียด	63. ผลัก	ผลัก ประตู
53. ทุ่ม	ทุ่ม แก้ว		ผลัก โต๊ะ
	ทุ่ม ก้อนหิน		ผลัก แก้ว
	ทุ่ม โต๊ะ		ผลัก * คู่ต่อสู้
	ทุ่ม แก้ว	64. พ่น	พ่น น้ำ
54. พุน	พุน กระจาด		พ่น ยา
	พุน หม้อน้ำ		พ่น ทราบ
55. เท	เท น้ำ	65. พรม	พรม น้ำ
	เท ดิน	64. พุง	พุง หอก
	เท ทราบ		พุง มืด
	เท ขยะ	67. ฟาด	ฟาด ลูกตะกร้อ
56. น้าว	น้าว สายธนู		ฟาด ข้าว
57. โน้ม	โน้ม กิ่งไม้	68. ยก	ยก ลัง
	โน้ม * คอ		ยก ลูกเหล็ก
58. แบก	แบก ไม้	69. ยัด	ยัด นุ่น
	แบก ลัง	70. โยน	โยน ก้อนหิน
	แบก กระสอบ		โยน มืด
59. ปัด	ปัด แก้ว		โยน ปืน
	ปัด ผุ่น		โยน กระเป่า
60. ปา	ปา ลูกดอก		โยน เสื้อผ้า
	ปา มืด	71. รด	รด น้ำ
	ปา ลูกบอล	72. รวบ	รวบ ไฟ
61. โปรย	โปรย ดอกไม้		รวบ เสื้อผ้า
	โปรย เศษสตางค์	73. ร่อน	ร่อน กระเบื้อง
	โปรย อาหารไก่		ร่อน จานร่อน

คำศัพท์	ตัวอย่างการใช้คำ	คำศัพท์	ตัวอย่างการใช้คำ
74. ร้อย	ร้อย สายไฟ ร้อย ด้าย	85. สาด	สาด น้ำ สาด โคลน
75. ราบ	ราบ น้ำ ราบ ยางมะตอย ราบ น้ำยาฆ่าแมลง	86. สาว	สาว เชือก สาว ด้าย สาว ไร่
76. ริน	ริน น้ำ ริน ยาน้ำ	87. เสียบ	เสียบ บัตร เสียบ มีด
77. โรอย	โรอย ผักชี โroy แป้ง โroy ปูนขาว	88. เสือก	เสือก ไม้
78. ล้วง	ล้วง เศษสตางค์ ล้วง กระเป๋า	89. ไส	ไส รถ
79. ลาก	ลาก รถ ลาก ก่อ่งกระดาษ ลาก ชุง	90. หยด	หยด น้ำ หยด น้ำยา
80. วก	วก น้ำ	91. หยอด	หยอด เหยียบ หยอด น้ำ
81. วาง	วาง ปืน วาง กระเป๋า วาง หนังสือ วาง แก้ว วาง จาน	92. หย่อน	หย่อน บัตรเลือกตั้ง หย่อน เชือก
82. วิด	วิด น้ำ	93. หยิบ	หยิบ สตางค์ หยิบ ไม้ หยิบ เชือก หยิบ หนังสือ หยิบ กระเป๋า
83. สอด	สอด สลัก สอด ซองจดหมาย สอด แสตมป์	94. หวด	หวด บอล
84. สะพาย	สะพาย ย่าม สะพาย เสื้อ สะพาย กระเป๋าสะพาย	95. หว่าน	หว่าน ข้าว หว่าน แห
		96. หอบ	หอบ หนังสือ หอบ เอกสาร หอบ ข้าวของ
		97. หาบ	hab กระจาด

คำศัพท์	ตัวอย่างการใช้คำ	คำศัพท์	ตัวอย่างการใช้คำ
98. หิว	หิว กระเป๋า หิว ถุงกระดาษ หิว ช้อง	100. โหม่ง	เหวี่ยง เสื้อผ้า โหม่ง บอล
99. เหวี่ยง	เหวี่ยง โต๊ะ เหวี่ยง แก้ว	101. อัด	อัด จาระบี
		102. อุ้ม	อุ้ม บาตร * อุ้ม เด็ก

4.2. ลักษณะทางโครงสร้างประโยคกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ

คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุสามารถปรากฏในลักษณะทางโครงสร้างประโยค ดังตัวอย่างประโยคดังต่อไปนี้

1. แดงเตะบอลเข้าประตู
2. แดงรวไฟเข้ามาไว้ในมือ
3. แดงแะฟานาฬิกาออก
4. แดงแบกกระสอบมาที่บ้าน
5. แดงปามีดไปที่เป้าหมาย
6. แดงกวาดข้าวลงจากโต๊ะ
7. แดงกระชากกระเป๋าไปจากมือ
8. แดงโน้มกิ่งลงมา
9. แดงรดน้ำลงกับพื้น
10. แดงเทน้ำออกจากขัน

ในตัวอย่างประโยคข้างต้น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจะปรากฏลักษณะทางโครงสร้าง “ ประธาน + คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ + กรรม ± คำกริยาบอกทิศทาง ± คำบุพบท ± คำบอกสถานที่ ” นอกเหนือจากลักษณะทางโครงสร้างประโยคข้างต้นแล้ว คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุยังปรากฏในลักษณะทางโครงสร้างประโยคอื่นๆ ได้อีก ในที่นี้ผู้วิจัยกล่าวเฉพาะที่เกี่ยวข้องการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

4.2.1 โครงสร้างประโยคที่ 1

ประธาน +	คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ +	กรรม
	ของวัตถุ	
เขา	ขว้าง	ก้อนหิน (1)
เขา	ขว้าง	มีด (2)
เขา	สาด	น้ำ (3)
เขา	สาด	เชือก (4)

ตัวอย่างประโยคข้างต้น ถึงแม้ว่าคำกริยาในตัวอย่างข้างต้น จะไม่ปรากฏคำกริยาบอกทิศทางหลังกรรมก็ตามแต่ก็จัดว่าคำกริยาข้างต้นเป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ ทั้งนี้เนื่องจากประโยคดังกล่าวละคำกริยาบอกการทิศทางไว้ในฐานะที่เข้าใจ และเมื่อพิจารณาจากสภาพตามความเป็นจริงของกรรมที่ตามหลังคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ พบว่าเป็นวัตถุที่ต่างประเภทหรือรูปร่างกัน เช่น ในตัวอย่างที่ 1 คำนามที่ตามหลังคำว่า “ขว้าง” คือ คำว่า มีด หรือ ก้อนหิน จากตัวอย่างที่ 1 และตัวอย่างที่ 2 พบว่าคำว่า ขว้าง ปรากฏร่วมกับคำนามที่มีรูปร่างของวัตถุที่แตกต่างกัน แต่ก็มีลักษณะที่ร่วมกันคือเป็นของแข็ง ในตัวอย่างที่ 3 คำนามที่ตามหลังคำว่า “สาด” คือ คำว่า น้ำ ซึ่งเป็นวัตถุประเภทของเหลว และในตัวอย่างที่ 4 คำนามที่ตามหลังคำว่า “สาด” คือ คำว่า เชือก เป็นวัตถุที่มีความยืดหยุ่นรูปร่างยาว

จากโครงสร้างประโยคที่ 1 พบว่าคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับลักษณะของวัตถุ ผู้วิจัยได้สรุปลักษณะของวัตถุที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่สำคัญไว้ ได้แก่

1. วัตถุเป็นของแข็ง หมายถึง วัตถุที่มีคุณสมบัติคงรูป มีรูปร่างหลายลักษณะเช่น รูปร่างแบน รูปร่างยาว รูปร่างกลม วัตถุดังกล่าวไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง หรือจำนวนหลังจากการเคลื่อนที่ หนึ่งวัตถุที่เป็นของแข็ง ยังสามารถจำแนกย่อยได้อีกตามรูปร่าง หรือน้ำหนัก ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวในรายละเอียดในการจัดคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุออกเป็นกลุ่มความหมายย่อย
2. วัตถุยืดหยุ่น หมายถึง วัตถุมีคุณสมบัติในการเปลี่ยนรูปร่างอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น งอตัว บิดตัว ม้วนตัว เช่น ผ้า เชือก เป็นต้น
3. วัตถุที่ไม่รวมตัวกันหรือมีจำนวนมาก วัตถุดังกล่าวมีคุณสมบัติไม่คงรูปมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างหลังจากเคลื่อนที่ เช่น กระจายตัวออก เป็นฝอย เป็นต้น

4. วัตถุเป็นของเหลว หมายถึง วัตถุที่มีน้ำเป็นองค์ประกอบเช่น โคลน น้ำยา น้ำกะทิ เป็นต้น

4.1.2 โครงสร้างที่ 2

ประธาน + คำกริยาบอก + กรรม + คำกริยาบอกทิศทาง + คำบุพบท + คำนาม
การเคลื่อนที่ของวัตถุ

เขา	ตั้ง	มีด	ขึ้นมา	ด้วย	มือซ้าย
เขา	เตะ	บอล	-	ด้วย	เท้าซ้าย

จากโครงสร้างประโยคที่ 2 แสดงให้เห็นว่า อวัยวะที่กระทำต่อวัตถุ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อการสร้างคำของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ

4.1.3 โครงสร้างประโยคที่ 3

ประธาน + คำกริยา “ใช้” + กรรม + คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ + กรรม

เขา	ใช้	ตะเกียบ	เจีย	ผัก
เขา	ใช้	กระป๋อง	จ้วง	น้ำ

จากโครงสร้างประโยคที่ 3 แสดงให้เห็นว่า การใช้อุปกรณ์ในมือ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญในการทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกัน

4.2.4 โครงสร้างประโยคที่ 4

ประธาน + กริยาบอกการ + กรรม + คำกริยาบอกทิศทาง + คำนามบอกสถานที่
เคลื่อนที่ของวัตถุ

เขา	เท	น้ำ	ใส่	กระป๋อง
เขา	กรอก	น้ำ	ใส่	ขวด

จากโครงสร้างประโยคที่ 4 คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของ น้ำกรด และ น้ำ ปราภฏร่วมกับ คำกริยาบอกทิศทาง ใส่ เป็นการระบุถึงการเคลื่อนที่ลงสู่บริเวณที่เป็นภาชนะ ฉะนั้นภาชนะจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญในการทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกัน

4.2.5 โครงสร้างประโยคที่ 5

คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ + กรรม + คำกริยาบอกลักษณะ + คำวิเศษณ์ + คำบอก
การเคลื่อนที่ สถานที่

เตะ บอล ลอย โด่ง
 เตะ บอล เตะ - ขอบสนาม

จากโครงสร้างประโยคที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะการเคลื่อนที่ (เคลื่อนที่ไปในอากาศหรือเคลื่อนที่ไปบนพื้น) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญการทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกัน

4.2.6 โครงสร้างประโยคที่ 6

ประธาน + กริยาบอกการเคลื่อนที่ + กรรม + คำกริยาแสดงสาเหตุ + คำคุณศัพท์
ของวัตถุ

คนงาน พ่น ยา (ยามาแมลง) ให้ เป็นฝอย

จากโครงสร้างประโยคที่ 6 แสดงถึงการเคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำและสภาพของกระจายตัวออกเป็นฝอย

4.3 ข้อจำกัดทางโครงสร้างประโยค

ลักษณะทางโครงสร้างประโยคคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุนั้น ในบางกรณีไม่สามารถระบุองค์ประกอบทางความหมายได้ทั้งหมด เช่น

1. ลักษณะทางโครงสร้างประโยคคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุไม่ระบุความหมายที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ หรือการเปรียบเทียบ เช่น ความคาดหวัง ความรุนแรงของการกระทำ ความรวดเร็ว คล้าย “งู” ตก เป็นต้น

2. ลักษณะทางโครงสร้างประโยคของคำบางคำไม่ระบุลักษณะการเคลื่อนที่บางอย่างได้ เช่น คำว่า “ทอดสะพาน ทอดแห ทอดลูกเต๋า ทอดสมอ” จากตัวอย่างข้างต้นพบว่า ลักษณะของวัตถุมีความแตกต่างกันมากทั้งในด้านรูปร่างและน้ำหนัก แต่มีลักษณะการเคลื่อนที่เหมือนกันทั้ง 4 ตัวอย่างข้างต้น คือ เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ เคลื่อนที่ ลง แต่ทั้ง สะพาน แห ลูกเต๋า สมอ วัตถุทั้ง 4 ชนิดเวลาเคลื่อนที่ ลงไปสู่พื้นจะมีเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งสัมผัสพื้น ซึ่งลักษณะในการ

เคลื่อนที่ดังกล่าวเป็นจุดมุ่งหมายในการเคลื่อนที่ซึ่งไม่สามารถระบุได้จากลักษณะโครงสร้างประโยคดังนั้นเพื่อให้ครอบคลุมการวิเคราะห์ความหมายในหลายๆด้านทั้งการวิเคราะห์ความหมายที่สามารถระบุได้จากลักษณะโครงสร้างประโยคและการวิเคราะห์ความหมายที่ไม่สามารถระบุได้จากลักษณะโครงสร้างประโยค ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การศึกษาทางความหมายในการศึกษาครั้งนี้

บทที่ 5

การวิเคราะห์อรรถลักษณะ : องค์ประกอบย่อยและองค์ประกอบหลัก

ในการศึกษาความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ได้รวบรวมจำนวน 102 คำ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์อรรถลักษณะ (Componential Analysis) วิเคราะห์ความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ เพื่อหาองค์ประกอบทางความหมายที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในแต่ละคำ ซึ่งผู้วิจัยเรียกองค์ประกอบทางความหมายที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในแต่ละคำ ว่า “องค์ประกอบย่อย” ดังผลการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุทั้ง 102 คำตามลำดับตัวอักษรต่อไปนี้

5.1 องค์ประกอบย่อยทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ

ความหมายของคำแต่ละคำย่อมประกอบขึ้นจากองค์ประกอบย่อยๆทางความหมายซึ่งประกอบรวมกันเป็นคำแต่ละคำ การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายจึงเป็นการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบที่ประกอบเป็นคำแต่ละคำ ดังนี้

คำ	<u>องค์ประกอบย่อยของความหมาย</u>
1. <u>ถู</u>	1. ใ้มีมือ 2. วัตถุเป็นอุปกรณ์จับปลา เช่น ลอบ ไช 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ 4. เคลื่อนที่ออกจากน้ำ
2. <u>กรอก</u>	1. ใ้อุปกรณ์ประเภทขัน เช่น ทัพพี 2. วัตถุเป็นของเหลว หรือวัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น ข้าวสาร 3. เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือ 4. เคลื่อนที่เข้าไปในภาชนะหรือช่องว่างที่แคบ เช่น ปากขวด
3. <u>กระชาก</u>	1. ใ้มีมือ 2. วัตถุเป็นของแข็งไม่ระบรูปร่างเฉพาะ เช่น กระเป่า 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ 4. เคลื่อนที่ในระยะสั้นๆรวดเร็ว

คำ องค์ประกอบย่อยของความหมาย

4. กระเดียด
1. ไข่เอว
 2. วัตถุเป็นของแข็งไม่ระบรูปร่างเฉพาะ เช่น กะละมัง เป็นต้น
 3. เคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
(คำว่า เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง หมายถึง การที่วัตถุเคลื่อนที่ได้หลายทิศทาง เช่น ไป ขึ้น ลง ไม่จำเป็นว่าต้องเคลื่อนที่เข้าไปในขอบเขต เช่น บ้าน ภาชนะ)
5. กระทั่ง
1. ใช้ส่วนปลายของอุปกรณ์ในมือประเภท ไม้ เช่น ปลายไม้
 2. วัตถุรูปร่างยาว ขนาดใหญ่ เช่น เสา
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของอุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่เข้าสู่เนื้อของวัตถุอื่น
6. กระตอก
1. ใช้มือ
 2. วัตถุรูปร่างยาว เช่น เชือก สร้อย เป็นต้น
 3. เคลื่อนที่เข้ามาหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ในระยะสั้นและรวดเร็ว
7. กลิ้ง
1. ใช้มือ
 2. วัตถุรูปร่างกลม เช่น ถังน้ำมัน
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่หมุนตัวเองเรียไปกับพื้น
8. กวาด
1. ใช้สันมือหรืออุปกรณ์ในมือที่มีการใช้งานเฉพาะ เช่น ไม้กวาด
 2. วัตถุที่ไม่รวมตัวเป็นกัน เช่น ฟัน ขยะ
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือหรือพร้อมอุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ไปตามพื้น
9. กว้าน
1. ใช้อุปกรณ์ในมือที่ใช้หมุน ชื่อ “ กว้าน ”
 2. วัตถุรูปร่างยาว เช่น เชือก (อาจมีวัตถุอื่น ๆ ติดกับเชือก เช่น สมอเรือ)
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ออกจากน้ำ

- คำ องค์ประกอบย่อยของความหมาย
4. เคลื่อนไปสู่ที่ใดที่หนึ่ง เช่น ออกจากกอง
17. โยก
1. ใช้หน้าผาก
 2. วัตถุเป็นอุปกรณ์กีฬา เช่น ลูกฟุตบอล
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
18. กด
1. ใช้อุปกรณ์ในมือประเภทจัน
 2. ใช้กับ ข้าวสุก
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ออกจากภาชนะ เช่น หม้อข้าว
19. คราด
1. ใช้อุปกรณ์ในมือที่มีการใช้งานเฉพาะ เช่น “คราด”
 2. วัตถุไม่รวมตัวกัน เช่น กองหอย กองหญ้า
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของอุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ไปบนพื้น
20. ควัก
1. ใช้มือจิกหรือเจาะ
 2. วัตถุเป็นของแข็งไม่จำกัดรูปร่างเฉพาะ หรือวัตถุเหลวๆ ขึ้นๆ เช่น ชี้อโคลน
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ
 4. เคลื่อนที่ออกจากบริเวณที่มีความลึก
21. ถอน
1. ใช้ปาก
 2. วัตถุอยู่บนด้านใดด้านหนึ่งของไม้คาน
 3. เคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
22. ถือ
1. ใช้นิ้วมือ 2 นิ้วหรืออุปกรณ์ในมือที่ใช้จับรูปร่างยาว 2 ชั้น เช่น ตะเกียบ
 2. วัตถุมีขนาดเล็กหรือน้ำหนักเบา
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ออกจากที่ใดที่หนึ่ง
23. คว่ำ
1. ใช้มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็งไม่ระบุรูปร่างเฉพาะ เช่น สมุด กระเป๋าก

- คำ องค์ประกอบย่อยของความหมาย
3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ด้วยความรวดเร็ว
24. แตะ
1. ใช้ปลายนิ้ว หรือปลายของอุปกรณ์ในมือประเภท (ขนาดเล็ก) เช่น ไม้จิ้มฟัน
 2. วัตถุมีขนาดเล็ก เช่น เหยียด
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของอุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ออกจากช่องแคบๆ เช่น ช่องใส่สตางค์
25. จับ
1. ใช้ส่วนปลายของอุปกรณ์ในมือประเภทไม้
 2. วัตถุเป็นของแข็งมีขนาดใหญ่ เช่น ประตู
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของอุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ออกจากสภาพติดขัด
26. แ่ง
1. ใช้ปลายนิ้วหรือส่วนปลายของอุปกรณ์ในมือประเภท ไม้ เช่น ไม้
 2. วัตถุมีขนาดเล็ก อยู่ในสภาพติดขัด เช่น ฟานาฬิกา
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของนิ้วมือหรืออุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ออกจากสภาพติดขัด
27. ข้าง
1. ใช้อุปกรณ์ในมือประเภทขัน
 2. วัตถุเป็นของเหลว
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือ
28. จูง
1. ใช้มือ
 2. วัตถุที่เคลื่อนที่ได้ง่าย เช่น รถจักรยาน (โดยปกติคำว่า “จูง” ใช้กับสิ่งมีชีวิต)
 3. เคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
29. ฉก
1. ใช้มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็ง ไม่ระบรูปร่างเฉพาะ
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ด้วยความรวดเร็วในระยะสั้นๆ คล้ายการ “ ฉก ” ของงู
30. ฉวย
1. ใช้มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็ง

- คำ องค์ ประกอบย่อยของความหมาย
3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ด้วยความรวดเร็วและรีบร้อน
31. นืด
1. ใช้อุปกรณ์ในมือประเภทกระบอกลีดน้ำ
 2. วัตถุเป็นของเหลว
 3. เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ออกไปเป็นสาย
32. ซ็อน
1. ใช้มือหรืออุปกรณ์ประเภทขัน
 2. วัตถุเป็นของแข็งไม่ระบรูปร่างเฉพาะ
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ออกจากน้ำ
33. ซก
1. ใช้กำปั้น
 2. วัตถุเป็นอุปกรณ์กีฬา เช่น ลูกบอล
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
34. ซัก
1. ใช้มือ
 2. วัตถุรูปร่างยาว เช่น ดาบ เชือก
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ในลักษณะกลับสู่ที่เดิมตามลักษณะการใช้งาน
35. ซัด
1. ใช้มือ
 2. วัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น ทราช หรือวัตถุปลายแหลม เช่น หอก
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ด้วยความรุนแรง
36. ตัน
1. ใช้มือ หรือไหล่
 2. วัตถุมีน้ำหนักมากหรือขนาดใหญ่หรือเคลื่อนย้ายลำบาก
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปกับพื้น
37. ตีด
1. ใช้ปลายนิ้วมือหรืออุปกรณ์ในมือประเภทไม้
 2. วัตถุมีขนาดเล็ก

- คำ องค์ประกอบย่อยของความหมาย
3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปในลักษณะกระเด็น
38. คิง
1. ใช้มือ
 2. วัตถุที่มีรูปร่างยาว เช่น เชือก มีด เชือก
 3. เคลื่อนเข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ออกจากที่ใดที่หนึ่ง
39. ตบ
1. ใช้ฝ่ามือ หรือส่วนที่แบนเรียบของอุปกรณ์ในมือประเภทไม้
 2. วัตถุเป็นของแข็งหรืออุปกรณ์กีฬา เช่น ลูกบอล
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
40. ตลบ
1. ใช้มือ
 2. วัตถุยืดหยุ่นมีลักษณะเป็นผืน เช่น ม่าน
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ
 4. เคลื่อนที่เฉพาะบริเวณส่วนปลาย
41. ตวัด
1. ใช้มือ
 2. วัตถุรูปร่างยาวมีความยืดหยุ่น เช่น เชือก
 3. เคลื่อนที่พร้อมมือกับการเคลื่อนที่ของมือ
 4. เคลื่อนเฉพาะบริเวณส่วนปลาย
42. ตอก
1. ใช้ส่วนเรียบของอุปกรณ์ในมือที่ประเภทค้อน เช่น หน้าค้อน
 2. วัตถุรูปร่างยาว เช่น ตะปู
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่เข้าสู่เนื้อของวัตถุอื่น เช่น เนื้อไม้
43. ตัก
1. ใช้อุปกรณ์ในมือที่ใช้ใส่หรือรองรับวัตถุ เช่น ชัน ทัพพี
 2. วัตถุเป็นของเหลว เช่น น้ำ หรือวัตถุที่ไม่รวมกัน เช่น ข้าว ทราย
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ออกจากขอบเขต เช่น สระน้ำ หรือภาชนะเช่น ตุ่มน้ำ
44. ตี
1. ใช้มือ หรือ แขน หรืออุปกรณ์ในมือประเภทไม้ เช่น ไม้ตีปิงปอง
 2. วัตถุเป็นของแข็ง หรือวัตถุเป็นอุปกรณ์กีฬา เช่น ลูกปิงปอง

- คำ องค์ประกอบย่อยของความหมาย
3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
45. เตะ
1. ไขหลังเท้า
 2. วัตถุเป็นของแข็ง หรืออุปกรณ์กีฬา เช่น ลูกบอล
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
46. ถก
1. ไขมือ
 2. วัตถุที่ยึดหยุ่นไม่ระบรูปร่างเฉพาะ เช่น เสื่อ แขนเสื่อ หนู้า
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ออกจากสภาพปกคลุมเป็นบริเวณเฉพาะบางส่วน
47. ถลก
1. ไขมือ
 2. วัตถุที่ยึดหยุ่นไม่ระบรูปร่างเฉพาะ เช่น หนังสืรยะ ผ้าถุง
 3. วัตถุเคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ออกจากสภาพปกคลุมเป็นบริเวณกว้าง
48. ถอน
1. ไขมือหรืออุปกรณ์ในมือประเภทคีม
 2. วัตถุรูปร่างยาว มีรากหยั่งลึกลงไป เช่น ต้นไม้ ฟัน
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ออกจากสภาพยึดติด เช่น ดิน หรือ เหยือก
49. ถีบ
1. ไขฝ่าเท้า
 2. วัตถุเป็นของแข็ง เช่น พัดลม หรืออุปกรณ์กีฬา เช่น ตะกร้อ
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
50. ถือ
1. ไขมือ
 2. วัตถุเป็นของแข็ง เช่น สมุด
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
51. ทอด
1. ไขมือ
 2. วัตถุเป็นของแข็ง เช่น ลูกเต๋า สะพานไม้ เป็นต้น หรือแห
 3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ลงเพื่อให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของวัตถุสัมผัสหรือแนบพื้น

- คำ องค์ประกอบย่อยของความหมาย
 4. เคลื่อนที่กระจายตัวออกเป็นเม็ด
66. ฟุ้ง 1. ไร้มือ
 2. วัตถุรูปร่างยาว เช่น มีด
 3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
67. ฟาด 1. ใช้ท่อนขาหรือเครื่องมือประเภทไม้ เช่น ท่อนไม้
 2. วัตถุเป็นของแข็งหรือวัตถุเป็นอุปกรณ์กีฬา เช่น ลูกตะกร้อ
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
68. ยก 1. ไร้มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็ง ตำแหน่งของวัตถุอยู่ในมืออยู่แล้ว
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ
 4. เคลื่อนที่ในทิศทาง ขึ้น
69. ยึด 1. ไร้มือ
 2. วัตถุที่ยึดหยุ่น ไม่ระบุลักษณะเฉพาะ
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ
 4. เคลื่อนที่เข้าไปในช่องว่างจนเต็ม
70. โยน 1. ไร้มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็ง ไม่ระบุรูปร่างเฉพาะ
 3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ เช่น โยนขึ้น โยนลง
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
71. รด 1. ใช้อุปกรณ์ในมือประเภทขัน
 2. วัตถุเป็นของเหลว เช่น น้ำ น้ายา
 3. เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ลงเฉพาะที่ เช่น รดน้ำ ลงบริเวณ โคนต้นไม้
72. รวบ 1. ไร้มือทั้ง 2 ข้างเคลื่อนที่เข้าหากัน
 2. วัตถุเป็นของแข็ง อยู่ในสภาพกระจัดกระจาย
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ

- คำ องค์ประกอบย่อยของความหมาย
4. เคลื่อนที่มารวมกัน
73. ร้อน
1. ใช้มือ
 2. วัตถุปร่างแบน เช่น จานกระเบื้อง จานร้อน เป็นต้น
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
74. ร้อย
1. ใช้มือ
 2. วัตถุยืดหยุ่น มีรูปร่างยาว เช่น เชือก ด้าย
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ
 4. เคลื่อนที่ทะลุผ่านช่องแคบๆ เช่น ตาของเข็มหรือสิ่งที่มีรู เช่น ลูกบิด
75. รัด
1. ใช้อุปกรณ์ในมือประเภทขัน
 2. วัตถุเป็นของเหลว
 3. เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ลงปกคลุมพื้นผิวเป็นบริเวณกว้าง เช่น รัดยางมะตอย
76. ริน
1. ใช้อุปกรณ์ในมือประเภทขัน
 2. วัตถุเป็นของเหลว
 3. เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ออกในปริมาณน้อย
77. โรย
1. ใช้มือ
 2. วัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น แป้ง
 3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่กระจายตัวไปสู่บริเวณที่มีขอบเขตชัดเจน เช่น โรยปูนขาวที่มุมธง
78. ล้วง
1. ใช้มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็งไม่ระบรูปร่างเฉพาะ เช่น กระเป๋
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ออกจากขอบเขตที่ลึก
79. ลาก
1. ใช้มือ
 2. วัตถุมีน้ำหนักมากหรือเคลื่อนย้ายลำบาก เช่น ชุง
 3. เคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ

- คำ องค์ประกอบย่อยของความหมาย
4. เคลื่อนที่ไปกับพื้นตามหลังผู้กระทำ
80. วิก
1. ใช้มือ
 2. วัตถุเป็นของเหลว เช่น น้ำ อยู่ในภาชนะหรือที่ใดที่หนึ่งเช่น สระ
 3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ออกในจำนวนพอมือ
81. วาง
1. ใช้มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็ง ไม่ระบรูปร่างเฉพาะ
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ
 4. เคลื่อนที่ในทิศทาง ลง
82. วิด
1. ใช้อุปกรณ์ในมือประเภทขัน
 2. วัตถุเป็นของเหลว เช่น น้ำ อยู่ในที่ใดที่หนึ่งเช่น สระ
 3. เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ออกในจำนวนมาก
83. สอด
1. ใช้มือ
 2. วัตถุที่มีความยาว เช่น สลักไม้ หรือวัตถุรูปร่างแบน เช่น บัตร
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ
 4. เคลื่อนที่แทรกตัวเข้าไปในช่องว่าง
84. สะพาย
1. ใช้ป่า
 2. วัตถุยึดหยุ่นรูปร่างยาวเช่น สายข้อม เขือก (อาจมีวัตถุอื่นติดกับเขือก)
 3. เคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
85. สาด
1. ใช้อุปกรณ์ในมือประเภทขัน
 2. วัตถุเป็นของเหลวหรือวัตถุเป็นของแข็งที่ไม่รวมตัวกัน เช่น ทราย
 3. เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
86. ส่าว
1. ใช้มือ
 2. วัตถุรูปร่างยาว มีความยึดหยุ่น เช่น ด้าย เขือก
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ

- คำ องค์ประกอบย่อยของความหมาย
4. เคลื่อนที่อย่างต่อเนื่อง
87. เสียบ
1. ไข่มือ
 2. วัตถุรูปร่างยาว เช่น มืด หรือวัตถุรูปร่างแบน เช่น บัตร
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ
 4. เคลื่อนที่เข้าไปแทรกติดในเนื้อของวัตถุอื่น
88. เสียด
1. ไข่มือ
 2. วัตถุวัตถุที่มีความยาว เช่น สลักไม้ หรือวัตถุรูปร่างแบน เช่น บัตร
 3. วัตถุเคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ
 4. เคลื่อนที่แทรกตัวเข้าสู่บริเวณช่องแคบๆด้วยความลำบาก
89. ไส
1. ไข่มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็ง น้ำหนักเบาหรือขนาดเล็ก
 3. เคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปบนพื้น
90. หยด
1. ใช้อุปกรณ์ในมือที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น หลอดหยด
 2. วัตถุเป็นของเหลว เช่น น้ำยา
 3. เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ออกในรูปหยดน้ำ
91. หยอด
1. ไข่มือหรืออุปกรณ์ในมือประเภทขัน เช่น ช้อน แก้ว
 2. วัตถุรูปร่างค่อนข้างกลม เช่น ขนมหองหยอด เหยียด
 3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำหรืออุปกรณ์ในมือ
 4. เคลื่อนที่ในลักษณะทยอยลงไปในช่วงที่กำหนด
92. หย่อน
1. ไข่มือ
 2. วัตถุรูปร่างยาวและยืดหยุ่น เช่น เชือก หรือวัตถุรูปร่างแบน เช่น บัตร
 3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำใน
 4. เคลื่อนที่ในลักษณะทยอยลงไปในช่วงที่กำหนด
93. หยิบ
1. ไข่มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็งไม่ระบุรูปร่างเฉพาะ ตำแหน่งของวัตถุอยู่ที่พื้น
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ

- คำ องค์ประกอบย่อยของความหมาย
4. เคลื่อนที่ในทิศทาง ขึ้น
94. หวด 1. ใช้ส่วนปลายอุปกรณ์ในมือประเภท ไม้ เช่น ไม้แบดมินตัน
2. วัตถุเป็นอุปกรณ์กีฬา เช่น ลูกขนไก่
3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
95. หว่าน 1. ใช้มือ
2. วัตถุไม่รวมตัวกัน เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว หรือแห
3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ
4. เคลื่อนที่กระจายตัวลงเป็นบริเวณกว้างครอบคลุมพื้นที่ที่ต้องการ เช่น แปลงข้าว
(มีขอบเขตที่ชัดเจนกว่า โปรง)
96. หอบ 1. ใช้แขน
2. วัตถุเป็นของแข็งไม่ระบุรูปร่างเฉพาะ มีจำนวนมาก
3. วัตถุเคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ
4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
97. หาบ 1. ใช้บ่า
2. วัตถุเป็นเสาหรือคานพร้อมไม้คาน โดยเสาหรือคานอยู่ปลายไม้คานทั้งสองข้าง
3. เคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ
4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
98. หิ้ว 1. ใช้มือ
2. วัตถุเป็นของแข็งอยู่ในสภาพห้อยตัว
3. วัตถุเคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ
4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
99. เหวี่ยง 1. ใช้มือ
2. วัตถุเป็นของแข็ง
3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ
4. เคลื่อนที่ด้วยความรุนแรง
100. โหม่ง 1. ใช้ศีรษะ
2. วัตถุเป็นอุปกรณ์กีฬา เช่น ลูกบอล ลูกตะกร้อ

- คำ องค์ประกอบย่อยของความหมาย
3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง
101. อัด
1. ใช้มือหรืออุปกรณ์ในมือที่มีรูปร่างยาว เช่น ก้านสูบ ไม้
 2. วัตถุยืดหยุ่น เช่น เนื้อหมูปด นุ่น
 3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ
 4. เคลื่อนที่เข้าไปในช่องว่าง เช่น รูหรือช่อง จนแน่น
102. อุ้ม
1. ใช้แขน
 2. วัตถุเป็นของแข็ง เช่น กล้อง บาตรพระ
 3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ เพื่อให้แขน
 4. เคลื่อนที่มาไว้ที่เอวหรือลำตัวเพื่อรับน้ำหนัก

5.2 องค์ประกอบหลัก

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุข้างต้น พบว่าองค์ประกอบในแต่ละคำสามารถสรุปออกมาในลักษณะที่เหมือนกันได้ ซึ่งแสดงถึงว่าองค์ประกอบย่อยเหล่านี้ตั้งอยู่บนองค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานสำคัญบางประการ ซึ่งผู้วิจัยเรียกองค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานสำคัญนี้ว่า “องค์ประกอบหลัก” ดังสรุปองค์ประกอบย่อยเป็นองค์ประกอบหลักต่อไปนี้

1. องค์ประกอบย่อยเกี่ยวกับ “การใช้มือ ขา ไม้ กาน คราด สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ “การใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ”
2. องค์ประกอบย่อยเกี่ยวกับ “วัตถุเป็นของแข็ง วัตถุเป็นของเหลว วัตถุมีรูปร่างยาว สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ “ลักษณะของวัตถุ”
3. องค์ประกอบย่อยเกี่ยวกับ “เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ “ลักษณะการเคลื่อนที่”
4. องค์ประกอบย่อยเกี่ยวกับ “เพื่อให้กระจายตัวออก เพื่อให้แน่น เข้าสู่เป้าหมายที่กำหนด” สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ “ผลของการเคลื่อนที่”

การสรุปองค์ประกอบย่อยๆ เป็นองค์ประกอบหลักข้างต้นพบว่าคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. การใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ
2. ลักษณะของวัตถุ
3. ลักษณะการเคลื่อนที่
4. ผลของการเคลื่อนที่

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบหลัก

จากการวิเคราะห์หรือรถลักษณะข้างต้นพบว่าองค์ประกอบย่อยเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบหลัก ในขณะที่องค์ประกอบหลักเป็นองค์ประกอบสำคัญพื้นฐานขององค์ประกอบย่อย ดังตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยและองค์ประกอบหลัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบหลักการใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ

องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบหลัก
<ol style="list-style-type: none"> 1. อวัยวะที่ใช้ <ol style="list-style-type: none"> 1.1. ส่วนศีรษะ <ol style="list-style-type: none"> 1.1.1 ใช้ศีรษะ 1.1.2 ใช้น้ำหนัก 1.2 ส่วนแขน <ol style="list-style-type: none"> 1.2.1 ใช้แขน 1.2.2 ใช้มือ <ol style="list-style-type: none"> 1.2.2.1 ใช้ทั้งมือ 1.2.2.2 ใช้นิ้วมือ 1.2.2.3 ใช้ฝ่ามือ เป็นต้น 1.3 ส่วนขา <ol style="list-style-type: none"> 1.3.1 ใช้ขา <ol style="list-style-type: none"> 1.3.1.1 ใช้ฝ่าเท้า 1.3.1.2 ใช้หลังเท้า 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบหลักการใช้อวัยวะหรือ
อุปกรณ์ในมือ (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบหลัก
2. อุปกรณ์ที่ใช้ 2.2 อุปกรณ์ประเภท ไม้ เช่น ไม้เทนนิส 2.3 อุปกรณ์ประเภท ไขควง 2.4 อุปกรณ์ประเภท กระบอกลัด 2.5 อุปกรณ์ประเภท ขัน เช่น ทัพพี ซ้อน 2.6 อุปกรณ์ประเภท ไม้กวาด เช่น คราด (รายละเอียดคำอธิบายในหน้า 60)	การใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบหลักลักษณะของวัตถุ

องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบหลัก
1. วัตถุเป็นของแข็ง 1.1 วัตถุเป็นของแข็งไม่ระบุรูปร่างเฉพาะ 1.2 วัตถุเป็นของแข็งระบุรูปร่างเฉพาะ 1.2.1 วัตถุเป็นของแข็งรูปร่างยาว เช่น มีด 1.2.2 วัตถุทรงกลม เช่น ถังน้ำ 1.2.3 วัตถุรูปร่างแบน เช่น จาน 1.3 วัตถุเป็นของแข็งระบุน้ำหนัก 1.3.1 วัตถุมีน้ำหนักเบา เช่น เม็ดถั่ว 1.3.2 วัตถุมีน้ำหนักมาก เช่น กระสอบ 2. วัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น ขยะ ดิน ทราช 3. วัตถุเป็นของเหลว เช่น น้ำ น้ายา เป็นต้น (รายละเอียดคำอธิบายในหน้า 63)	ลักษณะของวัตถุ

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบหลักลักษณะของวัตถุ

องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบหลัก
<p>1. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ</p> <p> 1.1 เคลื่อนที่ออกจากผู้กระทำโดยจุดเริ่มต้นของวัตถุอยู่ที่ผู้กระทำ</p> <p> 1.1.1 เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ</p> <p> เช่น ขว้าง ปา โยน สาด เป็นต้น</p> <p> 1.1.2 เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือ</p> <p> เช่น นิด ฟัน เป็นต้น</p> <p>2. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ</p> <p>3. เคลื่อนที่พร้อมผู้กระทำ</p> <p> 1.3.1 เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ เช่น วาง หยิบ</p> <p> 1.3.2 เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของอุปกรณ์ในมือ เช่น กวาด กวด ขอด</p> <p> 1.3.3 เคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ เช่น ลาก เข็น</p> <p>(รายละเอียดคำอธิบายในหน้า 66)</p>	<p>ลักษณะการเคลื่อนที่</p>

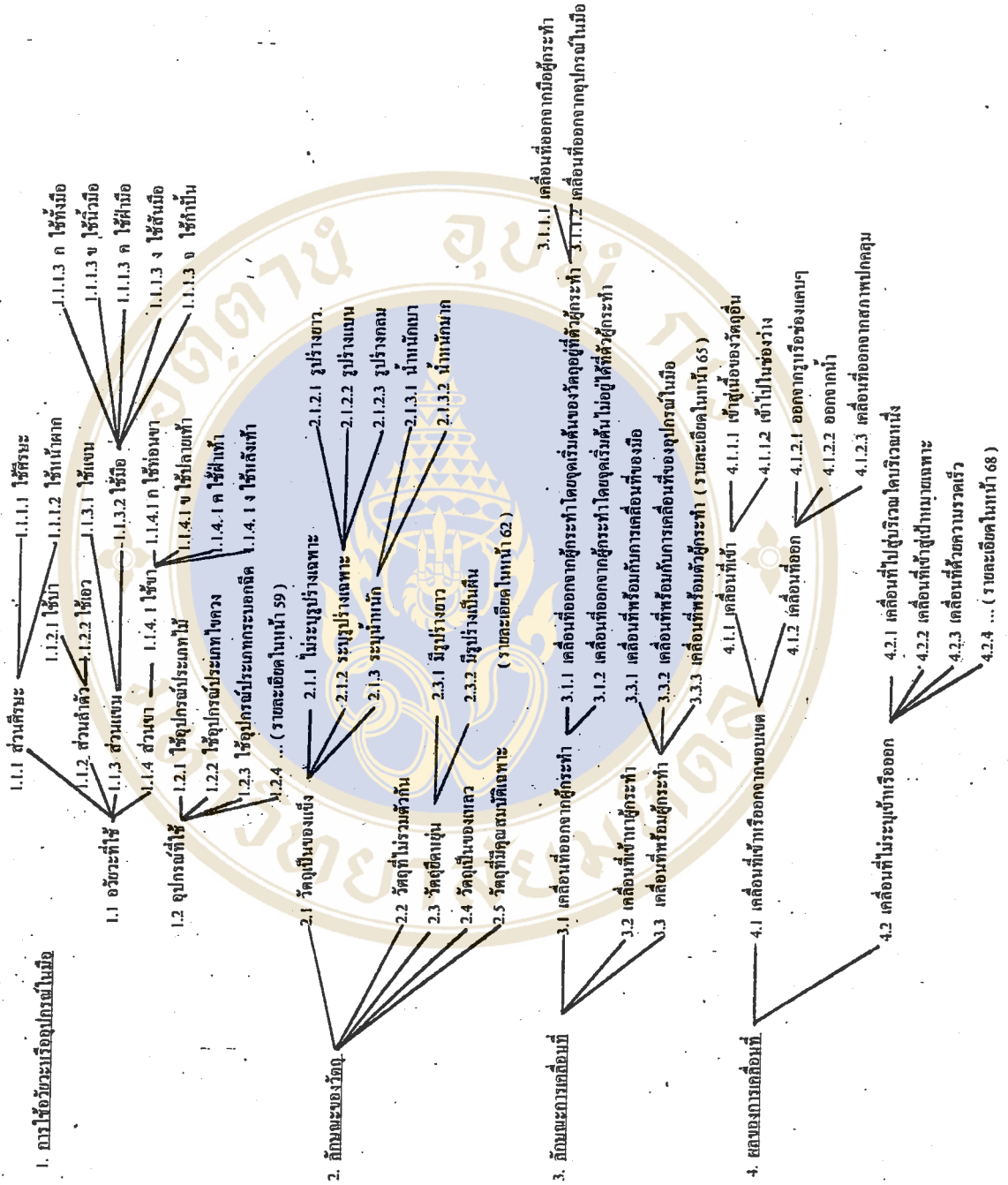
ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบหลักผลของการเคลื่อนที่

องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบหลัก
1. การเคลื่อนที่เข้าหรือออกจากขอบเขต 1.1 เคลื่อนที่เข้า 1.1.1 เคลื่อนที่เข้าสู่เนื้อของวัตถุอื่น เช่น ดอก 1.1.2 เคลื่อนที่ไปในช่องว่าง 1.2 เคลื่อนที่ ออก 1.2.1 เคลื่อนที่ออกจากรูหรือช่อง เช่น แคะ 1.2.2 เคลื่อนที่ออกจากน้ำ เช่น ช้อน 1.2.3 เคลื่อนที่ออกจากขอบเขต เช่น ตัก 1.2.4 เคลื่อนที่ออกจากการติดยึด เช่น ถก ถลก 2. เคลื่อนที่ไม่ระบุเข้าหรือออก 2.1 เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง เช่น โยน 2.2 ระบุเป้าหมายเฉพาะ เช่น ขว้าง ปา 2.3 เคลื่อนที่ด้วยความรวดเร็ว เช่น คว่ำ ฉก (รายละเอียดคำอธิบายในหน้า 69)	ผลของการเคลื่อนที่

5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างคำต่างๆในกลุ่มความหมายคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ

คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุทั้ง 102 คำล้วนมีความสัมพันธ์ทางความหมายที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นคำแต่ละคำ ดังแผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ประกอบเป็นคำแต่ละคำในภาพรวม ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาอาการเคลื่อนไหวที่ของวัตถุ

คำกริยาอาการ
เคลื่อนที่ของวัตถุ

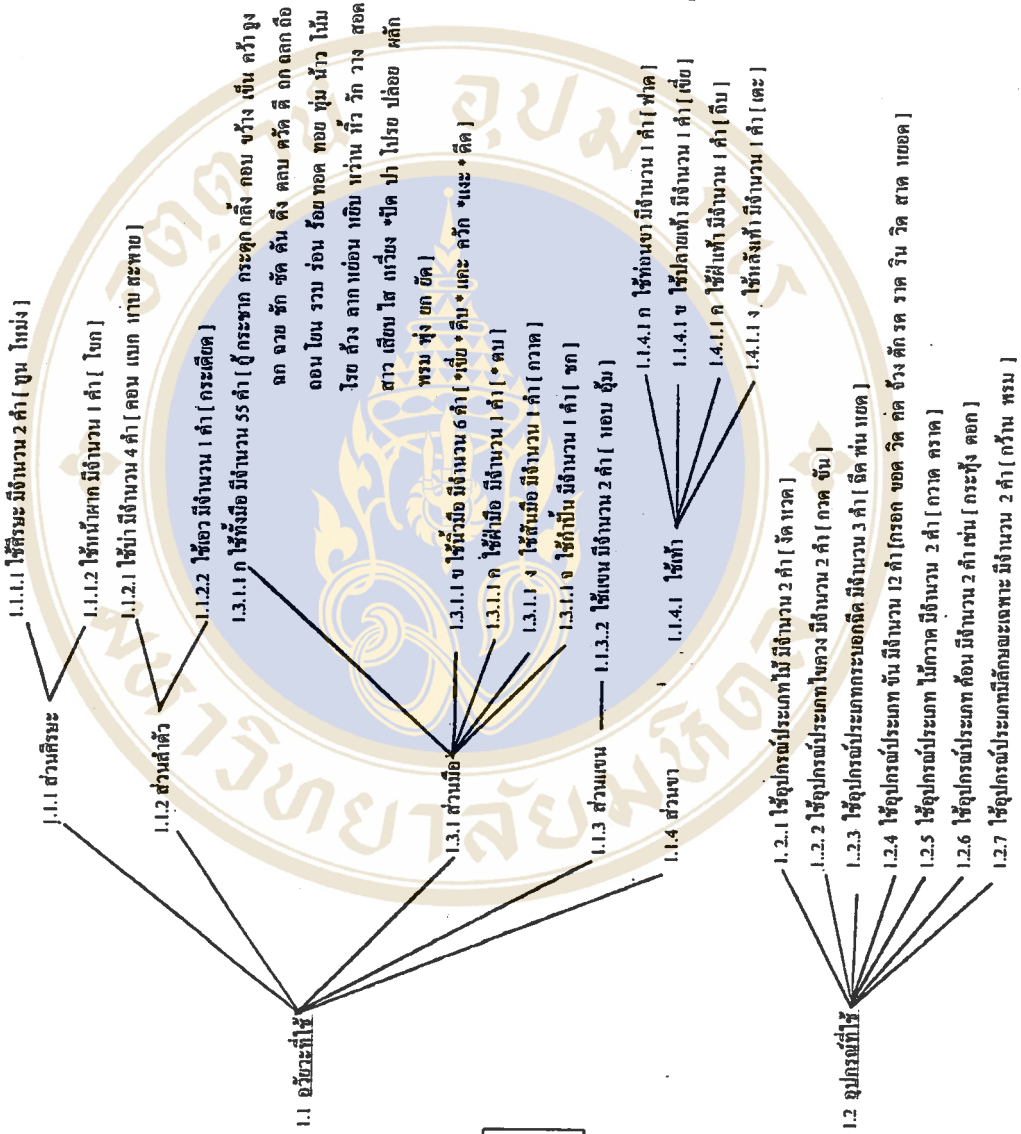
แผนภูมิข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุมีองค์ประกอบหลักที่เป็นพื้นฐานสำคัญเท่าๆกัน 4 ประการ คือ

1. การใช้วิยะหรืออุปกรณ์ในมือ
2. ลักษณะของวัตถุ
3. ลักษณะการเคลื่อนที่
4. ผลของการเคลื่อนที่

องค์ประกอบหลักเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญและเป็นฐานที่มีความสัมพันธ์กันทางความหมายที่ประกอบกันเป็นความหมายของคำแต่ละคำ ซึ่งความสัมพันธ์กันทางความหมายนี้ยังสามารถจำแนกคำแต่ละคำออกจากกันตามองค์ประกอบของคำนั้นๆ ดังรายละเอียดแผนภูมิต้นไม้ แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ใช้องค์ประกอบหลักเป็นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ใช้ของศัพท์ประกอบกริยาในมือ "เป็นการใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ" เป็นพื้นฐาน

1. การใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์

จากแผนภูมิที่ 2 พบว่าความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ใช้ องค์ประกอบหลัก “การใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ” สามารถจัดคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของ วัตถุออกเป็นกลุ่มได้เป็น 2 กลุ่ม ตามการจำแนกอวัยวะและประเภทของอุปกรณ์ คือ อวัยวะที่ใช้ และ อุปกรณ์ในมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. อวัยวะที่ใช้ จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1.1 ส่วนศีรษะ จำแนกคำกริยาได้ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1.1.1.1 ใช้ศีรษะ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ จำนวน 2 คำ คือ คำว่า “ทูน โหม่ง”

1.1.1.2 ใช้หน้าผาก ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ จำนวน 1 คำ คือ “โบก”

1.1.2 ส่วนลำตัว จำแนกคำกริยาได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1.2.1 ใช้บ่า ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ จำนวน 4 คำ คือ “คอน แบก หาบ สะพาย”

1.1.2.2 ใช้เอว ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ จำนวน 1 คำ คือ “กระเดียด”

1.3.1 ส่วนแขน จำแนกคำกริยาได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.3.1.1 ใช้แขน ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ จำนวน 2 คำ คือ “หอบ อุ้ม”

1.3.1.1 ใช้มือ จำแนกคำกริยาได้ออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

1.3.1.1 ก ใช้ทั้งมือ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ จำนวน 55 คำ คือ “กู่ กระชาก กระตุก กลิ้ง กอบ ขว้าง เจ็น คว่ำ ชูบ ฉก ฉวย ชัก ชัด ดัน ดึง ตลบ ตวัด ตี ถก ถลก ถือ ถอน โยน รวบ ร่อน ร้อย ทอด ทอย ทุ่ม น้าว ไน้ม โรย ล้วง ลาก “หย่อน หยิบ หว่าน หิ้ว วัก วาง สอด สาว เสียบ ใส่ เหยียง ปิด ปา โปรง ปล่อย ผลัก พรหม พุง ยก ยัด”

1.3.1.1 ข ใช้นิ้วมือ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ จำนวน 6 คำ คือ “เขี่ย คีบ แคะ ควัก แงะ คัด”

1.3.1.1 ค ใช้ฝ่ามือ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ จำนวน 1 คำ คือ “ตบ”

1.3.1.1 ง ใช้สันมือ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 1 คำ คือ “ กวาด ”

1.3.1.1 จ ใช้กำปั้น ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 1 คำ คือ “ ชก ”

1.1.4 ส่วนขา จำแนกได้เป็น

1.1.4.1 ใช้เท้า จำแนกได้ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1.1.4.1 ก ใช้ท่อนขา ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 1 คำ คือ “ ฟาด ”

1.1.4.1 ข ใช้ปลายเท้า ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 1 คำ คือ “ เขี่ย ”

1.1.4.1 ค ใช้ฝ่าเท้า ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 1 คำ คือ “ ถีบ ”

1.1.4.1 ง ใช้หลังเท้า ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 1 คำ คือ “ เตะ ”

1.2 อุปกรณ์ที่ใช้ จำแนกออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 ใช้อุปกรณ์ประเภท ไม้ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ จำนวน 3
คำ คือ “ กระทุ้ง จัด หวด ”

1.2.2 ใช้อุปกรณ์ประเภท ไขควง ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 2 คำ คือ “ กวด ชัน ”

1.2.3 ใช้อุปกรณ์ประเภท กระทบกบฉีด ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 3 คำ คือ “ ฉีด ฟ่น หยด ”

1.2.4 ใช้อุปกรณ์ประเภท ชัน ทัพพี ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 12 คำ คือ “ กรอก ขอด วิต คด จ้วง ตัก ตด ราว ริน วิต สาด หยอด ”

1.2.5 ใช้อุปกรณ์ประเภท ไม้กวาด ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 2 คำ คือ “ กวาด คราด ”

1.2.6 ใช้อุปกรณ์ประเภท ค้อน ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 1 คำ คือ “ ตอก ”

1.2.7 ใช้อุปกรณ์ที่มีลักษณะเฉพาะ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 2 คำ คือ “ กว้าน พรม ”

จากแผนภูมิที่ 3 พบว่าความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ใช้องค์ประกอบหลัก “ ลักษณะของวัตถุ ” สามารถจัดคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุออกเป็นกลุ่มย่อยโดยออกเป็น 5 ประเภท

2.1 วัตถุเป็นของแข็ง ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะรูปร่างและน้ำหนักดังนี้

2.1.1. ไม่ระบุลักษณะเฉพาะประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 28 คำ คือ “ กระซาก กระเดียด ขว้าง ควัก คว่ำ ฉก ฉวย ซ้อน ตบ ตี เตะ ถีบ ถือ ปา ปล่อย ทุบ ทอด ฟาด ยก โยน รวบ ล้วง วาง หยิบ หิ้ว เหวี่ยง อุ้ม ”

2.1.2. วัตถุเป็นของแข็งที่ระบุรูปร่างเฉพาะ ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 กลุ่มตามรูปร่างและน้ำหนัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.1.2.1. วัตถุที่เป็นของแข็งมีรูปร่างยาว ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในในกลุ่มนี้จำนวน 13 คำ คือ “ กระทุ้ง กระตุก กวาด ขัน ชัด ดึง ตอก ฟุ้ง ร้อย สอด เสียบ เสือก ”

2.1.2.2 วัตถุเป็นของแข็งรูปร่างแบน ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 1 คำ คือ “ ร่อน ”

2.1.2.3 วัตถุเป็นของแข็งรูปร่างกลม ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 3 คำ คือ “ กลิ้ง ทอย หยอด ”

2.1.3 ระบุน้ำหนัก ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1.3.1 วัตถุเป็นของแข็งน้ำหนักเบา ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 9 คำ คือคำว่า “ เขี่ย ติบ แคะ แงะ รุง ตืด ปัด ผลัก ใส ”

2.1.3.2 วัตถุของแข็งมีน้ำหนักมากประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 6 คำ คือ “ เข็น جذ ดัน ทุ้ม แบก ลาก ”

2.2 วัตถุที่ไม่รวมตัวกันมักมีคุณสมบัติไม่คงรูปมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับรูปร่าง กระจายตัวออก หรือมีจำนวนลดน้อยลงหลังจากเคลื่อนที่ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 6 คำ คือ “ กวาด กอบ คด คราด โปรง ไรย หว่าน ”

อนึ่ง คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุบางคำ ลักษณะของวัตถุเป็นทั้งวัตถุที่ไม่รวมตัวกันหรือของเหลว ซึ่งมีจำนวน 3 คำ คือคำว่า “ กรอก ตัก เท ”

2.3 วัตถุยึดหยุ่น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในกลุ่มนี้ สามารถจำแนกออกตามรูปร่างของวัตถุได้ 3 กลุ่ม

2.3.1 วัตถุยึดหยุ่น ไม่ระบุรูปร่างเฉพาะ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 4 คำ คือ “ ถก ถลก ยัด อัด ”

2.3.2 วัตถุยึดหยุ่นมีรูปร่างยาว ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 6 คำ คือ “ กว้าน ตวัด ร้อย สะพาย สาว หย่อน ”

2.3.3 วัตถุยึดหยุ่นมีรูปร่างเป็นผืน ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 1 คำ คือ “ ตลบ ”

2.4 วัตถุเป็นของเหลว ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 15 คำ คือ “ กรอก ขอด จ้วง ตัก ฉีด เท ฟ่น พรม รด ราด ริน วิก วิต สาด หยด ”

2.5 วัตถุที่มีคุณสมบัติเฉพาะ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 10 คำ คือ “ กู้ โขก คด คอน ชก น้าว โน้ม หวด หาบ โหม่ง ”

แผนภูมิที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ “ใช้” ของวลีประเภทยก “ลักษณะการเคลื่อนที่” เป็นพื้นฐาน

(คำที่มีเครื่องหมาย * ลักษณะการเคลื่อนที่ได้มากกว่าลักษณะเดียว เช่น และ วัตถุสามารถเคลื่อนที่พร้อมมือหรือพร้อมอุปกรณ์มือ)

3. ลักษณะการเคลื่อนที่

จากแผนภูมิที่ 4 พบว่าความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ใช้ข้อสรุปหลัก “ ลักษณะการเคลื่อนที่ ” ซึ่งเป็นแนวคิดในเรื่องของตำแหน่งของวัตถุก่อนการเคลื่อนที่กับการใช้ร่างกายหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเป็นจุดศูนย์กลางของการเคลื่อนที่ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มได้ 3 กลุ่ม คือ 1. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ 2. เคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้กระทำ 3. เคลื่อนที่พร้อมผู้กระทำ

3.1 เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ หมายถึง การที่วัตถุเคลื่อนที่ออกจากผู้กระทำในฐานะจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่ ซึ่งจำแนกออกเป็นอีก 2 กลุ่ม

3.1.1 เคลื่อนที่ออกจากผู้กระทำโดยจุดเริ่มต้นของวัตถุอยู่ที่ตัวผู้กระทำ ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1.1.1 เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ หมายถึง การที่ตำแหน่งของวัตถุอยู่ในมือผู้กระทำและเคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำในฐานะจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 16 คำ คือ “ ขว้าง ทอด ทอย ทุ่ม ปา โปรย ปล่อย พร้ม พุง โยน ร่อน โรย หยอด หย่อน หว่าน เหวี่ยง ”

3.1.1.2 เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือ หมายถึง การที่ตำแหน่งของวัตถุอยู่ในอุปกรณ์ที่อยู่ในมือผู้กระทำ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 10 คำ คือ “ กรอก ฉีด เท ฟัน รด ราด ริน หยด วิด สาด ”

3.1.2 เคลื่อนที่ออกจากผู้กระทำโดยจุดเริ่มต้นของวัตถุไม่ได้อยู่ที่ผู้กระทำ หมายถึง การที่วัตถุอยู่ ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งที่ไม่ได้อยู่ในมือผู้กระทำ ผู้กระทำกระทำอาการให้วัตถุเคลื่อนที่ออกจากผู้กระทำในฐานะจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 16 คำ คือ “ กลิ้ง เขี่ย โขก ชก ชัด ดัน ดัด ดบ ดิ เตะ ถีบ ปัด ผลัก ฟาด หวด โหม่ง ”

3.2 เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ หมายถึง การที่ตำแหน่งของวัตถุอยู่ ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งที่ไม่ได้อยู่ในมือผู้กระทำ ผู้กระทำกระทำอาการให้วัตถุเคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 23 คำ คือ “ กระทบ กระทบ กู้ กว้าง กอบ คด คั่วก คีบ คั่ว ข้าง หลก หลย ซ้อน ชัก ดึง ดัก ถก ถลก ถอน น้าว โนม รวบ ล้วง ”

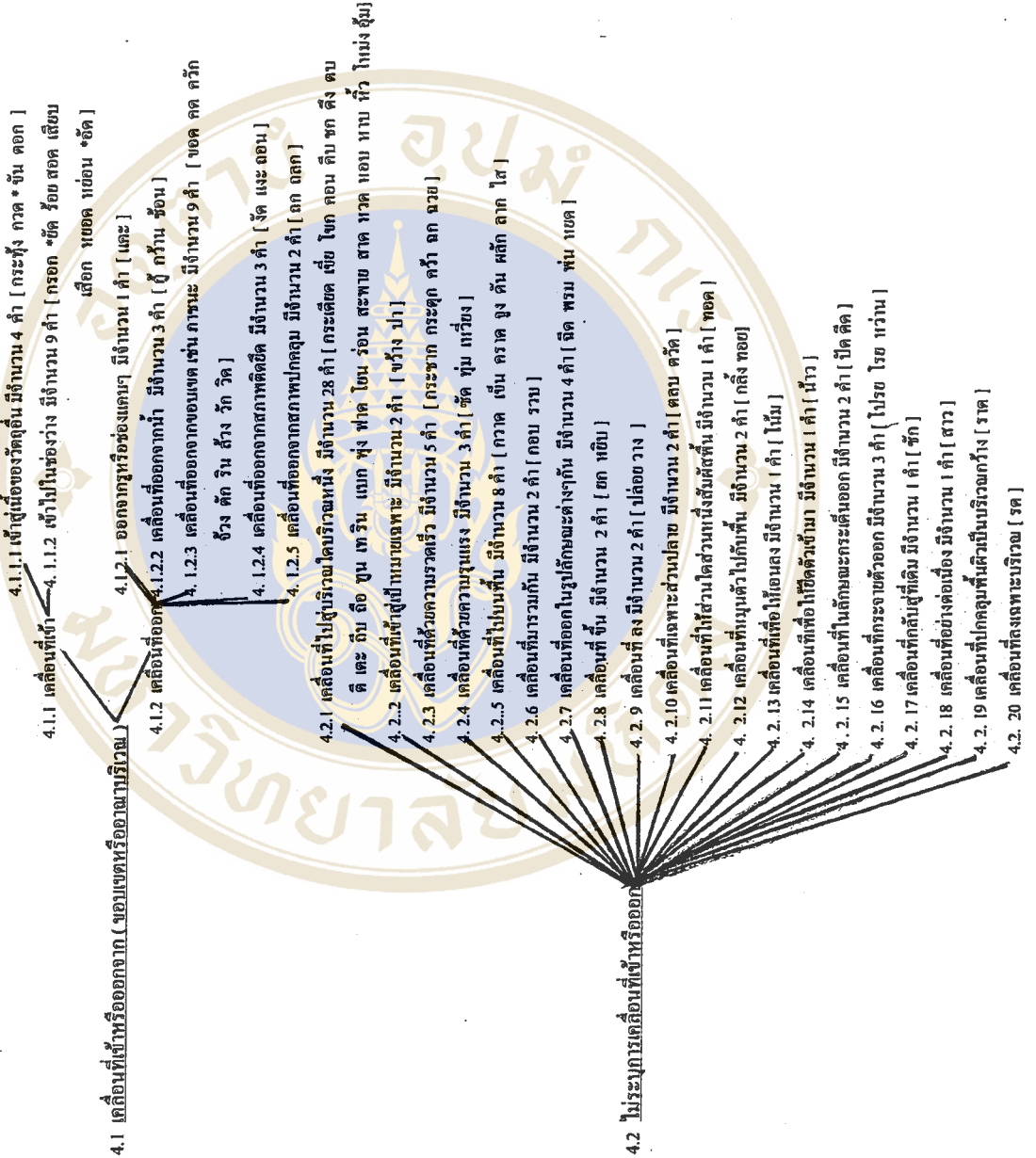
3.3 เคลื่อนที่พร้อมผู้กระทำ หมายถึง การที่วัตถุเคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือหรืออุปกรณ์ในมือ ตำแหน่งของวัตถุอาจอยู่ที่ผู้กระทำหรือไม่ก็ได้ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

3.3.1 เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ หมายถึง การที่วัตถุอยู่ในมือผู้กระทำผู้กระทำกระทำอาการให้วัตถุเคลื่อนที่ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 13 คำ คือ “ควัก ตลบ ตวัด ยก ยัด ร้อย วาง สอด สาว เสียบ เสือก หยิบ อัด ”

3.3.2 เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของอุปกรณ์ในมือ หมายถึง การที่วัตถุอยู่ ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ผู้กระทำใช้อุปกรณ์ในมือกระทำให้วัตถุเคลื่อนที่ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 8 คำ คือ “กวาด กวาด ขอด ขัน คราด ตะจัด แกะ ”

3.3.3 เคลื่อนที่พร้อมกับผู้กระทำ หมายถึง การที่วัตถุอยู่บนอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของผู้กระทำ ผู้กระทำพาวัตถุเคลื่อนที่พร้อมกับการเดิน ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 14 คำ คือ “กระเดียด เข็น คอน กูง ถือ พูน แบก ลาก สะพาย ไส หอบ หิ้ว อุ้ม ”

แผนภูมิที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาอาการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ใช้องค์ประกอบหลัก “ลักษณะผลของเคลื่อนที่” เป็นพื้นฐาน

4. ผลของการเคลื่อนที่

จากแผนภูมิที่ 5 พบว่าความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่ใช้ของค์ประกอบหลัก “ ผลของการเคลื่อนที่ ” เป็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่เข้าสู่ขอบเขตหรืออาณาบริเวณหรือเป็นความสัมพันธ์กับผลของการเคลื่อนที่มีในลักษณะอื่นๆ เช่น ทำให้แน่น ทำให้กระจายตัวออก ดังนั้นจึงจำแนกผลของการเคลื่อนที่ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

4.1 วัตถุเคลื่อนที่เข้าหรือออกจากขอบเขตหรืออาณาบริเวณเพียงประการ ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

4.1.1 เคลื่อนที่ในทิศทางเข้า ซึ่งยังจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

4.1.1.1 เคลื่อนที่เข้าสู่เนื้อของวัตถุชนิดอื่น ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 4 คำ คือ “ กระทุ้ง กวาด ขัน ตอก ”

4.1.1.2 เคลื่อนที่เข้าไปในช่องว่าง ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 9 คำ คือ “ กรอก ชัด ร้อย สอด เสียบ เสือก หยอด หย่อน อัด ”

4.1.2 เคลื่อนที่ในทิศทางออก ซึ่งยังจำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

4.1.2.1 เคลื่อนที่ออกจากรูหรือช่องแคบๆ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ 1 คำ คือ “ แคะ ”

4.1.2.2 เคลื่อนที่ออกจากน้ำ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ 3 คำ คือ “ กู้ กว้าน ช้อน ”

4.1.2.3 เคลื่อนที่ออกจากขอบเขตหรือภาชนะ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 9 คำ คือ “ ขอด คด ควัก ข้าง ตัก ริน ล้วง วก วิด ”

4.1.2.4 เคลื่อนที่ออกจากสภาพติดขัด ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 3 คำ คือ “ ้งัด แะ ถอน ”

4.1.2.5 เคลื่อนที่ออกจากสภาพปกคลุม ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 2 คำ คือ “ ถก ถลก ”

4.2 ไม่ระบุการเคลื่อนที่เข้าหรือออก ผลของการเคลื่อนที่ที่จะเกี่ยวข้องกับลักษณะอื่นๆที่นอกเหนือจากการเคลื่อนที่เข้าหรือออกจากขอบเขตหรืออาณาบริเวณ ซึ่งจำแนกคำกริยาออกเป็น 20 กลุ่ม ดังนี้

4.2.1 เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง ไม่ได้กำหนดขอบเขตในการเคลื่อนที่อย่างชัดเจน ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 27 คำ คือ “ กระเดียด เขี่ย โขก คอน คีบ ชก

ตั้ง ตบ ตี เตะ ถีบ ถือ ทุบ เท ริน แบก พุง ฟาด โยน ร่อน สะพาย สาด หวด หอบ หาบ
หิ้ว โหม่ง อุ้ม ”

4.2.2 เข้าสู่เป้าหมายเฉพาะ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 2 คำ คือ “
ขว้าง ปา ”

4.2.3 เคลื่อนที่ด้วยความรวดเร็ว ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 5 คำ
คือ “ กระชาก กระตุก คว่ำ ฉก ฉวย ”

4.2.4 เคลื่อนที่ด้วยความรุนแรง ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 3
คำ คือ “ ซัด ทิ่ม เหวี่ยง ”

4.2.5 เคลื่อนที่ไปบนพื้น ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 8 คำ คือ “
กวาด เดิน คราด ชูง ดัน ผลัก ลาก ไส ”

4.2.6 เคลื่อนที่มารวมกัน ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 2 คำ คือ
“ กอบ รวบ ”

4.2.7 เคลื่อนที่ออกในรูปลักษณะต่างกัน ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 4 คำ คือ “ ฉีก พร้ม ฟัน หยด ”

4.2.8 เคลื่อนที่ ขึ้น ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 2 คำ คือ “
หยิบ ยก ”

4.2.9 เคลื่อนที่ ลง ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 2 คำ คือ “
ปล่อย วาง ”

4.2.10 เคลื่อนที่เฉพาะส่วนปลาย ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 2 คำ คือคำว่า “ ตลบ ตวัด ”

4.2.11 เคลื่อนที่ให้ส่วนใดส่วนหนึ่งสัมผัสพื้น ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของ
วัตถุจำนวน 1 คำ คือ “ ทอด ”

4.2.12 เคลื่อนที่หมุนตัวไปกับพื้น ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ
จำนวน 2 คำ คือ “ กลิ้ง ทอย ”

4.2.13 เคลื่อนที่เพื่อให้เอนลง ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 1 คำ
คือ คำว่า “ โน้ม ”

4.2.14 เคลื่อนที่ให้ยึดตัวเข้ามา ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 1 คำ
คือ คำว่า “ น้าว ”

4.2.15 เคลื่อนที่ในลักษณะกระเด็นออก ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ จำนวน 2 คำ คือ “ปัด ดัด ”

4.2.16 เคลื่อนที่กระจายตัวออก ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 3 คำ คือ “โปรย โรย หว่าน ”

4.2.17 เคลื่อนที่กลับสู่ที่เดิม ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 1 คำ คือ “ชัก ”

4.2.18 เคลื่อนที่อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 1 คำ คือ “สาว ”

4.2.19 เคลื่อนที่ปกคลุมพื้นผิวเป็นบริเวณกว้าง ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของ วัตถุจำนวน 1 คำ คือ “ราด ”

4.2.20 เคลื่อนที่ลงเฉพาะพื้นที่ ประกอบด้วยคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจำนวน 1 คำ คือ “รด ”

บทที่ 6

การเปรียบเทียบองค์ประกอบต่าง

การที่ภาษาหนึ่งมีการสร้างคำแต่ละคำให้มีความแตกต่างกันนั้น ต้องมีองค์ประกอบบางประการที่แตกต่างกัน องค์ประกอบที่ทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกันออกไปเรียกว่า องค์ประกอบต่าง ดังนั้นการหาความแตกต่างกันทางความหมายของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันจึงเป็นการหาองค์ประกอบต่างซึ่งทำได้โดยการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของแต่ละคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันเป็นคู่ๆ คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมากจะมีองค์ประกอบเหมือนกันมากที่สุด ในขณะที่คำที่มีความหมายแตกต่างกันมากเท่าใดก็จะมีองค์ประกอบแตกต่างกันมากเท่านั้น เนื่องจากผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความแตกต่างทางความหมายของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกคำเปรียบเทียบเฉพาะคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมากที่สุด

ในการเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยของแต่ละคำในชุดคำ จะใช้ไม่ใช้ค่าบวกลบ 2 ค่า (binary values) คือเครื่องหมายในค่า + หรือ เครื่องหมายในค่า - เพื่อแสดงความเหมือนกันหรือแตกต่างกันขององค์ประกอบย่อยของคำที่นำมาเปรียบเทียบ ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ค่าบวกลบ 2 ค่า จะใช้กับองค์ประกอบที่มีความหมายในลักษณะตรงกันข้ามกัน เช่นความแตกต่างของคำว่า พ่อแม่ คือ พ่อ [+ ชาย] แม่ [- ชาย] ลักษณะที่ตรงกันข้ามของ [- ชาย] หมายถึง หญิง แต่จากการนำคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาเปรียบเทียบกันพบว่า องค์ประกอบที่ทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกัน ไม่ใช่ลักษณะที่ตรงข้ามกัน ตัวอย่างเช่นคำว่า “ฟุ้ง ร่อน” องค์ประกอบที่ทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกันที่ “ฟุ้ง” วัตถุที่ถูกกระทำเป็นวัตถุรูปร่างยาว “ร่อน” วัตถุที่ถูกกระทำเป็นวัตถุรูปร่างแบน ถ้าใช้ค่าขององค์ประกอบย่อย 2 ค่า เช่น

องค์ประกอบย่อย	ฟุ้ง	ร่อน
วัตถุมีรูปร่างยาว เช่น มีด	+	-

จากตัวอย่างข้างต้นจะทราบเพียงว่า ฟุ้ง วัตถุที่ถูกกระทำมีรูปร่างยาว แต่ไม่สามารถระบุได้ว่า ร่อน วัตถุที่ถูกกระทำมีรูปร่างอะไร เพราะ [- วัตถุมีรูปร่างยาว] อาจหมายความว่าในคำว่า “ร่อน” วัตถุที่ถูกกระทำอาจมีรูปร่างกลม แบน หรือเหลี่ยมก็ได้ เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาดังกล่าวผู้วิจัย จึงใช้การบรรยายเฉพาะองค์ประกอบต่างเป็นคู่ๆ ดังต่อไปนี้

6.1 การเปรียบเทียบองค์ประกอบต่าง

การเปรียบเทียบองค์ประกอบต่าง ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์อรรถลักษณะในบทที่ 5 เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ โดยใช้องค์ประกอบหลัก “ ลักษณะของวัตถุ ” เป็นองค์ประกอบที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบเนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่เป็นรูปธรรมสามารถมองเห็นได้ง่ายที่สุด ดังต่อไปนี้

1. วัตถุเป็นของแข็ง ไม่ระบุลักษณะรูปร่างเฉพาะ มีคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่นำมาเปรียบเทียบ คำว่า (ขว้าง ปา) (ขว้างซัด) (โยนเหวี่ยง) (ฟาดหวด) (ตบตี) (เตะถีบ) (วางปล่อย) (หยิบยก) (ทอดพุ่ม) (ล้วงควัก) (คว่ำฉวย) (ฉกฉวย) (กระตุกกระชาก) (ถือหิ้ว) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชุดคำที่ 1

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ขว้าง ปา	เคลื่อนที่ไปสู่เป้าหมาย โดยไม่ระบุขนาดของเป้าหมาย เคลื่อนที่ไปสู่เป้าหมายมีขนาดเล็ก เช่น เป้าปาลูกดอก

คำคู่นี้มีองค์ประกอบต่างอยู่ที่ คำว่า “ ขว้าง ” ไม่ได้กำหนดขนาดของเป้าหมายในการเคลื่อนที่ แต่คำว่า “ ปา ” กำหนดขนาดของเป้าหมายที่เคลื่อนที่ ดังนั้น คำว่า “ ขว้าง ” จึงสามารถใช้แทนคำว่า “ ปา ” ได้ เนื่องจากมีความหมายที่ครอบคลุมถึงเป้าหมายในการเคลื่อนที่มากกว่า เช่น ขว้างไปโดนศีรษะ ปาไปโดนศีรษะ ยกเว้นคำว่า ปาลูกดอก

ชุดคำที่ 2

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ขว้าง ซัด	วัตถุเป็นของแข็ง วัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น ทราชหรือวัตถุปลายแหลม เช่น หอกซัด

องค์ประกอบของคำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่ลักษณะของวัตถุ โดยคำว่า “ ซัด ” ลักษณะของวัตถุเป็นวัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น ทราช หรือวัตถุปลายแหลม แต่คำว่า “ ขว้าง ” ลักษณะของวัตถุเป็น

ของแข็งไม่จำกัดในเรื่องของรูปร่างของวัตถุ หนึ่ง คำว่า “ ขว้าง ซัด ” มีองค์ประกอบที่เหมือนกัน ที่ “ เคลื่อนที่ไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ” จึงให้ความหมายโดยนัยถึงการทำร้าย

ชุดคำที่ 3

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
โยน	เคลื่อนที่ไปยังที่ใดที่หนึ่ง
เหวี่ยง	เคลื่อนที่ไปยังที่ใดที่หนึ่ง ด้วยความรุนแรง

คำว่า “ โยน เหวี่ยง ” ลักษณะของวัตถุและผลของการเคลื่อนที่เหมือนกัน คือ ลักษณะของวัตถุเป็นของแข็ง และเคลื่อนที่ในลักษณะที่ไม่จำกัดทิศทาง การเคลื่อนที่อาจเข้าสู่ขอบเขตใดขอบเขตหนึ่งก็ได้ เช่น โยนเข้าไปในบ้าน เหวี่ยงเข้าไปในบ้าน องค์ประกอบของคำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่ผลของการเคลื่อนที่ โดยที่คำว่า “ เหวี่ยง ” เป็นการเคลื่อนที่ด้วยความรุนแรง ในขณะที่คำว่า “ โยน ” อาจจะเคลื่อนที่ในความเร็วปกติหรือรวดเร็วก็ได้

ชุดคำที่ 4

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ฟาด	ใช้ท่อนแขน ท่อนขา หรือท่อนไม้ เช่น ไม้เบสบอล
หวด	ส่วนปลายของอุปกรณ์ในมือ เช่น ไม้เบสบอล

องค์ประกอบของคำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่ ลักษณะของอวัยวะที่ใช้ โดยคำว่า “ ฟาด ” อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือที่ใช้ท่อนแขน ท่อนขา หรือท่อนไม้ ซึ่งเป็นการระบุในภาพรวมๆ ว่าอวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือที่ใช้กระทบวัตถุรูปร่างยาว แต่คำว่า “ หวด ” เป็นการระบุลักษณะอวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือเฉพาะส่วนปลายของวัตถุรูปร่างยาว

ชุดคำที่ 5

คู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ตบ	ใช้ฝ่ามือหรือหลังมือ หรือส่วนที่แบนเรียบของอุปกรณ์ในมือที่ใช้กระทบ เช่น ฝ่าหน้าของไม้ปิงปอง
ตี	ใช้มือหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของอุปกรณ์ในมือที่ไม่จำกัดลักษณะรูปร่าง

ข้อสังเกตในการพิจารณาองค์ประกอบที่แตกต่างกันระหว่างคำว่า “ตบ ดี” ผู้วิจัยพิจารณาจากตำแหน่งของอุปกรณ์ในมือที่กระทบวัตถุ คำว่า “ดี” จะใช้ฝ่ามือหรืออุปกรณ์ในมือที่ใช้เช่น ไม้ ลักษณะรูปร่างของไม้อาจกลมหรือแบนเรียบก็ได้ แต่ไม่ใช่สันไม้ ส่วนคำว่า “ตบ” เป็นการระบุเฉพาะบริเวณที่แบนเรียบของอวัยวะหรือเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งของอุปกรณ์ในมือ เช่น ฝ่ามือ หลังมือ เนื่องจากคำว่า “ดี” เป็นการใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของมือหรืออุปกรณ์ในมือที่ไม่จำกัดรูปร่าง ในขณะที่คำว่า “ตบ” เป็นการระบุลักษณะเฉพาะส่วนที่แบนเรียบ เช่น ฝ่ามือ หรือผิวหนังของอุปกรณ์ในมือ ดังนั้นคำว่า “ดี” จึงมีความหมายที่ครอบคลุมไปถึงคำว่า ตบ” ดังนั้น คำว่า “ดี” จึงสามารถใช้แทนคำว่า “ตบ” ได้

ชุดคำที่ 6

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
เตะ	ใช้หลังเท้า
ถีบ	ใช้ฝ่าเท้า

องค์ประกอบของคำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่คำว่า “เตะ” ให้ความหมายที่ครอบคลุมการใช้อวัยวะที่กระทำในภาพรวม อาจใช้บริเวณหลังเท้าหรือเลยมาถึงหน้าแข้งได้ แต่ส่วนมากการเตะจะใช้บริเวณหลังเท้า ในขณะที่คำว่า “ถีบ” เป็นการระบุเฉพาะบริเวณ ฝ่าเท้า เท่านั้น

ชุดคำที่ 7

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
วาง	วัตถุเคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ
ปล่อย	วัตถุเคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ

คำว่า “ปล่อย วาง” ตำแหน่งของวัตถุก่อนการเคลื่อนที่อยู่ในมือเหมือนกัน แต่คำว่า “วาง” วัตถุเคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ แต่คำว่า “ปล่อย” ระบุการเคลื่อนที่ว่าวัตถุเคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ

ชุดคำที่ 8

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ทอด	เคลื่อนที่ ลง ให้ส่วนใดส่วนหนึ่งสัมผัสพื้น
ทุ่ม	เคลื่อนที่ ลง ด้วยความรุนแรง

คำว่า “ ทอด ทุ่ม ” เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำในทิศทาง ลง เหมือนกัน แต่องค์ประกอบที่ทำให้คำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่ “ ทุ่ม ” วัตถุเคลื่อนที่ ลงกับพื้นด้วยความรุนแรง ในขณะที่ “ ทอด ” เคลื่อนที่ ลง ให้ส่วนใดส่วนหนึ่งสัมผัสพื้น ตัวอย่างที่เห็นลักษณะการเคลื่อนที่ในคำว่า “ ทอด ” ได้ชัดเจนคือคำว่า “ ทอดสะพาน ” เวลาทอดสะพาน สะพานจะแขวนอยู่ที่สูง เมื่อทอดไปถึงฝั่งแต่ละด้านของสะพานจะสัมผัสหรือแนบไปกับพื้น

ชุดคำที่ 9

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
หยิบ	ตำแหน่งของวัตถุอยู่ที่พื้น
ยก	ตำแหน่งของวัตถุอยู่ในมือ

คำว่า “ หยิบ ยก ” มีลักษณะของวัตถุและผลของการเคลื่อนที่เหมือนกัน คือ ลักษณะของวัตถุเป็นของแข็ง เคลื่อนที่ในทิศทาง ขึ้น แต่องค์ประกอบต่างที่ทำให้คำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ ตำแหน่งของวัตถุก่อนการเคลื่อนที่ โดยคำว่า “ หยิบ ” ตำแหน่งของวัตถุจะอยู่ ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง เช่น บนพื้น ในขณะที่คำว่า “ ยก ” วัตถุอยู่ในมือผู้กระทำอยู่แล้ว

ชุดคำที่ 10

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ล้วง	ใช้มือ
ควัก	ใช้นิ้วมือเจาะหรือจิก

คำว่า “ ล้วง ” เป็นการ ใช้มือเพื่อนำวัตถุที่ต้องการเคลื่อนที่ออกจากขอบเขตจำกัด เช่น ท่อน้ำ ในขณะที่คำว่า “ ควัก ” แสดงถึงการใช้นิ้วมือเจาะหรือจิกเพื่อนำวัตถุที่ต้องการเคลื่อนที่ออกจากขอบเขตที่จำกัด เช่น ควักซี่โคลน ควักลูกตา ควักกะปิ แต่เนื่องจากนิ้วมือเป็นส่วนประกอบของมือจึงสามารถใช้คำว่า “ ล้วง ควัก ” แทนที่กันเช่น ล้วงกระเป๋า ควักกระเป๋า

ชุดคำที่ 11

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
คว่ำ	กระทำด้วยความรวดเร็ว
ฉวย	กระทำด้วยความรวดเร็ว ด้วยความรีบร้อน

องค์ประกอบขององค์ประกอบของคำคู่นี้ความหมายใกล้เคียงกันมาก โดยคำว่า “ฉวย” เป็นคำที่ระบุถึงความรีบร้อนและไม่มีควมพิถีพิถันในการทำอาหาร แต่คำว่า “คว่ำ” เป็นการระบุเพียงว่ากระทำด้วยความรวดเร็วอาจจะกระทำด้วยความรีบร้อนหรือไม่ก็ได้

ชุดคำที่ 12

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ฉก	เคลื่อนที่ด้วยความรวดเร็วในระยะสั้นๆ คล้ายงูฉก
ฉวย	กระทำด้วยความรวดเร็ว ด้วยความรีบร้อน

องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ “ฉก” แสดงถึงการเคลื่อนที่ด้วยความรวดเร็วในระยะสั้นๆ เป็นการนำการเคลื่อนที่ของ “งู” มาเปรียบเทียบกับกรทำอาหาร ส่วนคำว่า “ฉวย” แสดงถึงการเคลื่อนที่ของวัตถุด้วยความรวดเร็ว ด้วยความรีบร้อน

ชุดคำที่ 13

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
กระตุก	วัตถุที่อ่อนตัวรูปร่างยาว เช่น ด้าย สร้อย
กระชาก	วัตถุเป็นของแข็ง

องค์ประกอบที่ทำให้คำคู่นี้มีความหมายใกล้เคียงกัน อยู่ที่ใช้มือกระทำด้วยความรวดเร็ว แต่มีองค์ประกอบต่างอยู่ที่ประเภทของวัตถุและรูปร่างของวัตถุ โดยคำว่า “กระชาก” ลักษณะของวัตถุเป็นของแข็ง ไม่ได้จำกัดในเรื่องของรูปร่างของวัตถุ แต่ในขณะที่คำว่า “กระตุก” ลักษณะของวัตถุเป็นวัตถุที่อ่อนตัวรูปร่างยาว เช่น ด้าย สร้อย อนึ่งคำว่า “กระตุก” ระบุความหมายโดยนัยว่าวัตถุที่ถูกกระทำต้องขาดออกจากกัน

ชุดคำที่ 14

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ถือ	วัตถุอยู่ในมือ
หิ้ว	วัตถุอยู่ในมือในลักษณะสภาพห้อยตัว

องค์ประกอบที่ทำให้คำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่คำว่า “หิ้ว” วัตถุที่อยู่ในมือจะอยู่ในสภาพห้อยตัว คำว่า “ถือ” ระบุในลักษณะกว้างๆกว่าคำว่า “หิ้ว” เพียงระบุว่าวัตถุอยู่ในมือ ดังนั้น ความหมายของ คำว่า “ถือ” จึงมีความหมายที่ครอบคลุมความหมายได้มากกว่าคำว่า “หิ้ว”

2. วัตถุที่เป็นของแข็งมีรูปร่างยาว มีค่ากิริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่นำมาเปรียบเทียบ คำว่า (ตอกกระทู้) (กวดขัน) (ดึงชัก) (ดึงถอน) (สอดเสียบ) (สอดเสือก) ดังรายละเอียดต่อไป

ชุดคำที่ 15

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ตอก	วัตถุรูปร่างยาวเคลื่อนที่เข้าสู่เนื้อของวัตถุอื่น
กระทู้	วัตถุรูปร่างยาวอาจจะเคลื่อนที่เข้าสู่เนื้อของวัตถุอื่นหรือไม่ก็ได้

องค์ประกอบของคำคู่นี้ความหมายแตกต่างกันอยู่ที่คำว่า “ตอก” วัตถุรูปร่างยาวเคลื่อนที่เข้าสู่เนื้อของวัตถุอื่น แต่ในขณะที่คำว่า “กระทู้” วัตถุดังกล่าวอาจเข้าสู่เนื้อของวัตถุอื่นหรือไม่ก็ได้ เช่น กระทู้เสาะ (การให้จิ้งหะในพายเรือ)

ชุดคำที่ 16

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
กวด	เคลื่อนที่เข้าไปในเนื้อของวัตถุอื่น โดยการหมุน
ขัน	เคลื่อนที่เพื่อทำให้แน่น โดยการหมุน

องค์ประกอบขององค์ประกอบของคำคู่นี้ความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ผลของการเคลื่อนที่ โดยคำว่า “กวด” มีจุดมุ่งหมายในการเคลื่อนที่ให้วัตถุเคลื่อนที่เข้าสู่เนื้อหาของวัตถุชนิดอื่น แต่ในขณะที่คำว่า “ขัน” นอกเหนือจากมีจุดมุ่งหมายในการเคลื่อนที่ให้วัตถุเคลื่อนที่เข้าสู่เนื้อหาของวัตถุชนิดอื่นแล้วยังเพื่อทำให้วัตถุนั้นติดแน่น

ชุดคำที่ 17

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ดิ่ง	วัตถุเคลื่อนที่ออกจากขอบเขต เช่น ดิ่งมิด
ชัก	วัตถุเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งเป็นการชั่วคราว เช่น ชักมิด

คำว่า “ดิ่ง ชัก” มีผลการเคลื่อนที่เหมือนกัน คือ เคลื่อนที่ออกจากขอบเขต เช่น ดิ่งมิดออกจากพื้น ชักมิดออกจากฝัก เป็นการระบุว่าวัตถุอยู่ในขอบเขต “พื้น หรือฝัก” เพียงแต่คำว่า “ชัก” เป็นการระบุการเคลื่อนที่ออกจากขอบเขตเป็นการชั่วคราว เช่น ชักปืนออกจากซอง จะให้ความหมายโดยนัยว่า เมื่อชักปืนออกแล้วจะต้องสอดปืนเข้าไปในซองเหมือนเดิม แต่ในขณะที่คำว่า “ดิ่ง” ให้ความหมายเพียงแค่เคลื่อนที่ออกจากขอบเขต

ชุดคำที่ 18

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ดิ่ง	วัตถุเคลื่อนที่ออกจากขอบเขต เช่น ดิ่งมิด
ถอน	วัตถุเคลื่อนที่ออกจากสภาพติดยึด

องค์ประกอบที่ทำให้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ สภาพของวัตถุ โดยคำว่า “ถอน” ลักษณะของวัตถุที่ถูกกระทำต้องมีรากหยั่งลึกลงไปอาจเป็นดินหรือเหงือก สำหรับคำว่า “ดิ่ง” ระบุเพียงว่าวัตถุเคลื่อนที่ออกจากขอบเขตซึ่งอาจอยู่ในสภาพติดยึดหรือไม่ก็ได้ เช่น “ดิ่งมิดขึ้นมาจากพื้น” แสดงถึงสภาพการติดยึดของมิด “ดิ่งโต๊ะเข้ามา” แสดงถึงการไม่มีสภาพการติดยึด

ชุดคำที่ 19

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
สอด เสียบ	วัตถุรูปร่างยาวหรือแบนเคลื่อนที่แทรกเข้าไปในช่องว่าง วัตถุรูปร่างยาวหรือแบนเคลื่อนที่เข้าไปติดอยู่ในเนื้อของ วัตถุอื่น

องค์ประกอบของคำคู่นี้ความหมายแตกต่างกันอยู่ที่คำว่า “สอด” เป็นการระบุนการเคลื่อนที่เข้าแทรกตัวเข้าไปในช่องว่าง แต่คำว่า “เสียบ” นอกเหนือจะเป็นการระบุนการเคลื่อนที่แทรกตัวเข้าไปในช่องว่างแล้ว ยังระบุสภาพที่เป็นผลของการเคลื่อนที่ว่าติดอยู่ในวัตถุอื่น เนื่องจากคำว่า “สอดเสียบ” เป็นการระบุนการเคลื่อนที่แทรกตัวเข้าไปในช่องว่างเหมือนกัน จึงพบเห็นการใช้คำในลักษณะแทนที่กันได้ เช่น “สอดบัตร” หรือ “เสียบบัตร”

ชุดคำที่ 20

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
สอด	วัตถุรูปร่างยาวหรือแบน เช่น บัตร เคลื่อนที่แทรกตัวเข้าไปในช่องว่าง
เสือก	วัตถุรูปร่างยาวหรือแบน เช่น บัตร เคลื่อนที่แทรกตัวเข้าไปในช่องว่าง ด้วยความลำบาก

องค์ประกอบขององค์ประกอบของคำคู่นี้องค์ประกอบที่เหมือนกัน คือ เป็นการระบุนการเคลื่อนที่แทรกตัวเข้าไปในช่องว่าง แต่มีองค์ประกอบที่แตกต่างกัน คือคำว่า “เสือก” ระบุความรู้สึกของผู้กระทำว่าวัตถุว่าเคลื่อนที่ไปด้วยความลำบาก ซึ่งอาจเกิดจากการที่ช่องว่าง หรือวัตถุรูปร่างยาวไม่ขนาดไม่เท่ากันก็ได้

3. วัตถุเป็นของแข็งรูปร่างแบน มีคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในกลุ่มจำนวน 1 คำ คือ คำว่า “ร่อน” นำคำว่า “ร่อน มาจัดเปรียบกับคำว่า “ฟุ้ง” ดังต่อไปนี้

ชุดคำที่ 21

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
พุ่ง	วัตถุรูปร่างยาว เช่น มีด
ร่อน	วัตถุรูปร่างแบน เช่น ร่อน

องค์ประกอบที่ทำให้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ วัตถุที่เป็นของแข็ง มีรูปร่างยาวหรือแบน โดยวัตถุที่มีรูปร่างยาวจะใช้ส่วนปลายเคลื่อนที่ และวัตถุที่รูปร่างแบนจะใช้ขอบหรือสันเคลื่อนที่

4. วัตถุรูปร่างกลม มีคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่นำมาเปรียบเทียบ ในคำว่า (กลิ้งทอย) ดังต่อไปนี้

ชุดคำที่ 22

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
กลิ้ง	เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ เช่น พื้นดิน
ทอย	เคลื่อนที่ออกจาก มือผู้กระทำ

องค์ประกอบของคำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่ ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของวัตถุกับการใช้ร่างกายเป็นจุดศูนย์กลางของการเคลื่อนที่ โดยคำว่ากลิ้ง วัตถุที่ถูกกระทำอยู่ที่พื้น เคลื่อนที่โดยออกจากพื้นโดยใช้มือกระทำให้เคลื่อนที่ ส่วนคำว่า ทอย วัตถุที่ถูกกระทำอยู่ในมือผู้กระทำและเคลื่อนที่ออกจากมือ ไปบนพื้น

5. วัตถุที่เป็นของแข็งมีน้ำหนักมากมีคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ มีคำที่นำมาเปรียบเทียบคำว่า (เข็นดัน) (เข็นลาก) ดังต่อไปนี้

ชุดคำที่ 23

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
เข็น	เคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ ไปบนพื้น
ดัน	เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ

องค์ประกอบของคำคุณีนี้มีลักษณะของวัตถุและผลของการเคลื่อนที่เหมือนกัน คือ วัตถุน้ำหนักมากหรือเคลื่อนที่ลำบาก เคลื่อนที่ไปบนพื้น แต่มีลักษณะการเคลื่อนที่แตกต่างกัน โดยคำว่า “ คั่น ” เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ “ เจ็น ” เคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ คำคุณีนี้แสดงลำดับการเคลื่อนที่ต่อเนื่องกัน ต้องทำอาการ “ คั่น ” ก่อนที่จะ “ เจ็น ” อนึ่ง เนื่องจากวัตถุที่ถูกกระทำอาการเจ็นมีน้ำหนักมาก ในปัจจุบันคำว่า “ เจ็น ” จะให้ความหมายถึงวัตถุที่มีล้อเพื่อเป็นการทำให้วัตถุที่มีน้ำหนักมากเคลื่อนที่ไปได้ง่ายขึ้น

ชุดคำที่ 24

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
เจ็น	วัตถุเคลื่อนที่อยู่หน้าผู้กระทำ
ลาก	วัตถุเคลื่อนที่ตามหลังผู้กระทำ

องค์ประกอบที่ทำให้องค์ประกอบของคำคุณีนี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ผลของการเคลื่อนที่ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของวัตถุ กับตำแหน่งของผู้กระทำ โดยคำว่า “ ลาก ” วัตถุที่ถูกกระทำเคลื่อนที่ตามหลังผู้กระทำ แต่คำว่า “ เจ็น ” วัตถุที่ถูกกระทำเคลื่อนที่ไปข้างหน้าผู้กระทำ

6. วัตถุที่เป็นของแข็งมีน้ำหนักเบา มีคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่นำมาเปรียบเทียบ คือ คำว่า (ผลักไส) (จูง ไส) (เขี่ยคืด) (เขี่ยปัด) (แคะแคะ)

ชุดคำที่ 25

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ผลัก	เคลื่อนที่ออกจากผู้กระทำ
ไส	เคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ

องค์ประกอบที่ทำให้องค์ประกอบของคำคุณีนี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ผลของการเคลื่อนที่ โดยคำว่า “ ผลัก ” เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ “ ไส ” เคลื่อนที่พร้อมตัวผู้กระทำ ดังนั้นคำคุณีนี้จึงแสดงลำดับที่ต่อเนื่องในการเคลื่อนที่

ชุดคำที่ 26

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
จุง ใส	วัตถุเป็นของแข็ง น้ำหนักไม่มาก หรือสิ่งที่มีชีวิต วัตถุเป็นของแข็ง น้ำหนักไม่มาก

องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายใกล้เคียงกันมาก เนื่องจากองค์ประกอบที่ทำให้คำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่ คำว่า “จุง” สิ่งที่ถูก “จุง” สามารถเป็นได้ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งผู้วิจัยคาดว่า คำว่า “จุง” เป็นการเปรียบเทียบผลของการเคลื่อนที่ของสิ่งที่มีชีวิตมาใช้กับสิ่งที่ไม่มีชีวิตว่า “เคลื่อนที่ได้ง่าย”

ชุดคำที่ 27

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
เฉียบ คิด	เคลื่อนที่ไปข้างหน้า เคลื่อนที่ไปข้างหน้า ในลักษณะกระเด็น

องค์ประกอบที่ทำให้้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ผลของการเคลื่อนที่ โดยคำว่า “คิด” นอกเหนือจากจะเคลื่อนที่ออกจากผู้กระทำไปข้างหน้าแล้ว วัตถุที่ถูกกระทำ อาการคิดมีลักษณะการเคลื่อนที่กระเด็นออก

ชุดคำที่ 28

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
เฉียบ ปิด	ใช้ปลายนิ้วมือ หรือปลายเท้าหรือปลายไม้อุปรณ์ในมือ ใช้มือหรืออุปรณ์ในมือ เช่น ไม้ปิดชนไก่

องค์ประกอบที่ทำให้้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ลักษณะของ อวัยวะหรืออุปรณ์ในมือ โดยคำว่า “ปิด” ลักษณะของอวัยวะหรืออุปรณ์ในมือ ใช้มือหรืออุปรณ์ในมือกระทบวัตถุให้เคลื่อนที่ซึ่งเป็นการระบุในภาพรวม คำว่า “เฉียบ” เป็นการระบุอวัยวะหรืออุปรณ์ในมือที่ใช้เฉพาะส่วนปลายของอวัยวะหรืออุปรณ์ในมือที่มีรูปร่างยาว เช่น นิ้วมือ ปลายเท้า ปลายไม้

ชุดคำที่ 29

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
แคะ	เคลื่อนที่ออกจากสภาพการติดยึด
แงะ	เคลื่อนที่ออกจากรูหรือช่องแคบๆ

องค์ประกอบที่ทำให้้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างอยู่ผลของการเคลื่อนที่ โดย คำว่า “แงะ” ต้องการให้วัตถุเคลื่อนที่ออกจากสภาพการติดยึด เช่น แแงะ ฟานาฬิกา คำว่า “แคะ” เป็นการระบุนการเคลื่อนที่ของวัตถุให้ออกจากรูหรือช่องแคบๆ เช่น ร่องฟัน ช่องใส่สตางค์

7. วัตถุที่ไม่รวมตัวกัน มีคำกริยาอาการเคลื่อนที่นำมาเปรียบเทียบ คือคำว่า (กวาดคราด) (กอบรวม) (โปรงโรย) (หว่านโรย) สามารถจัดชุดคำได้ดังต่อไปนี้

ชุดคำที่ 30

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
กอบ	วัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น ข้าวสาร
รวม	วัตถุเป็นของแข็ง อยู่ในสภาพกระจัดกระจาย เช่น ไฟ

องค์ประกอบที่ทำให้้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ลักษณะของวัตถุ โดยคำว่า “กอบ” ลักษณะของวัตถุเป็นวัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น ดิน ทราย แต่คำว่า “รวม” ลักษณะของวัตถุเป็นของแข็งอยู่ในสภาพกระจัดกระจาย

ชุดคำที่ 31

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
กวาด	ใช้สันมือหรือใช้อุปกรณ์ในมือที่มีการใช้งานเฉพาะ “ไม้กวาด”
คราด	ใช้อุปกรณ์ในมือที่มีการใช้งานเฉพาะ “คราด”

องค์ประกอบที่ทำให้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่การใช้วैयाหรืออุปกรณ์ในมือ โดยคำว่า “ กวาด ” สามารถใช้ได้ทั้งสันมือหรือไม้กวาด ในขณะที่คำว่า “ คราด ” เป็นการระบุอุปกรณ์ที่ใช้เฉพาะอย่าง

ชุดคำที่ 32

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
โปรย	เคลื่อนที่กระจายตัวออก
โรย	เคลื่อนที่ไปสู่บริเวณที่มีขอบเขตชัดเจน

องค์ประกอบที่ทำให้คำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่ ผลของการเคลื่อนที่ คือ เคลื่อนที่ไปสู่บริเวณที่มีขอบเขตชัดเจน เช่น โรยผักชีลงบนจาน โรยปูนขาวที่มุมธง จากตัวอย่างข้างต้นพบว่า จานและมุมธงเป็นการจำกัดขอบเขตของการเคลื่อนที่ชัดเจนว่า วัตถุที่ถูก “ โรย ” จะต้องอยู่ภายในขอบเขตข้างต้น ส่วนวัตถุที่ถูกกระทำจะกระจายตัวหรือไม่กระจายตัวไม่ใช่องค์ประกอบที่สำคัญ จากตัวอย่างข้างต้นจะพบว่า โรยผักชี ผักชีจะกระจายตัว แต่คำว่า โรยปูนขาว ปูนขาวจะไม่กระจายตัวออกแต่จะทับถมกันเป็นเส้น สำหรับคำว่า “ โปรย ” ผลของการเคลื่อนที่มีเพียงแต่กระจายตัวออกเท่านั้น ไม่จำกัดในเรื่องของขอบเขต เช่น โปรยข้าวให้ไกลลงบนพื้น ข้าวจะกระจายตัวออกบริเวณพื้นไม่ไ้ระบุขอบเขตหรือจำกัดขอบเขตที่ชัดเจน

ชุดคำที่ 33

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
หว่าน	เคลื่อนที่กระจายตัวลงครอบคลุมพื้นที่ที่ต้องการ เช่น แปลงข้าว
โรย	เคลื่อนที่ไปสู่บริเวณที่มีขอบเขตชัดเจน

องค์ประกอบที่ทำให้คำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่ ผลของการเคลื่อนที่ ทั้งนี้เนื่องจากทั้งคำว่า “ โรย ” เป็นการเคลื่อนที่สู่บริเวณที่มีขอบเขตชัดเจน วัตถุอาจจะกระจายตัวออกหรือไม่กระจายตัวออกก็ได้ ในขณะที่คำว่า “ หว่าน ” วัตถุที่ถูกกระทำจะกระจายตัวออกลงบนพื้นที่ที่ต้องการซึ่งเท่ากับเป็นการระบุขอบเขตที่ชัดเจน

8. วัตถุยืดหยุ่นไม่ระบุลักษณะเฉพาะ มีคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่นำมาเปรียบเทียบ คำว่า (ถกถลก) (ชัดชัด) ดังต่อไปนี้

ชุดคำที่ 34

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ถก	วัตถุเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกคลุม เป็นบริเวณเฉพาะบางส่วน
ถลก	วัตถุเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกคลุมเป็นบริเวณกว้าง

องค์ประกอบที่ทำให้้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ รายละเอียดผลของการเคลื่อนที่โดยคำว่า “ ถก ” วัตถุที่อยู่ในสภาพปกคลุมจะเคลื่อนที่เปิดออกให้เห็นเป็นบริเวณบางส่วน เช่น ถกขาทางเกง ถกแขนเสื้อ ถกหญ้า แต่คำว่า “ ถลก ” วัตถุที่อยู่ในสภาพปกคลุมจะเคลื่อนที่เปิดออกให้เห็นเป็นบริเวณกว้างกว่าคำว่า “ ถก ” เช่น ถลกหนังศีรษะ ถลกเสื้อ ถลกผ้า ผูก จากตัวอย่างข้างต้นสังเกตได้ว่า คำว่า “ ถก ” ลักษณะของวัตถุนอกจากจะอยู่ในสภาพปกคลุมแล้วยังอยู่ในสภาพห้อยตัวอีกด้วย ในขณะที่คำว่า “ ถลก ” ลักษณะของวัตถุนอกจากจะอยู่ในสภาพปกคลุมแล้วยังมีลักษณะเป็นผืนหรือแผ่นหรือมีความกว้างกว่า ขากางเกง แขนเสื้อ หญ้า ดังนั้นเมื่อทำอาการ “ ถก ” หรือ “ ถลก ” จึงมีผลของการเคลื่อนที่แตกต่างกันดังที่กล่าวมาข้างต้น

ชุดคำที่ 35

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ชัด	วัตถุเคลื่อนที่เข้าสู่ที่ขอบเขต เช่น ไล่หมู จนเต็ม
ชัด	วัตถุเคลื่อนที่เข้าสู่ของเขตจนแน่น

องค์ประกอบที่ทำให้้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ ผลของการเคลื่อนที่โดยคำว่า “ ชัด ” เพื่อให้เต็มขอบเขตเช่น ชัดนุ่นไล่หมอน แต่คำว่า “ ชัด ” นอกเหนือจากเพื่อให้เต็มแล้วยังต้องแน่นด้วย

9. วัตถุที่มีความยืดหยุ่น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในกลุ่มนี้มีนำมาเปรียบเทียบกับคำในกลุ่มอื่น คำว่า (ตลบตวัด) (หยอดหย่อน)

ชุดคำที่ 36

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ตลบ	วัตถุที่ยืดหยุ่น มีลักษณะเป็นผืนเช่น ม่าน
ตวัด	วัตถุที่ยืดหยุ่นรูปร่างยาวยืดหยุ่น เช่น เชือก

คำว่า “ตลบ ตวัด” มีผลของการเคลื่อนที่เหมือนกัน คือ การเคลื่อนที่เฉพาะส่วนปลาย แต่องค์ประกอบที่ทำให้้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ลักษณะรูปร่างของวัตถุที่มีความอ่อนตัว โดยคำว่า “ตลบ” ลักษณะของวัตถุเป็นวัตถุที่อ่อนตัวมีลักษณะเป็นผืน และคำว่า “ตวัด” ลักษณะของวัตถุเป็นวัตถุที่อ่อนตัวรูปร่างยาวยืดหยุ่น

ชุดคำที่ 37

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
หยอด	วัตถุรูปร่างค่อนข้างกลม เช่น ขนมหองหยอด เหริยฉู
หย่อน	วัตถุรูปร่างยาว เช่น เชือก หรือวัตถุรูปร่างแบน เช่น บัตรเลือกตั้ง

องค์ประกอบที่ทำให้้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่รูปร่างของวัตถุ ไม่ได้อยู่ที่ว่าลักษณะของวัตถุจะเป็นของแข็ง เช่น เหริยฉู หรือวัตถุที่อ่อนตัว เช่น ขนมหองหยอด หรือของเหลว เช่น หยอดขนมครก (ที่จริง ไม่ได้หยอดขนมครกแต่หยอดน้ำกะทิผสมแป้งและน้ำตาล ผลที่ได้จากการหยอดคือขนมครกรูปร่างกลม) หยอดน้ำ (ผลที่ได้จากการหยอดคือ หยคน้ำ ซึ่งมีรูปร่างค่อนข้างกลม) จากที่กล่าวมาแสดงถึงว่า คำว่า “หยอด” ลักษณะของวัตถุที่ถูกกระทำรูปร่างกลม แต่คำว่า “หย่อน” วัตถุที่ถูกกระทำ ได้แก่ บัตรเลือกตั้ง เชือก ถึงแม้ว่าลักษณะของวัตถุทั้ง 2 ชนิดจะมีรูปร่างแตกต่างกันแต่ บัตรเลือกตั้งเป็นวัตถุที่มีรูปร่าง 2 มิติ คือมีทั้งความกว้างและความยาว ขณะเวลาหย่อนบัตรเลือกตั้งจะจับบัตรตั้งขึ้นซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำต่อวัตถุในแนวยาว (ถ้าจับบัตรนอนลงในแนวระนาบ แล้วให้บัตรเคลื่อนที่ออกจากมือจะใช้คำว่า “ปล่อย”)

10. ของเหลว มีคำกริยาบอการเคลื่อนที่ของวัตถุที่นำมาเปรียบเทียบ คือคำว่า (ขอดจ้วง) (ฉีดพ่น) (รินรด) (ราดรด) (เทกรอก) (ตักคด) ดังต่อไปนี้

ชุดคำที่ 38

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ขอด	วัตถุเป็นของเหลวอยู่ในสภาพที่ติดกับพื้นผิวภาชนะ
จ้วง	วัตถุเป็นของเหลว

องค์ประกอบที่ทำให้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ สภาพของเหลวว่า อยู่ในสภาพที่ติดอยู่กับพื้นผิวภาชนะ โดยคำว่า “ ขอด ” สภาพของเหลวติดอยู่กับพื้นผิวภาชนะ ในขณะที่คำว่า “ จ้วง ” ระบุว่าวัตถุเป็นของเหลวไม่ได้ระบุสภาพของเหลว

ชุดคำที่ 39

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ฉีด	วัตถุเป็นของเหลวเคลื่อนที่ออกเป็นสาย
พ่น	วัตถุเป็นของเหลวเคลื่อนที่ออกเป็นฝอย

องค์ประกอบที่ทำให้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ ผลของการเคลื่อนที่ โดยคำว่า “ ฉีด ” ของเหลวเคลื่อนที่ออกในลักษณะรูปร่างเป็นสาย คำว่า “ พ่น ” ของเหลวเคลื่อนที่ออกในลักษณะรูปร่างเป็นฝอย

ชุดคำที่ 40

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ริน	เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือในปริมาณน้อย
รด	เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือลงเฉพาะที่ เช่น รดน้ำลงบริเวณ โคนต้นไม้

องค์ประกอบที่ทำให้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ ผลของการเคลื่อนที่ โดยคำว่า “ ริน ” ของเหลวเคลื่อนที่ออกในปริมาณน้อย แต่คำว่า “ รด ” มีลักษณะการเคลื่อนที่

ลงเฉพาะที่ “ริน” เป็นผลของการเคลื่อนที่เกี่ยวข้อกับปริมาณ และ “รด” เป็นผลการเคลื่อนที่เกี่ยวข้อกับเป้าหมายในการเคลื่อนที่

ชุดคำที่ 41

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
รด	เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือปกคลุมพื้นผิวเป็นบริเวณกว้าง เช่น พื้น
รด	เคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือลงเฉพาะที่ เช่น รดน้ำลงบริเวณโคนต้นไม้

องค์ประกอบที่ทำให้้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีมีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ ผลของการเคลื่อนที่ โดยคำว่า “รด” ผลของการเคลื่อนที่เกี่ยวข้อกับการแผ่ตัวออกเป็นบริเวณกว้าง คำว่า “รด” “ริน” เป็นผลของการเคลื่อนที่เกี่ยวข้อกับปริมาณ ดังที่กล่าวมาแล้วในชุดคำที่ 41

ชุดคำที่ 42

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
เท	เคลื่อนที่ลงสู่ที่ใดที่หนึ่ง
กรอก	เคลื่อนที่ลงสู่ขอบเขตที่แคบๆ

องค์ประกอบที่ทำให้้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีมีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ ผลของการเคลื่อนที่ ที่เกี่ยวกับขอบเขตที่เป็นที่หมายของการเคลื่อนที่ โดยคำว่า “กรอก” ระบุการเคลื่อนที่เข้าสู่ขอบเขตที่ชัดเจน โดยระบุเฉพาะว่าเป็นขอบเขตที่มีความแคบ เช่น ปากขวด แต่คำว่า “เท” เป็นการระบุการเคลื่อนที่ออกจากอุปกรณ์ในมือเท่านั้น อาจเคลื่อนที่เข้าสู่ขอบเขตที่เป็นภาชนะหรือเคลื่อนที่ลงบนพื้น ซึ่งการตกลงบนพื้นเป็นการไม่ระบุขอบเขตที่ชัดเจน ไม่ได้กำหนดขอบเขตของพื้น

ชุดคำที่ 43

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ตัก	ของเหลวหรือวัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น ทราบ
คด	ใช้กับ “ข้าวสุก”

องค์ประกอบที่ทำให้องค์ประกอบของคำคู่นี้มีความหมายแตกต่างกันอยู่ที่ ลักษณะของวัตถุ โดยคำว่า “คด” ลักษณะของวัตถุใช้กับข้าวสุกเท่านั้น แต่คำว่า “ตัก” ลักษณะของวัตถุเป็นของเหลวหรือวัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น ทราบ และเนื่องจาก “ข้าวสุก” มีลักษณะเป็นวัตถุที่ไม่รวมตัวกัน ดังนั้นคำว่า “ตัก” จึงคลุมความไปถึง “ข้าวสุก” ด้วย

12. ลักษณะของวัตถุที่มีคุณสมบัติเฉพาะ มีคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่นำมาเปรียบเทียบ คำว่า (โขก โหม่ง) (ชกตี) (คอนหาบ)

ชุดคำที่ 44

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
โขก	ใช้หน้าผาก
โหม่ง	ใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของศีรษะ

องค์ประกอบของคำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่ คำว่า “โหม่ง” ให้ความหมายที่ครอบคลุมการใช้อวัยวะที่กระทำในภาพรวม คือ ใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของศีรษะ คำว่า “โหม่ง” จึงสามารถใช้แทนที่คำว่า “โขก” ในขณะที่คำว่า “โขก” ระบุการใช้อวัยวะเฉพาะหน้าผาก

ชุดคำที่ 45

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ชก	ใช้กำปั้น
ตี	ใช้มือหรืออุปกรณ์ในมือประเภทไม้

องค์ประกอบของคำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่ รูปร่างลักษณะของอวัยวะที่ใช้ โดยคำว่า “ชก” ใช้กำปั้น ส่วนคำว่า “ตี” ใช้มือหรืออุปกรณ์ในมือ แต่คำว่า “ตี” กลับไม่สามารถใช้แทนที่คำว่า

“ชก” ได้เหมือนคำว่า “ตบ” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคำว่า “ตบ ดี” ลักษณะรูปร่างของอวัยวะหรืออุปกรณ์ที่ใช้มีรูปร่างแบนเหมือนกัน แต่กำปั้นมีรูปร่างค่อนข้างกลม

ชุดคำที่ 46

คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
คอน	วัตถุอยู่ปลายด้านหนึ่งของไม้คาน
หาว	วัตถุอยู่ที่ปลายทั้งสองด้านของไม้คาน

องค์ประกอบของคำคู่นี้แตกต่างกันอยู่ที่ ตำแหน่งของวัตถุที่ตั้งอยู่บนไม้คาน โดยคำว่า “คอน” วัตถุตั้งอยู่บนไม้คานเพียงด้านเดียว แต่คำว่า “หาว” วัตถุตั้งอยู่บนไม้คานทั้ง 2 ด้าน

การเปรียบเทียบองค์ประกอบต่างที่ทำให้คำแต่ละคำแตกต่างกันข้างต้น พบว่าองค์ประกอบต่างล้วนอาศัยของค์ประกอบหลักทั้ง 4 ประการ ผู้วิจัยจึงแยกสรุพอค์ประกอบต่างออกเป็นกลุ่มๆ โดยใช้ของค์ประกอบหลักเป็นเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. การใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ องค์ประกอบต่างเป็นการระบุในเรื่องต่างๆ ดังนี้
 - ก. การระบุอวัยวะหรือการใช้อุปกรณ์ในมือ ที่ใช้ในลักษณะกว้างๆ เช่น ขา ใช้มือ ใช้บ่า ใช้ขา ใช้ท่อนไม้ ใช้อุปกรณ์ในมือ กับการระบุอวัยวะที่ใช้ในลักษณะเฉพาะเป็นส่วนๆ เช่น ฝ่ามือ หลังเท้า นิ้วมือ ส่วนปลายไม้ ส่วนหน้าตัดของอุปกรณ์ในมือรูปร่างยาว
 - ข. ลักษณะเฉพาะของอุปกรณ์ในมือ เช่น กวาด คราด เป็นต้น
2. ลักษณะของวัตถุองค์ประกอบต่าง เป็นการระบุในเรื่องต่างๆ ดังนี้
 - ก. คุณสมบัติการคงรูป ที่จำแนกออกเป็น วัตถุเป็นของแข็ง วัตถุเป็นของเหลว เป็นต้น
 - ข. รูปร่างของวัตถุ ได้แก่ วัตถุรูปร่างยาว วัตถุรูปร่างแบน หรือวัตถุรูปร่างกลม เป็นต้น
 - ค. ขนาดของวัตถุ ได้แก่ วัตถุที่มีน้ำหนักมาก หรือวัตถุมีขนาดเล็ก เป็นต้น
 - ง. สภาพของวัตถุ ได้แก่ สภาพกระจัดกระจาย เป็นต้น
 - จ. ตำแหน่งของวัตถุ ได้แก่ วัตถุอยู่ในระดับผิวน้ำ เป็นต้น
3. ลักษณะการเคลื่อนที่ องค์ประกอบต่างเป็นการระบุเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของวัตถุกับการใช้ร่างกายเป็นจุดศูนย์กลางของการเคลื่อนที่ องค์ประกอบต่างจึงเป็นเรื่องของตำแหน่งของวัตถุก่อนการเคลื่อนที่ว่า อยู่ในมือผู้กระทำ หรือ อยู่ ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง และมีทิศทาง การเคลื่อนที่ว่าออกจากผู้กระทำ หรือเข้าหาผู้กระทำ

4. ผลของการเคลื่อนที่ องค์ประกอบต่างเป็นการระบุในเกี่ยวกับผลการเคลื่อนที่ในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตหรืออาจจะเกี่ยวข้องกับเข้าหรือออกจากขอบเขตหรือไม่ก็ได้ ดังนี้

- ก. การระบุขอบเขตที่เป็นอาณาบริเวณในการเคลื่อนที่ ถ้าวัตถุเคลื่อนที่ในทิศทาง ลง เข้า หรือ ออก องค์ประกอบที่ทำให้ค่าแต่ละค่าแตกต่างกันมักจะเกี่ยวข้องกับความเร็วหรือ แคนของบริเวณ เช่น เคลื่อนที่ออกจากช่องแคบๆ เคลื่อนที่ลงในบริเวณเฉพาะ เคลื่อนที่กระจายตัวออกเป็นบริเวณกว้าง เป็นต้น
- ข. ความรุนแรงหรือรวดเร็วในการเคลื่อนที่ ได้แก่ กระเด็นออก เป็นต้น
- ค. ปริมาณของวัตถุ ได้แก่ จำนวนน้อย จำนวนมากจนเกือบหมด เป็นต้น
- ง. รูปร่างของวัตถุ ได้แก่ เป็นฝอย เป็นสาย เป็นหยด เป็นต้น
- จ. ตำแหน่งที่เคลื่อนที่ไป เช่น มือ-เอว ศีรษะ
- ฉ. การเคลื่อนที่ออกจากสภาพใดสภาพหนึ่ง เช่น สภาพปกคลุม สภาพติดยึด

บทที่ 7

สรุปและอภิปรายผล

7.1 สรุปผลการวิเคราะห์คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ

การวิเคราะห์ความหมายของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ประกอบเป็นคำแต่ละคำ เพื่อนำไปสู่แนวความคิดในการใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาไทย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการรวบรวมจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2531 และจากการใช้ของผู้วิจัยเองในฐานะเจ้าของภาษา โดยตรวจสอบข้อมูลจากผู้พูดภาษาไทยคนอื่นๆ ใช้ทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมาย (Semantic fields) โดยอาศัยเกณฑ์ทางความหมาย “ การที่มนุษย์ใช้วิธีหรืออุปกรณ์ในมือทำให้วัตถุเคลื่อนที่จากตำแหน่งหนึ่งไปสู่อีกตำแหน่งหนึ่ง ” เพื่อรวบรวมคำกริยาที่ได้จากการเก็บข้อมูลให้อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกัน และแยกคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในลักษณะอื่นๆ เช่น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของคำนามที่มีคุณสมบัติเคลื่อนที่ได้ตนเอง ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เช่น เดิน วิ่ง พัด บิน เป็นต้น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของพาหนะ เช่น ขับ จี๋ พาย ถ่อ เป็นต้น

ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis) วิเคราะห์ความหมายคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุออกเป็นองค์ประกอบย่อยๆ เพื่อหาองค์ประกอบที่ประกอบขึ้นมาเป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในแต่ละคำดังรายละเอียดในบทที่ 5 และหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยและองค์ประกอบหลัก พบว่าองค์ประกอบย่อยมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบหลักในฐานะเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบหลักก็มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยในฐานะส่วนเป็นส่วนประกอบพื้นฐานสำคัญที่คำทุกคำต้องมี สรุปความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างองค์ประกอบย่อยและองค์ประกอบหลักในภาพรวมของคำทุกคำ โดยใช้แผนภูมิต้นไม้ จัดคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่มีองค์ประกอบที่เหมือนกันมาเปรียบเทียบกันเป็นคู่ๆ เพื่อหาองค์ประกอบต่างที่ทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกันออกไป พบว่าองค์ประกอบต่างที่ทำให้คำแต่ละคำแตกต่างกันทุกองค์ประกอบล้วนอาศัยองค์ประกอบหลักทั้ง 4 ประการ องค์ประกอบต่างที่ทำให้คำแต่ละคำแตกต่างกันในแต่ละองค์ประกอบหลักประกอบด้วย

1. ใช้องค์ประกอบหลักการใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือเป็นพื้นฐาน เป็นการระบุงองค์ประกอบต่างที่ทำให้คำแต่ละคำแตกต่างกันในเรื่องต่างๆ ดังนี้

ก. การระบุงอวัยวะหรือการใช้อุปกรณ์ในมือ ที่ใช้ในลักษณะกว้างๆ เช่น ขา ใช้มือ ใช้ปาก ใช้ขา ใช้ท่อนไม้ ใช้อุปกรณ์ในมือ

ข. การระบุงอวัยวะที่ใช้ในลักษณะเฉพาะเป็นส่วนๆ เช่น ฝ่ามือ หลังเท้า นิ้วมือ ส่วนปลายไม้ ส่วนหน้าตัดของอุปกรณ์ในมือรูปร่างยาว

2. ใช้องค์ประกอบหลักลักษณะของวัตถุเป็นพื้นฐาน เป็นการระบุงองค์ประกอบต่างที่ทำให้คำแต่ละคำแตกต่างกันในเรื่องต่างๆ ดังนี้

ก. คุณสมบัติการคงรูป ที่จำแนกออกเป็น วัตถุเป็นของแข็ง วัตถุเป็นของเหลว เป็นต้น

ข. รูปร่างของวัตถุ ได้แก่ วัตถุรูปร่างยาว วัตถุรูปร่างแบน หรือวัตถุรูปร่างกลม เป็นต้น

ค. ขนาดของวัตถุ ได้แก่ วัตถุที่มีน้ำหนักมาก หรือวัตถุมีขนาดเล็ก เป็นต้น

ง. สภาพของวัตถุ ได้แก่ สภาพกระจัดกระจาย เป็นต้น

จ. ตำแหน่งของวัตถุ ได้แก่ วัตถุอยู่ในระดับผิวน้ำ เป็นต้น

3. ใช้องค์ประกอบหลักลักษณะของการเคลื่อนที่เป็นพื้นฐาน องค์ประกอบต่างที่ทำให้ทำให้คำแต่ละคำแตกต่างกันเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของวัตถุกับการใช้ร่างกายเป็นจุดศูนย์กลางของการเคลื่อนที่ องค์ประกอบที่ทำให้คำแต่ละคำแตกต่างกันจึงเป็นเรื่องของตำแหน่งของวัตถุก่อนการเคลื่อนที่ว่า อยู่ในมือผู้กระทำ หรือ อยู่ ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง และมีทิศทาง การเคลื่อนที่ว่าออกจากผู้กระทำ หรือเข้าหาผู้กระทำ

4. ใช้องค์ประกอบหลักผลของการเคลื่อนที่เป็นพื้นฐาน องค์ประกอบต่างที่ทำให้ทำให้คำแต่ละคำแตกต่างกันเป็นเรื่องของ

ก. การระบุงขอบเขตที่เป็นอาณาบริเวณในการเคลื่อนที่ ถ้าวัตถุเคลื่อนที่ในทิศทาง ลง เข้า หรือ ออก องค์ประกอบที่ทำให้คำแต่ละคำแตกต่างกันมักจะเกี่ยวข้องกับ ความกว้างหรือแคบของบริเวณ เช่น เคลื่อนที่ออกจากช่องแคบๆ เคลื่อนที่ลงในบริเวณเฉพาะ เคลื่อนที่กระจายตัวออกเป็นบริเวณกว้าง เป็นต้น

ข. ความรุนแรงหรือรวดเร็วในการเคลื่อนที่ ได้แก่ กระเด็นออก เป็นต้น

ค. ปริมาณของวัตถุ ได้แก่ จำนวนน้อย จำนวนมากจนเกือบหมด เป็นต้น

ง. รูปร่างของวัตถุ ได้แก่ เป็นฝอย เป็นสาย เป็นหยด เป็นต้น

จ. การเคลื่อนที่ออกจากสภาพใดสภาพหนึ่ง เช่น สภาพปกคลุม สภาพติดยึด

การใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในลักษณะที่แตกต่างกันข้างต้น ทำให้เกิดปัญหาในแง่ที่ว่าอะไร เป็นสิ่งที่กำหนดให้มีการใช้คำดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ มาเปรียบเทียบกับวิธีการดำรงชีวิต เพื่อแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่กำหนดให้มีการใช้คำที่แตกต่างกันออกไป ก็เพื่อวัตถุประสงค์ในการดำรงชีวิต ดังนี้

7.2 คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุกับวิธีการดำรงชีวิต

การใช้ภาษาหรือการสร้างคำโดยทั่วไป ก็เพื่อสนองตอบความต้องการในการดำรงชีวิตของผู้พูดนั่นเอง ผู้วิจัยพบว่าคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในลักษณะต่างๆกันเช่น ด้านเกษตรกรรม การประดิษฐ์และการก่อสร้าง การล่าสัตว์และการต่อสู้ การกีฬาหรือการละเล่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุจะเกี่ยวข้องกับดำรงชีวิตด้านเกษตรกรรมซึ่งรวมทั้งด้านเพาะปลูกและจับปลามากที่สุด ดังตัวอย่างเช่น ปลูก ครอบดิน ขอดน้ำ คราดหญ้า ฝังขุม ฉีดยา ฝังต้นไม้ ตัดหญ้า ถอดหญ้า ทอดแห เทน้ำยา โปรยอาหารไก่ ฟันยาฆ่าแมลง พรมน้ำ รดน้ำ ราดน้ำ โรยยาฆ่าแมลง ลากต้นไม้ วัคน้ำ วิดน้ำ หยอดเมล็ด หว่าน พันธุ์ข้าว แยกขุม หาบน้ำ

ดังตัวอย่างการใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่เกี่ยวข้องกับวิธีการดำรงชีวิต ดังต่อไปนี้

1. การใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม ด้านเพาะปลูก ในการเพาะปลูกต้องมีขั้นตอนอย่างคร่าวๆ ดังนี้

ก. การเตรียมพื้นที่ เพื่อหักล้างถางพงและเตรียมดินสำหรับการเพาะปลูก คำกริยาที่ใช้มีทั้งคำกริยาประเภท “ คำตัด ” ซึ่งแสดงถึงการหักล้างถางพง เช่น คำว่า โคนต้นไม้ ฟันหญ้า ถากหญ้า ถางหญ้า เป็นต้น และการเตรียมดินสำหรับการเพาะปลูก เช่น ขุดดิน เจาะดินให้เป็นร่อง เป็นต้น สำหรับการใช้อธิบายการเคลื่อนที่ของวัตถุ ก็เพื่อเคลื่อนย้ายวัตถุออกจากบริเวณที่จะทำการเพาะปลูก ในการสร้างคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในกรณีนี้จะพิจารณาถึง รูปร่างน้ำหนักของวัตถุ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่เป็นจริงและความต้องการ เช่น พื้นดินค่อนข้างเรียบ วัตถุมีน้ำหนักมาก เช่น ท่อนซุง ตัวอย่างเช่น “ ฝังท่อนซุง ” เมื่อต้องการให้ขุดขึ้นมาจากพื้น “ ดันท่อนซุง ” เมื่อต้องการให้เคลื่อนที่ในระยะสั้นๆ และ “ กลิ้งซุงลงไป ลากท่อนซุงไป ” เมื่อต้องการให้ไปในระยะทางไกลขึ้น เป็นต้น หรือ พื้นดินไม่เรียบทำให้ไม่สามารถเคลื่อนที่วัตถุที่มีน้ำหนักมากไปบนพื้นได้ จะใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุว่า แยกดิน หรือ หามเสาจาก

ตัวอย่างข้างต้นพบว่า การสร้างคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุตั้งตัวอย่างข้างต้น อาศัยสภาพของสถานการณ์จริง โดยสอดคล้องกับลักษณะของวัตถุ และสภาพของพื้นที่

ข. การเพาะปลูก ในการปลูกพืชจะมีรูปแบบแตกต่างกันไป เช่น การปลูกโดยใช้เมล็ดพันธุ์ เป็นต้น เมื่อต้องการปลูกจะทำการ “ หว่าน หยอด ” ในการสร้างคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในกรณีนี้จะพิจารณาจาก อาณาบริเวณหรือจุดหมายในการเคลื่อนที่ “ หว่าน (เม็ดพันธุ์) แสดงถึงการเคลื่อนที่ซึ่งกระจายตัวออกเป็นบริเวณกว้าง และให้ความหวังในการกระทำ ” หรือ “ หยอด (เม็ดพันธุ์) แสดงถึงการเคลื่อนที่ลงสู่หลุม ซึ่งเป็นขอบเขตที่แคบๆ อาศัยสภาพของสถานการณ์จริง

โดยให้สอดคล้องกับลักษณะของวัตถุและบริเวณที่ต้องการเคลื่อนที่

ค. การบำรุงรักษา มีลำดับขั้นตอนคร่าวๆดังนี้

เริ่มจากการความต้องการแบ่งแยกวัตถุจากบริเวณหนึ่งไปสู่อีกบริเวณหนึ่ง ได้แก่ ภาชนะหรือแหล่งน้ำ คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในลักษณะดังกล่าว จะบ่งบอกถึงสภาพของวัตถุในลักษณะต่างๆกัน ตัวอย่างเช่น คำว่า ตักน้ำออกจากขอบปูน “ ตัก เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ และออกจากภาชนะ ” ขอดน้ำออกจากขอบปูน “ ขอด บอกลักษณะวัตถุที่เป็นของเหลวว่ามีอยู่จำนวนน้อย ” ขังน้ำออกจากบ่อ “ ขัง บอกลักษณะวัตถุที่เป็นของเหลวที่อยู่ลึก เป็นต้น

เปลี่ยนตำแหน่งของวัตถุจากมือผู้กระทำไปสู่ที่ใดที่หนึ่ง เช่น เทน้ำใส่กระป๋อง

เคลื่อนย้ายวัตถุจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่ง ตัวอย่างเช่น หาดน้ำ หัวกระป๋อง คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในลักษณะดังกล่าว จะบ่งบอกถึงสภาพของวัตถุในด้านปริมาณของน้ำหนัก สภาพการห้อยตัวอยู่ในมือ เป็นต้น

ความต้องการเคลื่อนที่ตามความต้องการที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความต้องการในการให้น้ำ ตัวอย่างเช่น สาคน้ำ รดน้ำ รดน้ำ วัคซีนน้ำ ฉีดยาฆ่าแมลง พ่นยาฆ่าแมลง พรมน้ำ เป็นต้น การสร้างคำแต่ละคำดังกล่าวให้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะการเคลื่อนที่กับความต้องการ ตัวอย่างเช่น “ รด เคลื่อนที่ลงเฉพาะบริเวณ เช่น โคนต้น ” “ ฉีด เคลื่อนที่ออกมาเป็นลำ ” “ พ่น เคลื่อนที่เป็นฝอย ” “ พรม เคลื่อนที่ในลักษณะเป็นเม็ด ” เป็นต้น หรือความต้องการในการดูแลรักษาทั่วไป เช่น คำว่า “ กวาด ขี้นก กอบดิน คราดหญ้า รวบใบไม้ ถกหญ้า ” เป็นต้น การสร้างคำแต่ละคำดังกล่าวให้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับ ลักษณะของวัตถุและการใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ ตัวอย่างเช่น “ กวาด ใช้มือหรืออุปกรณ์ในมือทำให้วัตถุที่ไม่รวมตัวกันเคลื่อนที่พร้อมมือหรืออุปกรณ์ในมือไปบนพื้น ” “ กอบ ใช้มือทั้ง 2 ข้าง ทำให้วัตถุที่ไม่รวมตัวกันเคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ ” เป็นต้น

2. การใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรม ด้านการจับปลา

ก. การเตรียมอุปกรณ์จับปลา (กรรมตัวเอง) คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในการประดิษฐ์ตัวอย่างเช่น “ สอดหวาย เสียบหวาย ร้อยเอ็น ” การสร้างคำแต่ละคำดังกล่าวให้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับ ลักษณะของวัตถุ และลักษณะของบริเวณที่ต้องการ ตัวอย่างคำว่า “ สอด หมายถึง การเคลื่อนที่เข้าไปในรูหรือช่องแคบๆ ” “ เสียบ หมายถึง การเคลื่อนที่เข้าไปติดอยู่ภายในวัตถุอื่น ” และ “ ร้อย หมายถึง การเคลื่อนที่ทะลุผ่านรูหรือช่อง ”

ข. การเคลื่อนที่ย้าย คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ย้ายวัตถุ ได้แก่ คำว่า “ ถือเบ็ด หัวข้อง ” ในการสร้างคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในกรณีนี้จะพิจารณาถึงรูปร่าง น้ำหนักของวัตถุ ให้สอดคล้องกับสภาพของวัตถุและลักษณะอวัยวะที่ใช้

ค. การจับปลา คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการจับปลา ได้แก่ คำว่า “ เหวี่ยง แห ทอดแห วางเบ็ด ” การสร้างคำแต่ละคำดังกล่าวให้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะการเคลื่อนที่ ตัวอย่างเช่น “ เหวี่ยง เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำไปด้านข้างๆ ลำต้น ด้วยความแรงไปได้หลายทิศทาง ” “ วาง เคลื่อนที่ลงพร้อมมือผู้กระทำ ” “ เป็นต้น

3. การประดิษฐ์หรือก่อสร้าง คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุที่เกี่ยวข้องกับ การประดิษฐ์ และการก่อสร้าง เช่น คำว่า “ กระทบเสา กวดตะปู ขันตะปู คีบตะปู ังคประตุ แะงฝา ตีตะปู ตอกตะปู ถอนตะปู เสียบสลัก สอดสลัก ร้อยเชือก ” เป็นต้น การสร้างคำแต่ละคำดังกล่าวให้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับที่ใช้ ลักษณะของวัตถุ ตัวอย่างเช่น “ กวด ใช้อุปกรณ์ในมือเช่น ไชควง ” ลักษณะการเคลื่อนที่ ตัวอย่างเช่น “ ขัน เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของมือ เข้าสู่เนื้อหาของวัตถุอื่นเพื่อให้แน่น ” เป็นต้น

4. การดำรงชีวิตโดยทั่วไป คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในกรณีนี้ เป็นคำกริยาที่บอกการเคลื่อนย้ายวัตถุในลักษณะต่างๆกัน เช่น คำว่า “ หยิบกระเป๋าคืนมา โยนปากกาขึ้นไป ยกหม้อลงจากเตา ถือนั่งสือไป หอบเอกสารไป หัวกระเป๋าคัด เศษกระดาษไป แแบกระสอบ ” เป็นต้น การสร้างคำแต่ละคำดังกล่าวให้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับ การใช้อวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ เช่น มือ เอว เป็นต้น ลักษณะของวัตถุ เช่น “ หอบ วัตถุมีอยู่จำนวนมาก ” “ ถือนั่ง วัตถุอยู่ในสภาพห้อยตัวอยู่ ” เป็นต้น

5. การล่าสัตว์และการต่อสู้ คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในกรณีนี้ เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ ที่บอกการเคลื่อนที่ระบุเป้าหมายที่กำหนดหรือความรวดเร็วหรือรุนแรง เช่น คำว่า “ ขว้างปา ชัด ” เป็นต้น

5. การละเล่น คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในกรณีนี้ เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ที่น่าจะมีการใช้ ไม่นานมักเป็นคำที่ใช้เกี่ยวกับการกีฬา เช่นคำว่า “ ทอยโบว์ลิ่ง ตบลูกบอล ฟาดลูกตะกร้อ หวดลูกเทนนิส เตะลูกบอล ถีบลูกตะกร้อ ” เป็นต้น การสร้างคำแต่ละคำดังกล่าวให้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับอวัยวะหรืออุปกรณ์ในมือ เช่น ทอย ใช้มือ ตบ ใช้ฝ่ามือ ฟาดใช้ท่อนขา หวดใช้อุปกรณ์ในมือ เป็นต้น

จากตัวอย่างคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุกับวิธีการดำรงชีวิตข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการสร้างคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุเพื่อการดำรงชีวิต

7.3 การเปรียบเทียบคำจำกัดความจากการวิเคราะห์รรถลักษณะกับคำจำกัดความจากพจนานุกรม

ผลการศึกษาความหมายของกลุ่มคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ ในบทที่ 5 และบทที่ 6 ทำให้เห็นองค์ประกอบทางความหมายที่ประกอบเป็นคำแต่ละคำ และความแตกต่างของคำแต่ละคำได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีความแตกต่างจากคำจำกัดความจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2531 ซึ่งพจนานุกรมฉบับดังกล่าวมักจะทำให้คำจำกัดความโดย

1. นำคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันของคำหนึ่งมาอธิบายอีกคำหนึ่ง เช่น “ เหวี่ยง ” หมายถึง ชัด เบี่ยงไป คำว่า “ ชัด ” หมายถึง สาดโดยแรง เหวี่ยงไปโดยแรง เป็นต้น
2. คำจำกัดความในพจนานุกรมมักจะทำให้คำจำกัดความเพียงองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง เช่น คำว่า “ ถก ” หมายถึง ดึงให้หลุดออกมา คำว่า “ ถลก ” หมายถึง ดึงรั้งให้สูงขึ้น ดึงให้หลุดออกมาก จากตัวอย่างข้างต้นการให้คำจำกัดความเป็นการระบุองค์ประกอบเกี่ยวกับผลของการเคลื่อนที่ว่า “ หลุดออกมา ” เพียงองค์ประกอบเดียว

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ผลการวิเคราะห์รรถลักษณะของคำกริยาในกลุ่มนี้ มาเปรียบเทียบกับคำจำกัดความจากพจนานุกรมเพื่อให้เห็นความแตกต่างพอเป็นตัวอย่างดังนี้

คำที่ 1 โยน

คำจำกัดความจากพจนานุกรม โยน หมายถึง ชัดสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยวิธีหงายมือ

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย โยน หมายถึง การใช้มือทำให้วัตถุที่เป็นของแข็งเคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

- โยน
1. ใ้่มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็งไม่ระบุรูปร่างเฉพาะ
 3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ เช่น โยนขึ้น โยนลง
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง

คำที่ 2 ขว้าง

คำจำกัดความจากพจนานุกรม ขว้าง หมายถึง เอี้ยวตัวเบี่ยงแขนไปด้านหลังแล้ว ฆัดสิ่งที่อยู่ในมือออกไปโดยแรง

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย ขว้าง หมายถึง การใช้มือทำให้วัตถุที่เป็นของแข็งเคลื่อนที่ไปสู่เป้าหมาย

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

- ขว้าง
1. ใ้่มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็งไม่ระบุรูปร่างเฉพาะ เช่น ก้อนหิน แก้วน้ำ เป็นต้น
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปยังบริเวณหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น คน บ่อน้ำ บ้าน เป็นต้น

คำที่ 3 ปา

คำจำกัดความจากพจนานุกรม ปา หมายถึง ฆัดไปด้วยอาการยกแขนสูงแล้ว เอี้ยวตัว

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย ปา หมายถึง การใช้มือทำให้วัตถุที่เป็นของแข็งเคลื่อนที่ไปสู่เป้าหมายที่มีขนาดเล็ก เช่น เป้า

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

- ปา
1. ใ้่มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็งไม่ระบุรูปร่างเฉพาะ เช่น ก้อนหิน มีด
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปยังเป้าหมายที่กำหนดที่มีขนาดเล็ก เช่น เป้า

คำที่ 4 เหวี่ยง

คำจำกัดความจากพจนานุกรม เหวี่ยง หมายถึง ฆัด เบี่ยงไป

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย เหวี่ยง หมายถึง วัตถุที่เป็นของแข็งเคลื่อนที่ออกจากมือด้วยความรุนแรง

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

- เหวี่ยง
1. ใช้มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็ง
 3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้
 4. เคลื่อนที่ด้วยความรุนแรง

คำที่ 5 ซัด

คำจำกัดความจากพจนานุกรม ซัด หมายถึง สาดโดยแรง เหวี่ยงไปโดยแรง

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย ซัด หมายถึง วัตถุที่ไม่รวมตัวกันหรือวัตถุปลายแหลมเคลื่อนที่ด้วยความรุนแรง

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

- ซัด
1. ใช้มือ
 2. วัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น ทราช หรือวัตถุปลายแหลม เช่น หอก
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ด้วยความรุนแรง

คำที่ 6 โปรบ

คำจำกัดความจากพจนานุกรม โปรบ หมายถึง ตกลงมาเป็นเม็ดกระจายไปทั่ว

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย โปรบ หมายถึง ทำให้วัตถุที่ไม่รวมตัวกันกระจายตัวออกเป็นบริเวณกว้าง

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

- โปรบ
1. ใช้มือ
 2. วัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น เหยี่ยวหลายๆเหยี่ยว (โปรบทาน) โปรบข้าวเปลือก
 3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่กระจายตัวออก

คำที่ 7 โรย

คำจำกัดความจากพจนานุกรม โรย หมายถึง ค่อยโปรบลงทีละน้อย โปรบลงไปทีละน้อย

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย โรย หมายถึง การที่วัตถุเคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ ลงไปสู่บริเวณที่มีขอบเขตชัดเจน

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

- โรย
1. ใช่มือ
 2. วัตถุที่ไม่รวมตัวกัน เช่น แป้ง
 3. เคลื่อนที่ออกจากมือผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ ลง ไปสู่บริเวณที่มีขอบเขตชัดเจน เช่น โรยปูนขาวที่มุมธง

คำที่ 8 ฟาด

คำจำกัดความจากพจนานุกรม ฟาด หมายถึง หวด เหวี่ยง

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย ฟาด หมายถึง ใช้อ่อนขาหรือท่อนไม้กระทบทำให้วัตถุเคลื่อนที่

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

- ฟาด
1. ใช้อ่อนขาหรือเครื่องมือประเภทกระทบ เช่น ท่อนไม้
 2. วัตถุเป็นของแข็งหรือวัตถุเป็นอุปกรณ์กีฬา เช่น ลูกตะกร้อ
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง

คำที่ 9 หวด

คำจำกัดความจากพจนานุกรม หวด หมายถึง ฟาด ตีแรงๆ

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย ใช้ส่วนปลายกระทบให้วัตถุเคลื่อนที่

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

- หวด
1. ใช้ส่วนปลายของอุปกรณ์ในมือที่ใช้กระทบ เช่น ไม้แบดมินตัน
 2. วัตถุเป็นอุปกรณ์กีฬา เช่น ลูกขนไก่
 3. เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้กระทำ
 4. เคลื่อนที่ไปที่ใดที่หนึ่ง

คำที่ 10 ถก

คำจำกัดความจากพจนานุกรม ถก หมายถึง ตีให้หลุดออกมา

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย ถก หมายถึง การทำให้วัตถุที่อยู่ในสภาพปกคลุม เคลื่อนที่พ้นสภาพปกคลุมเป็นเฉพาะบางส่วน

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

- ถก
1. ใช่มือ
 2. วัตถุเป็นของแข็ง เช่น เสื้อ แจนเสื้อ หล้า

3. วัตถุอยู่ในสภาพปกคลุม เช่น คลุมแขน คลุมด้น
3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
4. เคลื่อนที่ ขึ้นเป็นบริเวณเฉพาะบางส่วน

คำที่ 11 ถลก

คำจำกัดความจากพจนานุกรม ถลก หมายถึง ดึงรั้งให้สูงขึ้น ดึงให้หลุดออกมา

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย ถลก การทำให้วัตถุที่อยู่ในสภาพปกคลุม เคลื่อนที่พ้นสภาพปกคลุมเป็นบริเวณกว้าง

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

ถลก

1. ใช้มือ
2. วัตถุเป็นของแข็ง เช่น หนังสือกระดาษ ผ้าถุง ซึ่งอยู่ในสภาพปกคลุม
3. วัตถุเคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
4. เคลื่อนที่ขึ้นเป็นบริเวณกว้าง

คำที่ 12 ดึง

คำจำกัดความจากพจนานุกรม ดึง หมายถึง เหนี่ยวมา รูดมา รังมา

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย ดึง หมายถึง วัตถุที่มีรูปร่างยาวเคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

ดึง

1. ใช้มือ
2. วัตถุที่มีรูปร่างยาว เช่น เชือก มิด เชือก
3. เคลื่อนเข้าหาผู้กระทำ
4. เคลื่อนที่ออกจากที่ใดที่หนึ่ง

คำที่ 13 ถอน

คำจำกัดความจากพจนานุกรม ถอน หมายถึง รูดขึ้น ดึงขึ้น เช่น ถอนฟัน ถอนหญ้า

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย ถอน หมายถึง วัตถุรูปร่างยาวมีรากหยั่งลึก เช่น ฟัน เคลื่อนที่ออกจากสภาพติดยึด

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

ถอน

1. ใช้มือหรืออุปกรณ์ในมือที่ใช้ในการจับ เช่น คีม
2. วัตถุรูปร่างยาว มีรากหยั่งลึกลงไป เช่น ต้นไม้ ฟัน
3. เคลื่อนที่เข้าหาผู้กระทำ
4. เคลื่อนที่ออกจากสภาพยึดติด เช่น ดิน หรือ เหงือก

คำที่ 14 **งัด**

คำจำกัดความจากพจนานุกรม ทำให้เผยหรือเคลื่อนที่โดยใช้วัตถุยาวค้ำ

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย ใช้ส่วนปลายไม้ทำให้วัตถุขนาดใหญ่เคลื่อนที่ออกจากสภาพติดยึด

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

งัด

1. ใช้ส่วนปลายของอุปกรณ์ในมือประเภทไม้
2. วัตถุเป็นของแข็งมีขนาดใหญ่ อยู่ในสภาพติดยึด เช่น ประตู
3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของอุปกรณ์ในมือ
4. เคลื่อนที่ออกจากสภาพติดยึด

คำที่ 15 **แะ**

คำจำกัดความจากพจนานุกรม แะ หมายถึง งัดให้เผยขึ้น

คำจำกัดความโดยสรุปของผู้วิจัย ใช้ส่วนปลายไม้หรือนิ้วมือทำให้วัตถุขนาดเล็กเคลื่อนที่ออกจากสภาพการติดยึด

คำอธิบายความหมายโดยละเอียด

แะ

1. ใช้ปลายนิ้วหรือส่วนปลายของอุปกรณ์ในมือที่ใช้กระทบ เช่น ไม้
2. วัตถุมีขนาดเล็ก อยู่ในสภาพติดยึด เช่น ฟานาฬิกา
3. เคลื่อนที่พร้อมกับการเคลื่อนที่ของนิ้วมือหรืออุปกรณ์ในมือ
4. เคลื่อนที่ออกจากสภาพติดยึด

7.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

7.4.1 การศึกษาคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุครั้งนี้ เป็นการศึกษาในฐานะผู้วิจัยเป็นเจ้าของภาษาวิเคราะห์ค้นหาความหมายของคำด้วยตัวผู้วิจัยเอง ดังนั้นเพื่อเป็นการทดสอบความหมายของคำกริยาในกลุ่มนี้ให้ถูกต้องแน่ชัดยิ่งขึ้น จึงควรทำวิจัยภาคสนามเพิ่มเติม

7.4.2 ปัญหาในการใช้คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุ บางคำสามารถใช้แทนที่กันได้ เช่น “ตี ตะปู หรือ ตอก ตะปู” “หวด ลูกไป หรือ ตี ลูกไป หรือ ฟาด ลูกไป” ซึ่งเป็นการใช้คำแทนที่ในตำแหน่งเดียวกันได้ อาจต้องการบ่งบอกถึงองค์ประกอบทางความหมายที่ร่วมกันอยู่ในบางประการ จึงควรมีการศึกษาในรายละเอียดต่อไป

7.4.3 ควรมีการศึกษาความหมายของคำที่อยู่ในโครงสร้างเดียวกัน แต่มีค่านามในตำแหน่งกรรมแตกต่างกันนี้ เช่น คำว่า ทอด ถึงแม้ว่าคำดังกล่าวมีการปรากฏทางโครงสร้าง มีหน้าที่ของ

คำที่แตกต่างกัน และมีความหมายแตกต่างกันก็ตาม แต่คำดังกล่าวน่าจะยังคงปรากฏร่องรอยของความหมายที่ร่วมกัน ดังตัวอย่างเช่น

ทอด สายตา (1)

ทอด แห (2)

ทอด ตัว (3)

ทอด ปลา (4)

7.4.4 ควรมีการศึกษาคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาอื่นๆ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษา เช่น การศึกษาคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาอังกฤษ

7.4.5 ควรมีการศึกษาคำกริยาในลักษณะอื่นๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกันในการทำงานเดียวกัน

บรรณานุกรม

- จินดา เสงสมบุรณ์ . (2520) . คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในภาษาไทย . วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ชลธิชา สุตมข . (2527) . การศึกษาคำกริยาแสดงอาการโดยไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น ในภาษาไทยโดยจัดกลุ่มความหมาย . วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .
- ปราณี กุลวนิชย์ . (2526) . เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาไทย : ภาษาศาสตร์สำหรับครู หน่วยที่ 7-15 . สุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัย .
- เพ็ญศรี วิงศ์วิภานนท์ . (2526) . เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาไทย : ภาษาศาสตร์ สำหรับครู หน่วยที่ 13 . สุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัย .
- ภาณุ สังขะวร . (2527) . ความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในภาษาไทย . วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ยาใจ ชูวิชา . (2536) . ความถี่ในประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย . วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ราชบัณฑิตสถาน . (2525) . พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน . อักษรเจริญทัศน์ .
- สวนิต ยมาภัย . เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาไทย 1 หน่วยที่ 1-8 . สุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัย สาขาวิชาภาษาไทย .
- Angulu , Elizabeth Mama . (1985) . Componential Analysis of Hausa Verbs of Motion : Markness and Deixis . Columbia University .
- Lehrer , A (1975) . Semantic Fields and Lexical Structure Amsterdam : North - Holland Pub.
- Lyon , John . (1977) . Semantics Volume 1 London : Cambridge University Press .
- Nida Eugene A . (1975) . Componential Analysis of Meaning : Mouter Publisher , New York .
- R. M. W. Dixon (1971) . Semantics Cambridge University Press .
- Suwilai Premsrirat . (1987) . A study of Thai and Khma Cutting Words . Paper in South - East Asia Linguistics , No .10 , 145 - 187 Pacific Linguistics , a - 75
- Tasana Sereechareonsatit . (1984) Conjunct Verbs and Verb in Seri in Thai Verbs . University of Illinois at Urbana - Champaign .

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายกิตติศักดิ์ ใจอารี
วัน เดือน ปี เกิด	12 สิงหาคม 2503
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน (ชื่อสถานศึกษาในขณะนั้น) การศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	โรงเรียนเกาะโพธิ์ด้วยงามวิทยา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตำแหน่ง : อาจารย์ 2